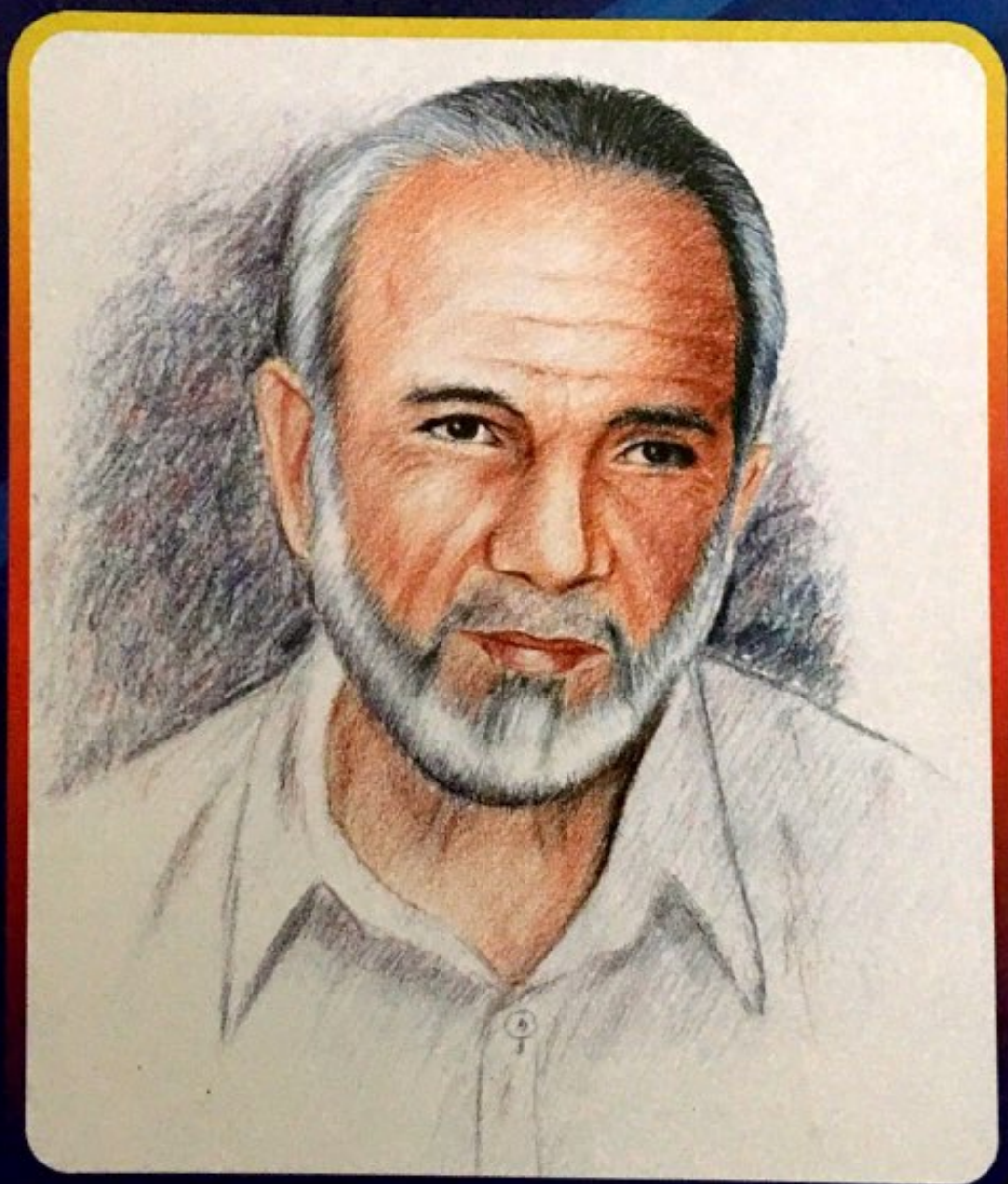

بشکری منی پریتاں

مُراد ساجد

نامدات

مراد سائر ء دو ستيگين نماسگ
ماهين ء نام ء

كس بے جست اے كتاب، يا ايشي ء بھرے چاپ ء شنگ كرت نہ كنت۔

كتاب ء نام :	پنشن منی پریا تاں
اولی چاپ :	نومبر 2011ء
حیرت چار :	علی عیسیٰ ء مجید بلوچ
چاپکار :	عبدالحی نقش
کپوزنگ :	رحیم مھر بلوچ
ترازکار :	نثار احمد
داگک :	۶۰۰
نهاد :	۵۰۰
چاپار :	راشد پریس، اردو بازار
شنگکار :	مراد سائر میموریل سوسائٹی کراچی

رد بندی

تاکدیم	کمال
19.....	منت واری / مولابخش مراد ساجر
20.....	پہ دلیبریں ساجر / محمد بیگ بھگل
21.....	بن روا / محمد صدیق آزاد
31.....	چیش کال / غلام فاروق بلوچ
41.....	پاچار
42.....	عے غلش ایت انت کرد و مٹاں لٹیک
43.....	حستی و ساز و ابترائے تو
44.....	نام تہی وود و زباں چیک
46.....	بے اسر آہ نیم غلی بیت انت
47.....	جہان و اچ ترا شرنگ غریست
48.....	ندیک سن ترا، مگوں و قیس مپاں
49.....	کاینت یات مے ترا احساں کدی کدی
50.....	پد و جمر گمانی بندگ و انت
51.....	کاشیں ملکو راں پیچ و تاب کن نے
52.....	نزا ناں کہ چہی بے گون انت گل و
53.....	گل و ڈولے دست و را سٹھیک
54.....	کے انت اے ماہ و رودان کمانیں
55.....	آ "بلاہ زیریں گونک" چتی دیوان و غٹ

کتاب	تاکدیم
پاچار	41
جیمہال	137
زیر و مراد	223
چاپ نہ بوتگیں شیر	373

تاکدیم

گال

- 56..... حال غنیا سب سے بہتر تو، مٹی گل ہے
57..... وہی تو کہیں صبر الہی گل کہ نہ ایت
58..... کسے ہے زانت، چون دروہ واریں زرد
59..... بھاریں دل مٹی دیراں گئے غمت
60..... دل کن بازیں آہ پر پات
62..... با آسرتگ دلائی کدی پر پات چت
63..... آج دل غمت بہت آہ مٹی
64..... باہیں زرد وہی تھار کن
65..... ماہ زرد وہاں کچھ داب نہ ایت
66..... ہزار برمن گمانی نیا میں خبر گرنگ
67..... سر وہی مہرنگ غمت کیب زنگ
68..... مردہ جی خبر غمت گرنگ وک انت
69..... مارا تھی واحد غمت اے کامل گت
70..... تھی انا کا تھی مہریں رنگ نہ روت
71..... نیست انت میرا تھی مٹاں شرابی
72..... زلپ و چپاں چہ در گشت نہ گت
73..... ممکن چنگاں اگاں شادان چنگاں
74..... دل مٹی ڈھ زہر ایت شہی پاساں
75..... کدی ممکن میں گل سنبھات انت
76..... نہ زانت راحے پنہیں درکار گت دل
77..... کج غماہ زرد میں کیر آگ غیاں
78..... وت غماہ سنجیک تو ہر انتیں
79..... چلے گئیں نام غمتی برگ لوہاں

گال

تاکدیم

- 80..... ٹیلیں دوست غمتو نہیں گوناپ
81..... کنگ غمت دوست غمت چہرہ گت
82..... ہاکہ چو نہ غم ڈول دل نہ دیش
84..... آزد کہ تھار غنیاہ شیا انت
85..... مٹی تیل غمتیں صمیل، مٹی ساہ
86..... درے نوکیں در گچ ایت ہمار جہرہ گنداں
87..... روچ غمتوں گم غمت جہر پاس غمت
88..... مہر جی ہمار گنڈاں جہان صمیل گت
89..... چہ زور غمتاں میں زلماں اے شک غمت
91..... منہیں پٹانی شک بند نہ بیت
92..... چند گشتاں غمت دل ترک انت
93..... پنا کن انہیں آئے تا تو انہیں دل جہان
95..... ہملاں نیا ایت کہ یک نوکیں درے
97..... نوہاں نوہیں سسار ایت یلاں
99..... ہر جی زوراک غمت انت مہر جاں
100..... وحدے وحدے کتہ غمت غمت غمت غمت
102..... مہر غمت چا گردی غمت و پالیدہ گت
103..... بندریں گت غمت لوگ غمت
104..... ذر گتیں ایت بدل اے بدیں باری بات
106..... وت
108..... دود غمتاں
110..... آس غمت غمت
112..... آدم غمت دل

مکالم

تاکدیم

- 192 ..... شیر!
- 194 ..... مہن و دیکھ دی و در آئینے
- 195 ..... سروک
- 197 ..... تھی زہیر کا بیت وارپ وارہ سرہ
- 199 ..... دل منہ کیس مٹھیں روپاں مدد
- 201 ..... وجہ
- 203 ..... ابرہی موی حوراں حزن اشتاپ سنگ
- 204 ..... آتھیں رنگ و رنگ مویاں بکڑا بیت
- 206 ..... بھٹاں رہیاریں دانکہ تھی دیدار نہ بیت
- 207 ..... درد سے کتنی مھر نہ انت
- 208 ..... موی ساچاں آتھک انت لڑ مہائی فرپ
- 209 ..... زہر و رنگ و ستا بیت نہ بیت
- 210 ..... ٹیل کہ ساپ وٹل بیت
- 211 ..... آجین وٹنی ایرکت ٹٹلے
- 212 ..... دوستی و حکمت و ادا کن باید انت
- 213 ..... آدپ و پڑ وگوں مھر پئی کہ ٹٹلے ایت
- 214 ..... دوست حمد لیں زہر مہات
- 215 ..... اٹھیں نہ شپائی وعدہ پاس و
- 216 ..... تو کہوت و بکڑ ٹٹ
- 217 ..... مھر چاں ٹھیں ٹھوٹک و داب انت وک
- 218 ..... اتحاد
- 219 ..... شریک شریک شریک و سر موات
- 221 ..... اچانکہ رے آ، آ سے آت، بڑوگل مھر موات

مکالم

تاکدیم

- 223 ..... زور و مڑ وارہ
- 224 ..... دل حمایت واک و سوک انت ہما
- 225 ..... رنگ دوست و گلاب و ڈول و انت
- 226 ..... کھچے ساز بنان انت چنگ
- 227 ..... خند میں نور مندے ٹھیں مھر و شریار و جنگ
- 228 ..... وعدہ بے وعدہ ٹٹلے ناز و تل
- 229 ..... دست سر و ڈاؤ ٹٹک سوچ نہ بیت
- 230 ..... مھر چا آ بے زور و پرمان بیت
- 231 ..... بے شگافی مویاں من و مھر چا مھر کت آئی و
- 232 ..... پنہیں مھر مڑم زردانگ کن نے تو
- 233 ..... من تھی ماہ کوٹھیں رنگ و بچاراں یا ترا
- 234 ..... نے شاد و فٹے کہ گے
- 235 ..... مھر و ٹھٹھ کی کہ دیکھند و زس انت
- 236 ..... کسے پر بات و زار و بکندگ و ٹٹیت
- 238 ..... ماحیں دوست و دیری و کپ و ٹٹکن
- 240 ..... مویاں گماں تھی دانہیں ناٹھے کتاں
- 241 ..... ڈر ٹھیں روج مھا شاد و پارک نیایات
- 242 ..... سوخو انت نے زند و راہاں نے کسی
- 244 ..... ٹٹوٹھیں مھر و، باریں چن بیت انت
- 245 ..... سب کسے چہ ٹٹیں بیلاں، بس نہ انت؟
- 246 ..... ٹٹرام کتاں کہ کو چک و، آ یا بیت
- 247 ..... زند و ویرانی و کتاں کپ و
- 249 ..... وعدہ کہ ٹھیں ٹٹاٹک و تھی، آس سمھ

تا کہ دم

گال

- 250 زندہ آٹھل دواب تیکو ادوانت
251 گل در آٹنگ تڑا تپ و ایک و
253 کمان میان چہ کپہ کاشیں ملگھ راں
254 یات و جنگ پدہ چٹان انت
255 دھش و دوست و کرکھی و واک بیت
256 من کی دوار و چٹکان
257 داب اتان من کہ حادھ ٹھیں دابانی انت
258 ٹھیں مورکانی کر چکان کہ کن تو
259 آڈر میں بحر و کشار و کہ سر نیار تیں
260 پدہ حار و تہ و کہ کون تو تراں تنگ
261 تو پے تریک و کہ حد بتک
262 بتک ٹوٹاں، طار و بتکس ہاں
263 چوں پرتاں، من و ٹھل و یل و ات
264 بے کہ تھ زواں و ٹھماں من
265 دیگاں دوست و ٹمار پتاں، منی تاجیر نہت
266 چہ کیش کا سد، آٹنگ کام و
267 ٹرام کنان ٹھل گوں داب و کائے
268 ساچ و ت و حک دمان زلیاں تڑا شروقی
269 زاحر و ساپ و باتن و زنگے
270 مارا گوں تو دچار تیلی انت
271 درد کہ زرد و سمجھ انت پدہ من نیا
272 میٹک و بازار و شمران بست کنان
274 ٹھیں حالے داں نیت شریکس یار و

گال

تا کہ دم

- 275 چہ ٹھیں زود و زھر تیں مہاں
276 ٹیل و زود و شیر تیں شراں
277 مٹوک انت دل تہی ذولدار و پدہ کچک
278 دیم و آسان و نیہ یز یں حمر ٹوسک انت
279 مٹو انت حیلانی باب بکداں
280 سمین، کہ مسک و زیاد کارایت
281 آسورت، ماہکان رتیں
283 آڈر لپانی ماٹھریں دام لوٹ ات
285 ٹوکیں ساچے اگاں پر بست کنے
286 دپا و پوریں برورد و من و دے
287 گوں ٹھل و یک و دوجر تنگ و
289 اے "بے تواری و" دریغ و بیت و مان پدہ
290 حردیں سنے شرامک و آیار کپ ایت
291 کا گدہ و چٹاں و باست نیست
293 من شپاں روج و ماہاں سال کتاں
294 گیر کاراں تہی کہ ماہیں زرد شم و
295 خشک و حیران نے "کدائے" سکی و
296 خال و زکٹیں آٹنگ ٹوٹک چک انت
297 تو ٹکس نے اسے شریتر انت چہ آئی و
299 زرد و آدیک زیادہ و کہ زنگ بیت
300 اسے رحمد سے پتوریں کہ ادا انت
302 روج و شب ماہ تو تنگ زاری کنیں
304 تو نیرانیں اُمت و زونے پشد اران

تا کدیم

کمال

- 329 ..... کندرگ و احد بے زبان انت صم
330 ..... من زنانت کہ پہ توحہ دک ہاں
331 ..... ٹکواڑیاں شپ و گئے کناں پر پات
332 ..... ترا، ما کر دتی ارواد و گئیں ٹکٹ
333 ..... میر و سرداری و یلہ دی انت
335 ..... تو کہ سامیل، سر و منے دتی رحمت بکتیں
336 ..... ٹک و نرس میل، سر و منے آ درمیان و کست
337 ..... چہ سر و حوش و زنجیک دیر انت
338 ..... چم آتش کہ دوز و داغ و کپت انت
339 ..... گل و ثرا نگ کوں درواں حمزہ رحمت انت
340 ..... کستھاں نوکیں نو بتانی بن
342 ..... گلےں ذبح و شک اے جبریک و انت
344 ..... من و چہ ارواد و دوسترے تو، جی رزا صم
345 ..... دل گلےں صحرنگ و بیک و دوزخ و پچاں
346 ..... دتی زندہ و ترا مازیب و شاں کست
347 ..... شک بدیں بہت و نہ نرس پتیں در بکتیں
348 ..... ترا کہ ناسر پی نہ تو را انت
349 ..... گل و ملکو رکاشیں پچ و تابی انت
350 ..... پر سے حال و گلےں یار و کنا نیت
351 ..... دم و ساحت کہ آقا راں، ترا ہے؟
352 ..... زاناں، میرا گل و رست، چہ و
353 ..... دچارے ملت من و کوں بک کد و،
354 ..... بارگ بالا و کمان نیماں گل انداماں بہ پر

تا کدیم

کمال

- 305 ..... نرگ و خرس و گے ٹکٹ انت اتر تک و
306 ..... حردیں کہ ملکو لگانی یاد گیت
307 ..... سارنجی سامیل و غفلتیں حمرات
308 ..... حکم و حد و ترا حمرہ و لکاں
309 ..... چپہ گے بند، پستان و امیر کن
311 ..... نوکی من ترک و کام و کپتاں
312 ..... نیما مٹی گل نر گئیں اسے زندہ و بہار
313 ..... واصل و دام و گے کہ چیر کست
314 ..... شپ و مادہ و استار و گلکشان بے طرائی و
315 ..... اسے گے و دیر کست، سر و چہ، شارتی
316 ..... چول مٹیں کہ پچ و تاب و رانت
317 ..... پچھے امیت و من زندگاں کہ اسے شپ
318 ..... سارنجیں نو داں کوں، زجر تو کہ کون کست
319 ..... اچک و شکاں، ناشائستگی زجر و من و
320 ..... بکن تو بکیر و ش اسے زوال و، کہ بکیر و شان
321 ..... لکھی روان و تاب و داد و غلٹی نجات
322 ..... دیر مٹی آق من تو گلےں صحرنگ!
323 ..... بے سال جی، مجھ دنی بہ بیت
324 ..... ایشاں خراجک جی، نو داں کہ دات انت
325 ..... شمعیں کچے دپ و چہ در شان کن
326 ..... من گے و راگیر کاراں گے بزانت
327 ..... کست پچا راتاں زندہ و نہاد اندیم
328 ..... فی سکن مچاں ساہاں سر نہ کست

تاکدیم

گال

- 380 ..... کہیں غم نہ روزی نو داں دلی پتر نہ کنناں
381 ..... ہل کندیں دوست غم مہرم غم مارا
382 ..... دل مجھے دوسوں غم گور غم گیت
383 ..... تو رکھو نہ گئی بے کھٹک غم دلی کران غم پرو
384 ..... تو چاہے سروش غم پتر زان غم
385 ..... درد کیشتر بیان آنت آہ غم رند
386 ..... کار مرچیں گوں آہنگ دلیس یار غم کچک
387 ..... چہ تو نے کھٹک مرچ زمین غم جاہ
388 ..... آکر مرچ وحد غم دل غم آت کشت گلیا؟
389 ..... چونکہ ہلن نیک غم نر پان غم اے گئے آنت
390 ..... گل کھیب غم دہانی مئے کہ ہمسر دہتیں
391 ..... ڈبھے غم چو "چپٹاں نووی" نثر نہ آنت
393 ..... تو کھٹک غم کہ من بھر آنت دنیا
394 ..... واسطے داں کہ حج مرکت اومان نہ بھٹ
395 ..... نے کہ آہ زینے کہ یار گش آنت
396 ..... اے کئی بات غم مردہ کچک آنت
397 ..... میک غم غم کہ ہکار غم نہ مان آیت

☆☆☆☆

تاکدیم

گال

- 355 ..... مدام چیک آیت پد دوست غم ہل گدین غم
356 ..... گلیا! شریگی غم صذر روشی آت
357 ..... پور غم استار، نیکہ مادہاتیں
358 ..... زرد غم ایر نشت مجھے کئی پریات غم گوں
359 ..... کاروان غم کام یہ کام دم نہ کھٹک کئے رس
360 ..... گل، دلی دہتیں گمان نہ زاننت
361 ..... صحت آت آنت ایٹس "بیر پخت"
362 ..... نے دھٹک غم نے کہ داد غم زندگان
363 ..... منزل غم راہ سر آتکھیں باز آنت
365 ..... اے گئے غم مارا چوٹیں راہ غم نرت
366 ..... حیرت چوٹ نہ آت من دت غم تیار نہ کت
367 ..... اے ذاک چنڈر آنت بھار غم موسم غم مچے
368 ..... من غم غم غم راہ چارگی آنت
369 ..... جاہے "رنگ غم داہنگ" بیت
370 ..... مٹوکی غم دلی بید دے ہی تو سار دنیا
371 ..... گل غم کات غم نور غم لاس غم کھگان غم کت
372 ..... یک آتوے آگ بات
373 ..... چاپ نہ ہو کھٹک شہر
375 ..... مرد چاں کت حک جاہ غم صر غم میک
376 ..... حک کپ شغل غم شیر کینیں دپ غم میک غم
377 ..... من کدی کھٹک دلی نور غم چنڈر ار من غم
378 ..... چست بکت دیہاں بچار آیت گئے؟
379 ..... تو دت غم چنڈر کت غم ذر کن بکمرے

منت واری

مراد سحرؔ ”وطن منی پر پیا تان“ (کلیات) ء چاپ ء شنگ کنگ ء مول ء مراد ایش انت کہ مروچی آئی ء یک کتابے ہم بازاراں نہ گواہ ایت، باید انت اے کار ما چیزے سال پیسہ بہ کتیں، بے وقی بے وقی ء نادرسی ء سوب ء اے کار دیم ء برت نہ کت۔ وحدے ما چا چا الیاس ء سرکاشی ء ”مراد سحر میموریل سوسائٹی کراچی“ ء بن حشہ ایرکت گڑا ماھے شورکت کہ ولجہ ء پشماندگیں مذیاں چاپ ء شنگ بہ کتیں۔ اے رود ء ولجہ چا چا الیاس ء دلہڈی ء سرپرستی ء مئے گرائیں کار آسان کت انت۔

اے گراں بھائیں کار ء سرجم کنگ ء ماگوں بلوچی زبان ء دودواہ ء راجکار ولجہ میر اصغرند ء وحدے مالی پنجلائی بابت ء گپ جت، گڑا آئی ء اے کلیات ء چاپ کنگ ء توامیں اگدہ وقی تہردیں کوپکاں زرت ء نموشٹے ء کہ ولجہ مراد سحر ء ہرج کتابے کہ است آیانی چاپ کنگ ء دُنبہ ء ہم زریاں ء حداسن ء مھے آئیگ ء بدنت۔ پے اے کلیات ء چاپ ء شنگ ء ما میر اصغرند ء منت واریں۔ آدلی راجکار انت کہ گوں تنگ دلی ء بلوچی زبان ء دیرودی کاراں مدام گون انت۔

اے کلیات ء چاپ کنگ ء مئے دلہڈی ء اخلاقی کک مئے گھیں سنگت ء پیلاں کنگ۔

اے کلیات ء تہ ء ولجہ مراد سحر ء سے ۳ تیں کتاب ”پاہار“، ”جہمال“ ء ”زیر مراد“ ء امید ولجہ ء کتابی ڈروشم ء چاپ نہ بونگیں شیر ہم حوار کنگ بونگ انت۔

مولا بخش مراد سحر

مراد سحر میموریل سوسائٹی کراچی

منت واری

مراد سحرؔ ”دھن مٹی پر پاتاں“ (کلیات) ؔ چاپ ؔ شنگ کنگ ؔ مولن ؔ مراد ایش انت کہ مروچی آئی ؔ یک کتابچہ ہم بازاراں نہ کواہ ایت، باید انت اے کار ما چیزے سال پیسہء بہ کتیں، بے دتی بے دتی ؔ نا دوزی ؔ سوب ؔ اے کار دیم ؔ برت نہ کت۔ وعدے ما چا چا الیاس ؔ سرکاشی ؔ ”مراد سحر میموریل سوسائٹی کراچی“ ؔ بن حشمت ایرکت کڑا ماھے غور کت کہ ولجہ ؔ پنہا ندوکیں مذیاں چاپ ؔ شنگ بہ کتیں۔ اے پردہ ولجہ چا چا الیاس ؔ دلہڈی ؔ سرپرستی ؔ مئے گرائیں کار آسان کت انت۔

اے ٹراں بھائیں کار ؔ سرجم کنگ ؔ ماگوں بلوچی زبان ؔ دوزواہ ؔ راجکار ولجہ میر امفرند ؔ وعدے مالی چھالانی بابت ؔ گپ جت، گڑا آئی ؔ اے کلیات ؔ چاپ کنگ ؔ توامیں آگدہ دتی تھردیں کوپکاں زرت ؔ ٹوشت ؔ کہ ولجہ مراد سحر ؔ حرج کتابچہ کہ است آیائی چاپ کنگ ؔ ڈنہ ؔ ہم زریاں ؔ حد امن ؔ آئیگ ؔ بدنت۔ پہ اے کلیات ؔ چاپ ؔ شنگ ؔ ما میر امفرند ؔ منت واریں۔ آدلی راجکار انت کہ گوں سنگ دلی ؔ بلوچی زبان ؔ دیروی کاراں مدام گون انت۔

اے کلیات ؔ چاپ کنگ ؔ مئے دلہڈی ؔ اخلاقی لکک مئے گھیں سنگ ؔ بیلاں سنگ۔

اے کلیات ؔ نہ ؔ ولجہ مراد سحر ؔ سے ۳ تیں کتاب ”پاھار“، ”چھمال“، ؔ ”زرہ مراد“ ؔ ابید ولجہ ؔ کتابی ڈروشم ؔ چاپ نہ بوئیں شہیر حم حوار کنگ بوئیک انت۔

مولابخش مراد سحر

مراد سحر میموریل سوسائٹی کراچی

پہ دلبیریں سحر

شاہ عبداللطیف بھٹائیؒ ایک بیتہ و بلوچی بڑا زانت اے ذول انت کہ:
مردم ذراہ "صاحب جمال" نہ آنت غنیکہ گلنیں مرگ چو کنگ غ زیا آنت، بلے چہ لہے مردمانی
وجود ہمارہ و شہوانی گمان بیت۔
لہذا انکی دنیا و مٹی مہاسکت کہ آسمے جمالیاتی ہیبت و خدا بند آنت، آیاتی تہ مراد سحر و گلنیں نام
چہ گلنیں بالاترا انت۔ کدورت غ آئی و وجود غ بائنی یا روحانی بھر چہ نائی غ ہم بھارتیج کنگ آت، بلے آئی غ
حاکم غ گلنیں غ بھر ہم گلنیں پٹان ہم نیاد ات۔ اشی و سبب ایش انت کہ مراد زنگ غ بو غ عاشق آت غ اے آئی
غ "جمال ہم نشینی" غ ہمے کمال آت کہ آئی غ ہم نیادی و وحدہ غ مردم غ بھارگا و ہمے کیف مار ایتک آت۔
من یک دارے پدہ گلنیں کہ مراد سحر و گلنیں بو، زیبا کیں رنگ غ ارواہ و تاراں نریٹو کیں زریں
غ عاشق آت۔ آبا گمان غ گلنیں فروشے نہ آت، بلے پٹانی عاشق آت۔ آ رنگ ساز غ اکس کارے نہ آت، بلے
مدام پہ سچ غ رنگاں گونک آت۔ آ سازگر غ کشند ہمے نہ آت، بلے گلنیں توار، زریں غ بام غ لے داری غ
شیدایے آت۔
من غ وحدے نہ اترتیں عبدالغنی نقاشؒ اے گلنیں حال دات کہ آ مراد جان غ چاپ چنگ غ شک نہ
چنگیں شرانی گلنیں غ "ہنگلن مٹی پریات" غ نام غ انت چاپ کنگ غ انت بدل چنگ غ بال بیت۔ ایشی
و سبب ایش انت کہ مراد سحر بلوچی لہواک غ ہما معتبریں نام انت کہ چہ آئی و گلنیں نام غ آئی غ نیرانیں
شازی غ ذکرہ ابید بلوچی لہواک غ دچتر سرجم نہ بیت۔
بلوچی ہزبات!

محمد بیک بیکل

۲۰۱۱/۹/۱۸

بن یرو

بنی آدم غ را اصر غ آئی غ چپ غ جا گرد و حالیاں وتی راجی زند غ نند غ راو غ رحبند غ رسم غ روان چہ
یک ڈولے غ بدل کنگ غ دگہ چپے غ کنگ غ لاچار کنگ۔ حوریں راجی زند، ماتیں کدورت غ ساز انگیں
رحبندانی پدہ بدل یونگ آنت۔ یک حوریں راجی چکرے غ وتی مکسد پورا کنگ غ زند، پہ دگر چکرے غ ودی
بوتن غ تو بیل غ درودم دیک غ جا کہ حورک غ دوش کنگ کنگ۔
گولں دور غ بدل یونگ غ، بنی آدم غ مالیاتی لوٹ غ گزرم وحدہ پہ وحدہ غ بدل بنت۔ دنیا غ تہ غ تہنگا
آنگلنیں جھیں آشوب غ انقلاب، بنی آدم غ راجی مالیات غ گزرائی وحدہ پہ وحدہ بدل یونگ غ دگر ڈولے غ یونگ
غ آسر غ شرنندی Ethics، ازم گری Arts، لہواک Literature، پلسپ Philosophy، راج
دربری Politics غ زند غ اید کہ راجی چست غ ایرانی سر غ آسر کنگ۔ چریشی غ راجانی یلوی
(Individual) غ شرکانیں (Collective) زند غ نوکیں لوٹ غ گزربید یونگ آنت۔ ریس غ پریس غ
اے ذریچہ چہنگ غ آست انت غ مان ایت۔ چنگ ایشی غ بن بنگ راجی زند غ راجی مالیات انت، بلے
چریشی غ ازم غ لہواک وت غ گستا داشت نہ کت۔ مارکس غ گلنیں هستی Existence زانت غ حد ال
کیشین ایت۔ آئی غ اے ہرے کنگ کہ گولں چا گرد غ مٹی نیادی مٹی زانت انت، باز مانا دار ایت۔
پیشا ہر دور غ مردمانی خیال غ لیکہ چہ دوی دور غ مردمانی خیال غ لیکہ غ جتا آنت۔ یک دورے غ
ازم غ لہواک غ رحبند چہ دوی دور غ ازم غ لہواک غ رحبند ال کے دگر بیم انت۔ چیا کہ دوری غ مادی حالیاں
بدل یونگ غ حواری غ مٹی غ اندری زند غ رنگ غ ذرشمم نوک بنت۔
ہمے ذول غ یک ادیب یا شاعرے غ دوی گلنیں ازم غ لہواک، ہما نیادی غ نتیجہ انت کہ آئی غ گولں
وتی اُحد، دور غ چا گرد غ است آنت۔ ازم گری نتیجہ انت ازم گری دوری الا فی نیام غ وحدہ غ کوششے۔ شازی یا
دگر ازم گریے غ ازم غ رحبند غ رنگ غ ذول غ تہ غ ہر وحدے کہ نوکی بے پیدا بیت، دور حکلیت آ یک نوکیں
لوتے کہ یہ زند غ گلنیں رحبند غ مٹ کنگ غ دوار ذوی کنگ غ نوکیں رنگ غ دیک غ حاتر غ کنگ بیت۔

جائیں نکتہ پر کہے نہ آنت و اگاں بہ بنت ہم تہا چہ ایدہ نکتہ بولکان جتا ننگ نہ بت، بے بلوچ راج
 و نہ بلوچ انت و شازر جتا نہیں نکتے ہم نہ انت۔ آپریاگر انت، وھکان انت شوانگ انت و نہ وڈ راجیں
 بھنا تاں تو یک انت اسے نزکی و رند ہم اگاں آجتاں بچ نکتہ غوندہ را آئی و اسلین رنگ و بچار ایت تہ
 سک میاری انت۔ اسے جبر کشیک لوٹ ایت کہ پیلے زند و اسلین رنگ و چارگ و حارہ بھاری بھمگ و
 نوکس زندے و ڈروٹم و تھینگ انت و دوی چہ زند و کل بھاتیں چست و ایراں و تہ وڈور دارگ، بے
 زند و بارو و خزان ننگ انت۔ اولی و تہ و یک سنگی و جھلائی اسے است و دوی و نہ و لہو اکی و دل و دو پوتی
 (Literary Hypocrisy) سائر و وانوک اگاں آئی و حیراں اسے کیلہ و کساں کن انت۔ تہ اسے جبر
 پد بیت کہ آئی و زند و لیک و مسکد چہ آدیک و انت۔ آئی و حیراں سنگی حمانت کہ یک لہو انت و شازرے
 و جند و مزین بنین و بیت۔

انگریزی لہو ایک و نامداریں کو اس، رسن و شکست:

”اگاں یک نگاشے ماتیں کدورت و ترجمانی و کنگ و دیم و بکنر ایت، بے آئی و نہ و حابو مد
 بیت، تہ و آئی و شکستیں کہ چہ سنے و ماتیں کدورت و نیام و دیر بی..... بے اگاں یک مزین نگاشے آج و تی
 نہ و حابی و زانکاری و یک بہ داریں نکتے اڈ بکت کہ آگوں ماتیں کدورت و حمرنگ و ہم و ڈروٹم بہ بیت،
 تہ و شکستیں سنے و ماتیں کدورت و نیام و بیا، حمانتیں کدورت کہ بلند شان و اجب خرا انت۔ آئی و راجی
 زانت و ڈول و سن و سر پد کن“ غن دیماں کہ مراد سائر و شازی و وانوک چہر آئی و حوانک نہ جن
 انت کہ چہ سنے و ماتیں کدورت و نیام و دیر بی۔

مردچاں لہو ایک و نہ و دگر سارتیں ہمے ہاؤ آتنگ۔ باز و چکارانی خیال انت کہ پیر غنی آدم
 و راجی چست و ایرانی رہ بلد ازم و لہو ایک یوگ غنوں راج وڈیری..... و نکنا لوجی انت۔ انوکیں دور و غنی
 آدم و کو اس ترین چکر حمانت کہ سیاست و نکنا لوجی و نہ و انت..... بکلیں اسے ہر پے دنیا و ایدہ کہ آستانانی
 لہو ایک و راست بہ بیت، بے پے بلوچی لہو ایک و تہ انت۔ بلوچ راج و تہ بلدی پیر و رسم و رواج و
 نکتہ غنوں پے نوکس رہ بلدی و شوہاز و سرنگ انت۔ بے پے مزل و شوہاز و راج و شرتیں بکر و غن و
 واکہ تیرک کیختر لہو ایک و ننگ و انت۔ نکنا لوجی و بنیادی زانت تیرک سنے راج و نہ و دوی نہ یوگ۔
 سیاست سنے راج و نہ و نوک گام انت، و شرتیں بلوچ بکر و تیرک سیاست و پڑ و گام ایر نہ نکت۔ اسے

وحدہ راج و نہ و شکستیں ”سیاسی ازم گر و لہو انت“ بلوچ آسمان و شرتیں چہر نہ انت۔ انچہ کہ من
 پیر و بیان نکت۔ چہ آحانی ننگ و ناتواں ”سیاسی لہو ایک“ و دوی نکت، گوں آسمان و آحانی رود واری
 و دل چکل نہ انت بکلیں سدی و غزنی و واکہ انت۔ اسے وحدہ بلوچستان و بلوچ آسمان و شرتیں بکر و
 و من حمانت کہ پے تواری بکلیں لہو اکی کاراں گلا بخش انت۔ بے اشی و مانا اسے ہم نہ انت کہ اسے یک
 جو انیں راجے۔ سنے پس بکلیں راج و شرتیں بکر و غن باید انت شرتندی (Ethics)، راج وڈیری
 (Politics)، پلسپ (Philosophy)، لہو ایک (Literature)، و نکنا لوجی و ایدہ کہ المانی ننگ و
 سر جیں و گلوٹ بدنت۔ چہ لکشی و راجی زند پے رود و بند دیم و روت و مرادانی وں آسراتیں مزل و سر بیت چہ
 مراد سائر و شازی و مارا ہمے بکین رس ایت۔

گوں مراد سائر و چچ کتب و مدرسہ گانج و یونیورسٹی و سند و ڈگری نیست۔ پیٹا چہ نا نہیں رواج
 و پد، آئی و راجی و نا و اندہ بکشتیں بے ازم گری پچا بکری انت و پے پچا بکر و رکی و اندھی لازم نہ انت چہ
 مراد سائر و شازی و اگاں یک نکتے لہو ایک و زبان و سر و آئی و شعور و بوجہ راج انت، تہ و دوی ننگ و
 شرتندی، راج وڈیری، پلسپ و جند زانتی و بھنا تہ و ڈور نکت و بکین رس ایت۔ یک نکتے ازم گری و
 آرتیں نکت و نشان، راز و اسرار پد زبنت، تہ و دوی ننگ و بلوچی زبان و شازیکانی پیدا و بیت۔ آئی و شازی
 و نہ و ایک نکتے و تی بکلی راجی میل و خفت، زند و غوندہ و دور بیدگ و نشان بکندیں و دوی نکت و تی بکلیں
 راجی و دور بیدگی ”سز لہائی“ و نتیجہ و زاهر یوگیں احوال، ہم و اندہ و نکست و پد و پانی نو و و تی زانت و
 قل و بن تلانی بمصال و ہم و شکستیں۔ پاچار و شازر بلوچے و بلوچی و خزان کت۔ آئی و حیراں تہ و یک
 شازیکانی بکلی بے سحر انت کہ دوی حد اں نہ و شان، و وانوکاں و انکنا کلاں، یک نر و بلندی چا کر وے و
 سر کنت۔ بے پے و تی جند و بلوچی چا کر وے ڈول و نہ و بیت۔ بلوچی روج روزنی لہو و نکلا و تی دل و جب و
 ماں حیراں کار بند ایت و حمانڈول و کہ آکوت ایت حمانڈول و مانا دینت۔ چو کہ:

بیا دل و شکستیں سارے ماریں
 نی جبر دوست چہ حلویت و حلویت

ڈک ایک آتکلیں صبر ملت ۽
دوست وعد ۽ چو جور جواب نہ آت

مرک لوٹ ایت ملے آج ما
بیا ات جورانی کدھاں نوشیں

پڑیں دہالیں یک زوئیں من ۽ تو
بیا نرہیں اے جھان ۽ پیلوشیں

خُد نہ روت مئے چہ میر ۽ چائیکاں
بیا گردانی ۽ کاسگ ۽ نہوشیں

ڈومن ۽ ڈومن چک ابروش
پلئیں نراتانی ملک بند نہ بیت
حار ۽ نہ نوات جلاست آنت خرائیں
سزیں سوالانی نہ دک بند نہ بیت

پہ ڈولے فیک ایت نگ حرثور ۽ شپاکانی
اسے سزیں پت ۽ ڈکار زاناں بے خد بند آنت

ماتیں گل زمین ۽ گلت مالی ۽ استانی بڑگی ۽ "جاسی پائی ۽" (تجزیہ) چوں شرکت۔
اسے داد من ۽ دات آنت آزاتیں لکھائی ۽
ارساں کہ حوار آنت حون، گوں کدگاں اچا رنگ

۽ پہ آدکیں روچانی بارو ۽ استمان ۽ ولک ۽ ارادھاں اسے رنگ ۽ سحر اکت۔
ھیپ ایت بہ بنگیں ما اگاں کیپ ۽ حماری کدھاں
بجن نہ رنگ ۽ مات سرور آنت، چنڈ چنڈ آنت کاڑائی سری

نہ منق ایت کھنیں رحمد ۽ رواجاں
جھان ۽ چہ دت ۽ آزار کنت دل

دور ۽ سکی ۽ سوریان ۽ چہ کار ایت بے چہ آھاں آئی ۽ ارادھاں ۽ ۽ زوری پیدا نہ بیت۔
دیم، بدیں روچاں شر سنگ پنن
دور ۽ مورگاں کھیں ملور نیاں

چہ صیرانی داگ ۽ اٹک ۽ جیچ بلوچ نہ گرو ایت، توری آوینورشی ۽ گر بجیٹے بہ بیت،
یا پھوالیں خواہیں۔ مردو یک ڈول ۽ یک ابد مائیں اسرے زور آنت پرچیا کہ اسے گالانی ۽ دوت ساز آتکلیں
مسال ۽ چہر ۽ شین نیست، بلکیں شاز ۽ زبان ۽ من ۽ بھی لبر، شین ۽ چہر لوات دار، ۽ نحل ۽ نہ مانا سنگ
آنت ۽ چہ دتی دل ۽ پھکیں ارس ۽ نمیرانیں شادھاں اٹکوکاں گل باگ ۽ زند آپ ۽ شیر کنیں شجہ ۽ خوش زیدیں
چاگردانی شینگ داگ۔

مئے بازیں ازم گر ۽ زبان کو اس ملش آنت کہ بلوچی زبان، پہ زرد ۽ احوالانی درنگازی ۽ ناگشاو
ایت، بے مراد ساج ۽ شازری ۽ اسے کشن سرچی ۽ ردنگ۔ آئی ۽ دتی زرد ۽ احوال انچہ درنگازنگ آنت
کہ آرابی زند ۽ ہر بھنات ۽ پیلہ ۽ سرچیں اسے آنت۔

ماتیں گل زمین ۽ ویرانی ۽ بلوچ راج ۽ بڑگی ۽ سر ۽ دک باز شازاں حم جھال جگ۔ مراد ساج رحم
جھال جنت بے آئی ۽ جھال بلوچی زبان ۽ آنت۔

تہی مھر، پ دتی نگ ء
من چہ اے آس ء پڑی غٹ ء ٹوڑاں

آئی ء راج در بری زانت ء مالد شامی بھتہ انت۔ ماں وٹھو اتیں یاد گیر ء نیریں ماڑیاں مندو کیس
وگت مالیں استمان ء وٹھالی ء داب گندو کیس راج در بر ء سیاہی سروکائی بارو ء ٹکس ایت۔

پہ خیال زند ء مڑلاں نر انت
اے گنوک کم ء ڈیات اھکت انت

تہی نسب زند ء ایمنی ء بیش
بھر مئے، ہم ء توپ ء توپک انت

بلے وحد یکہ ٹکس ایت:

لہ انت مرچی ”باری ء بلاڈ“
ٹیکت روپے کہ دست مئے ڈکت انت

راج ء چوٹار ء ٹکس ارادے ء غیر انیں واکھے ذنت۔ اے شیر ء لہرائی رو ء بند یک نیگے
ٹران آسان (کھل و متنع) ء شر تریں نمونے۔ ء دوی نیگ ء مانا ء پڑیں انہارے ء گول بدواہ ء وشنیا ٹکال
مزدیک ء پڑ راکیں ڈاؤ ء ذرواھی ہے۔

جی حاتم کہ وت انت زند ء مراد
شادھاں دُور ہمار ات بٹلاں
نرھک انت شاری ء دہائی شلی
زاناں بے نچ ء میار ات بٹلاں

اے ڈولیں سر حالانی سر ء دگہ باز شائر ء شیر پر بنگ لے پے بلوچ راج ء ہم ترس ء بے میا ریں
ورناھاں اے ڈولیں شیر ہل سرین کا نار انت کہ لگت ء ٹک ء گت انت، بے کاوش ڈوگ کن انت۔
بلوچ سردار ء سروکائی دھل ء دوپوتی راجی وٹھالی ء تھدانی آسری سالاں رند مروچی دتی آسلیں
رنگ ء آٹنگ ء زاحر یونگ۔ بے مراد ساج ء چہ مروچی ء دودہ اسال پیر استمان ء را اشی ء ڈاؤ داتنگ۔

سردار روکیں ٹھک روچ ء کن انت اے دست دیم
باید انت آزاتی ء چھٹاں نگہ داراں کن ات
داگے ء سیت ء ٹھوس ء زند ء زیب ء بچ گر انت
ماں نرے زیر آپ اے کارو نیں مستگا راں کن ات

بیا ات تپاسیں مروچی دھرائی کار پداں!
وت کجام جاہ ء سر انت مارا کچیلہ داتنگ ایش

آچہ از مگر ء کھک راں حم دہم نہ انت ء آحان ء ٹوھن ایت ء ٹکس ایت:
ٹلوھنگ انت ڈودو ریدگ، بے پ انت ٹھد ء چا
جہزگیں چاگرد ء آشوپے کھک راں کن ات

”جہزگیں چاگرد“ ء ترکیب نوک انت بے اشی ء بے پکھدا اسلیت است۔
”بندریں حکت ء لوگ ء جنگ“ ء سردار ء سروکائی گوری ء مک پدروکت ء ٹکس ایت:

بندریں حکت ء لوگ ء جنگ ء
دارت دگہ بے آرگیں ونگ ء
مذتی کوکرائی نر ٹرانیں
درست ٹکت انت پون آپر ء ٹوگ ء

عے پدرویں اُبت ع اُز رے کت
زهرگ ع دهم گت ترا رنگ ع

اے صحرانی تہ "مندی کو کرانی ترانیس نہ" "آپ سرہ ملوگ" ع "زهرگ ع دهم" اُلامت اُنت،
بلے اُجب شریکت اُنت۔

چہ مراد سحر ع شازی ع هر مردم کس کت کت کما تاسیر، سوز، دل چنگی درد، چند زانقی، اُلی
نہی، چاگردی، زبان کوای کہ آئی ع تہ است دگر شازی تہ پے گدارے گندگ بنت۔

آئی ع شازی ع تہ مردم دتی زندہ ذراہیں درد اندوھاں مار اُبت ع دودر بیدگ ع آئی ع اُسلی
رنگ ع گند اُبت۔

آئی ع شازی نیران اُنت ع هر دور ع نوک ع تازگ اُنت۔ آئی ع شازی ع مسترین شازی اُبت
اُنت کہ چہ هر دغ ع چہ هر موک ع اُنت ع هر دغ ع ہا ڈولیں اسر پیدا کت کہ پد رنگ ع وحدہ ع پیدا کت
سے۔

در حکمت مراد سحر ع اے کتاب ع بردہ بندگ ع ماگوں لہواکی دل چنگی ع دیانت داری ع آئی ع
ہماز مانگ ع صحران صحرانگ اُنت کہ پاری ع اُربی ترکیب زبان ع نہادہ ع اُلم ع اُلی ع مسترین نشانی زانگ
یونگ۔ ماے ڈولیں صحران پر زانت ہوارنگ اُنت۔

چہ اے صحرانی حواری ع مراد سحر ع شازی بلوچی لہواک ع سرجم ع پلھیں تواریک بیت ع
لہواک ع تاب بلوچی لہواک ع ذراہیں دورانی نخل ع نرہ ع دودر ع پے آسانی کیشیت کن اُنت۔

محمد صدیق آزات
کاردار پازل اکیڈمی کراچی

لے توارخ

پیش گال

بلوچی زبان ع نامداریں شاز، کھکار ع کو اس ولجہ صدیق آزاد ع چہ مروچی ع یست ع شیخ سال
ساری ولجہ مراد سحر ع شازی ع اولی کتاب "پاحار" ع پیش گال ع نویتک اُنت۔

"مراد سحر ع بلوچی شازی لہواک ع سرچار پیش لکیں کہ آئی ع ہم کنکلیں شازان راج ع ہا
بے تواریں لوٹ نہ اُتک اُنت (کہ مراد سحر ع اُتک اُنت) ع تہنگا ہا جاگہ ع اوشتا ک اُنت۔"

انچہ گندگ بیت ولجہ آزات ع ہر صحنہ کہ یست ع شیخ سال ساری یونگ مروچی ہم صحنہ
راست اُنت چیا کہ ما گندگیں کہ ہا شاز ع کھکار کہ پانزدہ یست سال ساری بلوچی لہواک ع کاروان ع اولی
نرپ ع گون ات اُنت چہ آہاں کیشتر مروچی کاروان ع مکذی نرپاں ہم گندگ نہ بنت۔ بازیاں چہ زند
ع جنجال ع حیزو ہاں ع دزخنی ع سوب ع چہ لہواک ع کاروان ع پے تواریں و ت ع راگش اُنت دگر کہ بازیں
چہ گیدی ع تیز رواہیں جاور ع نوکس لوٹ ع گزرائی دیم ع بے وی ع بے واکی ع سوب ع چہ لہواکی کاروان ع
گسرتک اُنت ع بیکوہ اُنت۔ بلے مراد سحر مروچی ہم بلوچی لہواک ع کاروان ع اولی نرپ ع ہما ڈو ع گون
اُنت انچہ کہ سی سال ساری یونگ۔ بلکیں اگاں چویش سے کہ آ بلوچی لہواک ع کاروان ع سرکیل ع کماندار
اُنت تہ راست تر بیت۔

اگاں بلوچی لہواک ع تاریخ چارگ بہ بیت تو گندگ بیت کہ چہ مروچی ع چلن ع شیخ سال ساری
ولجہ مراد سحر بلوچی زبان ع اولی ماحتاک "اومان" ع کتے رند ر ع ولجہ آزاد جمال دینی ع سرکاشی ع شنگ
بودکس دوی ماحتاک "بلوچی" ع چنگی ع دیرنی ع کاراں گوں ہماہ اُنت۔ چہ رند چویش لہواکی کار ع ہنجرے
نہ یونگ کہ آئی ع تہ ولجہ سحر گون نہ یونگ۔ ماں کراچی ریلوہ بلوچی زبان ع شنگ ع تالانی ع محمد بہ بنت یا
بلوچی زبان ع دیروی ع واستا جوڑ بودکس لہواکی گل ع ادارہ بہ بنت۔ شازی ع دیوان ع مجلس بہ بنت یا بلوچی

جی بات ترا کوم ۽ سروک
تتی زانت ۽ آنچو دات سروک

تاموریں ذبح ۽ راسی ۽ شہم ات سروک!

بیت انت جبار ۽ گریہ لگانی توک ۽ غل زون ۽ چہ روک

گمیر گئیں زرداں اُجیانی پد ۽ پد بیت لوک

نرگ ۽ دعالوئیں اوس پد زندگی ۽ بیت حدوک

جی بات ترا کوم ۽ سروک!!

مراد ساجو چک ۽ راسی شازے۔ آرمی سلکارانی پد رانی ۽ بے ترس ۽ ریا ۽ کنت۔ چوئیں

وعداں آئی ۽ زبان سک قتل ۽ خند بیت۔ پد زور ۽ اے ضمیراں بچارا۔

زاناں مورکین لاپ نرین ۽ ڈک ایک

چو کہ بزرگ مرچی کوٹاں بکت ایک

تنگ ۽ دارت وئیں زور ۽ بیگ ۽

رہ ۽ زردار ۽ چپک بکت ایک

لیڈرانی پتھیں کوم ۽ بشار

ڈہر ۽ دیگ ۽ ۽ کہ ترک ایک

شکان ۽ ناکور مراد ساجو ۽ مستریں سلاھاں چہ پئے۔ نناپک ۽ بد کردیں سروک ۽ لیڈرانی جبر ۽

آلانی پد رانی ۽ آنچیں وڑے ۽ کنت کہ چد ۽ ساری بلوچی ۽ چچ شازے نہ تنگ:

مدنپ مہمل اوت ۽ را پد ۽ کن

بلے نام ۽ ماں سیٹ ۽ دپڑ ۽ کن

مٹش انت آزانی ۽ آنگ پد ۽ دور

گول کوکار ۽ جھان ۽ ماں سر ۽ کن

نور وئیں وراک ۽ موڑاں گرد

وت ۽ را کندگ ۽ چو بزرگ ۽ کن

کے ۽ دیگ تو پے تنگ چد ۽ پیش

پد ۽ وھد گئیں کولاں امبر ۽ کنت

جبر ۽ امل ۽ کار ۽ بے کردی ۽ وراکازی مراد ۽ شازی ۽ سک باز کندگ ۽ گیت۔ اے وڑیں

مردمانی سر ۽ آئی ۽ سک بد گیت کہ آدم ۽ دگر کش انت، پشت ۽ دگر کن انت یا حروحد ۽ دوی مردم ۽ زور

دیگ ۽ رپینگ ۽ رند ۽ بہ بنت۔ حاس ۽ کاکہ آکوم ۽ وھد ربری ۽ مستری ۽ جار ۽ جن انت۔ اے نیرت ۽

نوب ایٹش انت کہ شازے ۽ جند چہ ۽ بد ۽ سلیم آدتاں پکار انت آنچو کہ آئی ۽ جبر راست انت آنچو آئی ۽

کرد۔ آنچو کہ آئی ۽ گشتن چک انت آنچو آئی ۽ کرد ۽ کار۔ حاس جبر کہ آدم ۽ کنت ۽ حاساں پشت ۽۔ دیم

مٹش آئی ۽ زور ۽ مستریں اصول ۽ جھند انت ۽ آئی ۽ شازی ۽ صم۔

جان تنی تیت تنی پد سردنیں نہ اتاں

زاناں حون تنی رگاں دگر یک انت

حکت ۽ نی آج کلام دپ ۽ لوٹ ۽

تنی دپ ۽ نی زبان دگر یک انت

اے ڈھیں شکان ۽ ناکور ۽ خندیں کتاں ابید مراد چہ آکنت ۽ دپڑ وں نہ انت۔ آچو آلم ۽

رعد ربرے ۽ زور ۽ راج ۽ جیو ۽ جبالاں نشان دنت۔ راج دشن ۽ دوش بیتکاں چیں دار ایت ۽ پد کرد ۽ کار ۽

سکین دنت۔ شیاہ ۽ قماریں چادراں پد رکت۔ بے اے جبر ۽ پد رکت کہ اے چادر داگی نہ انت۔ بلیکس

زوت ایٹانی نہ ۽ مزیں بدلی بے گیت:

آیان انت آساحت زیت

ھر کس رنجاں آجو بیت

بیت انت، گئیں ۽ گئے ارے

چیداور بنت پاک ۽ پلپت

اے جیم ۽ ماگندیں کہ مراد ساجو ۽ دوی دور ۽ شازی ۽ بنیادی چیز راجی دیپانی ۽ دیروی ۽ لیکہ ۽

حیال آنت اے لیکہ چہ جاوہاراں و دی یوگ آنت کہ آماں مے دور غ بلوچ راج اے سر غ آتنگ آنت غ
ایشانی بارو من ساری تر غ جیتہ تنگ۔

مٹی تو غ ٹوٹ گئیں دوسالانی قیام غ انچہ دیرو دی کہ مراد غ شازی غ تہ غ آتنگ دیکہ چہ شازی غ تہ غ
تنگ۔ من چہ کت غ دل غ بید کام ہمیں ریادہ روزانی پسند غ تاپسند غ اے جبر غ کشاں کہ ہمیں دور غ پکر غ
لیکہ، زبان غ رحبہ غ روان غ پکار غ حساب غ مراد ساجر بلوچی زبان غ مستر غ شازی آنت۔ من اے جبر غ ہم
ٹکھاں کہ نوکریں دور غ شازی تہ غ چہ سید حاشی غ رند بلوچی زبان غ پختہ کارتریں شازی مراد ساجر آنت۔

مراد ساجر غ سکی دور غ شازی چہ ساری غ دوراں اے خد غ جتا آنت کہ اے دور غ شازی غ تہ غ
قلعہ غ راستی غ پورانی، میاں استانیہ غ مٹی آدیت غ راہ غ رحبہ اتی درانگازی غ پکر غ لیکہ غ پختگی سکت باز
آنت۔ اے چیز ہما وحدی یک شازی غ پر بندانی تہ غ کانت وحدے آئی غ پکر غ سستا غ سکر سکت پڑا غ
شاحیگان یہ بت غ آئی غ زبان غ لوزانی سر غ سرجی غ کدرت یہ بیت۔ مراد ساجر غ آتوگش شازی غ تہ غ ہم
کوی غ آشوبی رنگ هست آنت۔ بے مٹی تو غ آئی غ سکر چہ اے حذاں آتک دیم غ تر ٹھک غ میاں
استانیہ غ انسانی ساج غ کدر غ کیمانی غ انیس درانگازی غ ابید ایک غ انجیں سروک غ رحدہ برے زاحر بیت
کہ انسانی ساج غ کدر غ کیلو غ پت غ چوٹانی غانی غ ساغ سستا غ است غ پیک بے آتیں انسانی ساج غ
جوڑیک غ واکھدار آنت۔

میاں استانی راستی غ انسانی ساج غ کدر غ کیوانی درانگازی غ شرتریں نمونے نخل غ اے گال آنت
کہ پہ زبان غ لوز غ حیاں غ شین ہم بے دروڑ آنت:

واض غ دست غ کہ اکل غ واک بیت
آگاں پاک واکہ آنت بے پاک بیت
کھٹک اش دمل ماں زمین غ سورگیں
ٹھک غ چار آنت کدی جو پاک بیت
کردمہ بیت چچ، پہ ایت غ دارک غ
عے ٹکس آنت سرسبز زند غ باگ بیت

دور کار آیت کہ نہ دھیں ساجھاں
حر کے حوناں وتی موڑناگ بیت
دور غ مڑٹپاں نہ بکت آیت نہ بہ آیت
باریں ساہ غ ساد چنچ نراگ بیت

شازی غ پختہ کاری غ زانگاری غ دیکہ کیلوے ایش آنت کہ آ انسان غ اندری جوڑہ غ واکھانی
بزاں انسانی نفسیات غ چہ خد غ درانگازی غ کت کت۔ اے رو غ ہم مراد ساجر غ سکی دور غ شازی سکت سیر
غ ازگار آنت پہ دور غ اے شیراں بچار آنت:

زاحر غ ساپ غ باتن غ رنگ غ
دروم غ رنگ غ چون شر رنگ غ
چوٹھی غ اے دیم پہ تو کانت
نوی ناہ کپک تو ہما ٹوٹے غ
کت پنا سوت غ نے زہر تال آنت
سم غے غ سست آنت تہی دل غ چنگ غ
دل تھک غ دیم ملور آنت تہی
اے نشانی آنت گوں دت غ جگ غ

دنیا غ تادارتریں شازی ہما یوگ آنت کہ آحاں وتی شازی ایوک غ مھلوک غ دھنی ساکی غ دل
ساجی غ داستا کارمرز نہ تنگ بلکیں آحاں وتی حیرانی وسیلہ غ انجیں پکر غ لیکہ دیم غ آورنگ آنت کہ چہ بیٹاں
مھلوک غ ہمیں زند جاوہر بدل یوگ آنت غ آتوگش نوپتانی آرگ غ سازی یوگ آنت۔ اے وڑیں
شازی کر دایوک غ شازی غ کرد نہ یوگ بلکیں آراتیں سورت غ کوی سروک غ رحدہ بر کھٹک بوت کن
آنت چیا کہ آحانی شازی غ مکسد مھلوک غ راوتی ہمیں جاوہانی ساغ سستا غ داستا سکن دیک غ ایشان غ
بدل کنگ غ داستا راہ غ رحبہ پشد ارگ یوگ۔

ماں بلوچی غ ہم بازیں شازی یوگ آنت غ است آنت کہ آحانی شازی غ مسترین مکسد راجی جیوہ غ
چپ غ چوٹانی درانگازی غ مھلوک غ راز رنگ غ جاک کنگ یوگ۔

اے شائزانی سرکیل گل خان نصیر زانگ بیت۔ بلے گل خان نصیر، آزات جمالدینی وغہ کہ بازاریں
رندرز و شائزانی شازی و جدہ سیاسی رنگ زیات پد رینگ۔ مراد سحر چہ دنیا و حاسروکیں شائزانی پیکے کہ
ماں آئی و دمن و بکرہ ہم یک نوکیں ساچہ نو پتے و کش است انت کہ آئی و جدہ صبح جنیں زور و ظلم، نرڈ
و بھل و تابرایری و کلتالی نیست انت۔ آئی و دل و دھلک ہم صیش انت کہ بلوچ راج چہ نیستی و است و چہ
تا بودی و بودناک و ز رنگ۔ بیت و پرے حاتر و آوڑ و زیں راہ و رحید پیش دار انت بلے یک چیزے کہ
حاس مراد و سی دور و شازی و جدہ زاهر و پد رانت۔ آئیش انت کہ آئی و مپتارانی جدہ سیاسی رنگ کتر و بکر
و پپس کیشتر انت۔ زاهر جوش کتر و گرانی و بخیدگی کیشتر انت۔ جاد و کوکار کتر و سون و سلاہ کیشتر انت۔
پد و زور و اے گال چارگ کرز انت۔

نوکیں ساچے اگاں پد بست کن نے
نیستی و زند و مژا حس کن نے
وانکہ ملکوراں نہ چشکین نے
کرنی ارموشاں چتو رست کن نے
زگریں حوتاں داں نہ بنے تو جانشود
زیر دستاں چوں زیر دست کن نے
داں مہ بیت و اھک و سودا ماں سر و
درد و دریایاں کجا مٹوست کن نے
کنڈ بندگ و تی بندگاہ و نہ بیت
چوں تو دنیا و دپ و بست کن نے

مراد و شازی و زبان سک و شاعر کن انت۔ آئی و مژور و لوزانی مٹش نے امبار انت۔ هر و و
هر جنیں لوزے کہ آئی و پکار بہ بیت چہ امبار و کش انت و کول اوجب و ش رگی و زیبائی ماں و تی گالانی
دستوبک و کما انت۔ آئی و و تی لوزانی مھار پورنی و و تی دست و انت۔ آئی و کارمرز نکشیں صچ لوزے و و
کلک کندگ بخت۔ حکم لوز مٹش نے خرابھک و پیک و تابرایری ایرنگ بونگ۔
مراد و زبان و دوی سپت ایش انت کہ آئی و زبان سک آسان و زوت مہم انت۔ آپ گرانیں لوز

و ترکیاں نہ چچ ات بلیکس بلوچی و زگریں و هر و وچی لوزاں ماں و تی گال و دستوبکوں کارمرز کت۔
مراد و زبان و سی سپت ایش انت کہ آسان و کالوارانی کارمرزی و سک بلد انت۔ بلوچی و
مٹوہن و هر و وچی تل و کالوارانی انجیں و وے و ماں و تی مھیراں کارایت کہ مٹش نے چہ بن و جدہ مھیر و مھر
بونگ انت۔ پد سال و اے مھیراں بچار ات:

یات و بچک و پد چلزان انت
واھک و ٹرانیں راہ و زبان انت
آج و تی چند و ہم ٹیک باور
زانت و دیر مہدیں چم پڑان انت

مسال و شینانی خوانیں کارمرزی و مراد و شازی نہ ایک و زیات و ولدادر و واناک سنگ، بلیکس
ایشانی مسلد و ماتم ہے کساں و ویکنگ۔

بور و جمار بیت کہ بیر پخت و
خراے و خندیں آسوار کپ انت
میل نے کرکب کہ رنگیں چنگ و
دام و روپے آخڑہ وار کپ انت
مٹواک پد مٹواک انت ترا چیا سحر!
کرزیں مٹوشاں کجا توار کپ انت

مراد و شیریانی و تی و ولدادری و و کہ یک سبے خوانیں ”رویف“ و ”قافہ“ انت۔ اے سک و آئی
و حکم مھیر بے سال انت۔ چہ پشی و آئی و مھیر نہ ایک و زیاد و ولدادر انت بلیکس آھانی مانا و مسلد ہم باز
و و ایک بلوچی زبان و مھیر نوکیں شاز اے سک و مراد سحر و رندگیری و کنگ و انت کہ چہ پشی و
ماں بلوچی غزل و خوانیں بدلی بے آھان انت۔

من و تی لبراکگی زندان و مٹوکیں سپت سالانی نیام و بلوچی، اردو، انگریزی، روسی، فارسی،
عربی، سندھی و و کہ بازیں زبانانی جدہ نویکیں یا جھر و نکشیں میاں استانی سورت و تاہداریں شاز و
نورکارانی بے حسابیں مھیر و عشتا کنگ و کنگ انت۔ مراد سحر و نوکیں شیریانی کتاب و واک و رندکن اے

پاہار

چاپ سال جنوری ۱۹۸۶ء

پازل اکیڈمی کراچی

دومی چاپ فروری ۱۹۸۶ء

آزات جہاں دینی اکیڈمی کراچی

مجرعہ پہ دھجی غے ریائی ٹنشاں کہ پہرہ لیکہ عینکسی، پہ زبان غنیاہک ع ڈولداری، پہ دیم کشی غے بے
ریائی، پہ لہو ایک رپک غے راحند غے پہ زائیکاری غے کاردی مراد ساجر دنیا ع مسترین شاعر غے زائیکارانی برورہ
انت غے آئی ع شاعری ع بکرہ لیکہ ع راحند دنیا ع نامدار ترین شاعر غے کو اسان سچ وڑ غے پدہ جز نہ انت، بے پرک
ہمیش انت کہ آراج غے زباناں پشت غے پھرینوک آست غے آحانی شاعر غے کو اسان پشت غے پلگا روک آست۔
پیشا آحانی نام غے تو رماں جہیں دنیا ع جکس ایک غے آماں لہو اکی تاریخ ع نامدار انت۔ بے مراد ساجر حاراج
ع شاعر انت کہ نہ آئی ع زبان غے لہو ایک غے پشت غے پھرینوک آست غے یکہ آئی ع شاعر غے زائیکاراں۔ ایچوز غے
ارمانی مہرے کہ مراد ساجر وڑیں ٹوہیں شاعر غے زائیکارے ماں وتی لاپ غے روزگار ع جہڑھاں انچہ مانکیٹش
ایک کہ آئی ع دھن ع کیشتر زور غے کوکٹ مے گم غے جنجالانی آماج انت۔ اگاں مراد غے پشت بوتین غے آئی ع وتی
سر جہیں واک غے کوکٹ شاعری ع سر غے کارمرز بکتیں تن سن دجماں کہ بلوچی لہو ایک ع پدہ وادنی سک بازو آتہ ایک
آت۔ بے مراد ساجر چاے چادر غے ایٹانی پشت ع سوب غے اٹاں ٹوانی غے زائیکار انت غے آدلم انت کہ اے
ڈلم غے زوراسری ادار کی آنت غے روپے گیت کہ مے گریب غے نیزگار مے گلتال سر غے چست کن آنت غے کف غے
سوب ع پدہ جزیں ہسارانی سر غے بند آنت۔ چو کہ کش آنت:

تو پہ کشوش غے مٹی چو ایمن غے شادان مٹی
بیت کت، حارے، مے پٹکلیں مھون غے در بیت

غلام فاروق بلوچ

کراچی۔ ۱۰ جون ۱۹۹۵ء

ہستی ۽ ساز ۽ ابتدائے تو
لائکہ تو سیپ ۽ سنائے تو

ہستی ۽ ہر چیز ۽ تہ ۽ موجود
زاہر ۽ گندگ ۽ نیائے تو

زندگی شریکے ۽ تو پانے!
امر ۽ بوجیک ۽ ناخداے تو

چے شہشاہ ۽ چے امیر ۽ حکیم
مکلیں آلم ۽ آسرائے تو

آرز مراد ۽ ایش انت تہی درگاہ ۽
بکش گناہاں مٹی حدائے تو

عے کش ایت انت کہ ڈو مناں کشک
مارا دوستاں پہ جی ۽ جاں کشک
آ دکہ بنت کہ کشک انت نازاں
مارا تہی زیادہیں گماں کشک

نام تہی ورد نہ زباں چنگ
حال مئے، تہی سرء آیاں چنگ

دیم تہی گر، نہ چنگ اے جہاں
دل ٹکس ئے کہ مٹی جلاں چنگ

بیم مرک ء نہ ٹرس دنیا ء
دوستی یے چونیں مئے دلاں چنگ

افلک نہ مئے، گر اناگاہ ء
آگیک ء تہی دل ء غماں چنگ

گیشیں دردان ء بازیں اُپاراں!
ذراج چو ایشک ء داستاں چنگ

مٹی سرء ٹوٹیک انجیں ہم سہجے
مسئل ء چو بخت ء جہاں چنگ

ٹوٹیک ہوراں ماں کوہ سرء ڈٹاں
نیا کہ دنیا پد ء جواں چنگ

روح ء شپ پرچے گوں غماں جہز ئے
گئے مدام ساحر شادماں چنگ

بے اسر آہ نیم شہی بیت اُنت
زاناں بے کار بندگی بیت اُنت

بے سب دوست اچ من ء زہر اُنت
دشمنی کار اے کئی بیت اُنت

یک دمانے ما صوری ء ٹھیں
درد ء سوزمان دانگی بیت اُنت

پہ تئی مھر ء حاتر ء اے دوست
ماں جہان ء اے، کدگی بیت اُنت

ٹکٹ چے باگ ء بلبل ء سار
نرم ء نازکیں پلن گئی بیت اُنت

جہان ء اچ ترا شر رنگ تر نیست
بکند ایت جلوہ ء تئی، آ بدور نیست

آ حال ء دردمندانى گُجا زانت
کے ء کہ دتی حال ء ہر نیست

دل ء، دارے نہ مھر ء واہگ ء درد!
اُجب چے کہ تئی آہ ء اُسر نیست

اے گاہل تئی ہا جاہ ء مکام اُنت
کہ اود ء پندیشگانى ہم گزر نیست

در آتک ء ٹٹ محبت چہ جیناں!
اے کرن ء راستی ء راج کدر نیست

مُوز ایت اُنت زندگی متاں اے سار
پہ واری، ہرچی ء کہ سیم ء زر نیست

پد ۽ جمر گمانی بندگ ۽ انت
منی کُن ۽ سر ۽ بچکندگ ۽ انت

من زاتاں کہ پُوش ایت انت شیشکلیں دل!
نگاہ ۽ آ وتی کار بندگ ۽ انت

اے دست ماں دامن ۽ تنی مانکائنت
ہما روچاں منی چم مہندگ ۽ انت

نہ خرکت ایت پرچیا بلبل تنی دل
کسے پُھاں بھار ۽ سنگ ۽ انت

گے ۽ بچکند ات چار ات سار ۽ را
پد ۽ دردے دل ۽ ایر مندگ ۽ انت

کاشیں ملگوراں پچ ۽ تاب کن ۽
دست ۽ وت تو من ۽ ہراب کن ۽

آئی آج من گر ۽ وتی دیم ۽
رند ۽ من آج گے ۽ ہجاب کن ۽

اے عُثمان ۽ نہ ات منی اے دوست
کاسد ۽ تو منی جواب کن ۽

دوتی ۽ عیم چو نہ انت مٹا!
بھگ ۽ تسبیاں حساب کن ۽

روچے نوکیں تو ہڈتے ساز ۽
دل پچی ۽ سار ۽ ازاب کن ۽

⊗

گل ۽ ڈولے وت ۽ را سنبھجنگ
پد ۽ ریشیں دل ۽ مرچی کدیجنگ

شب ۽ پاساں ہیال ۽ ماہ رُو ۽!
من ۽ چہ ویشیں واب ۽ پد رھجنگ

گول گمراں کنگ ۽ دوش مٹی ۽ کنت
گول من دائم وتی رو ۽ بججنگ

چہ من اینچو مروچی بدگمان ۽!
ترارا ڈوٹناں زاناں سُر جنگ

گریب ۽ بے توانیں سائر ۽ را
تنی مھر ۽ پے اے حال ۽ رسیجنگ

⊗

زاناں کہ چپی یے گون انت گل ۽ بچکندگاں مرچی
پد ۽ سھریشیں دل کپت آس ۽ انکراں مرچی

مٹوزے تواج اد ۽ مٹوات ۽ سہا ۽ گول من ۽ کشنگ
اے چار راہ ۽ سر ۽ پے حائر ۽ تنی نشنگاں مرچی

زاناں کہ گجائے تو، گل ۽ وشیو بھارا
کہ شوہار ۽ تنی امبار کنت دل کنگاں مرچی

جٹائی ۽ تنی اے ماہ رُو، نی رنگ آڈرنگ
کہ جٹاں ہون پیدا ک انت چہ بازیں گریوگاں مرچی

در ۽ تنی ۽ من ۽ را واہک ۽ دیدار ۽ آڈرنگ
چہ انجام ۽ ہمداروں سر ۽ سر مٹوشتگاں مرچی

پد ۽ آزمیجنگ ۽ دوشی من ۽ را پڑیں دیوان ۽
وپا ۽ بار ڈرنگ اے نزوریں کوپگاں مرچی

اے سائر ڈرست اد ۽ بگاگ انت یک آشنا پے نیست
پے بے ساری زاناں چنیں جاھے آنگاں مرچی

آ ”بلاہ زیریں گنوک“ چہ تنی دیوان ء ثت أنت
آنگلگ انتنت پہ اُسیچہ چہ ء گریوان ء ثت أنت

اُشکت أنت ہرچی ء، مہرگ تنی دُشیں ہر
گوں دوئیں دستاں دل ء را دنی داران ء ثت أنت

ارس مرورویں دیت أنت اُش تنی چٹانی!
ہون زگریں چہ دوئیں دیدگاں رینچان ء ثت أنت

لرزگے زریگ کہ ڈولدار ء بزیں استاراں!
زاناں پریات گنوکانی پہ آسمان ء ثت أنت

تو ہمایاں پہ مڑا ہم یک تسلیاے نجات
آ کہ جوہراں پہ تنی ہاتر ء جینگان ء ثت أنت

دیم پہ منزل، آ روکائی مہرس ات حال ء
گاھے پریات کنان، گاھے پہ کندان ء ثت أنت

درد پڑ ات کشے مہتاراں تنی اے سحر
مسلء کاٹار ء دل ء ہر کسی بُران ء ثت أنت

کے انت اے ماہ رُو بروان کمانیں
چو کاٹار ء دل ء مئے ایرکپان انت

گئے ء سرکش انگ چو پردہ ء چہ
کہ ہر کُڑے جہان ء ماہکان انت

دل ء درد واریں بچے چنگ زناں
چہ دوستاں ہم مروچاں بدگمان انت

اجب گنداں، گنوک ء دوستی ء!
پداں راہ ء پہ کُل سجدہ کنان انت

نہ انت پرواہ جہان ء سچ من ء را
اگاں آ دوست پرمن مہربان انت

حتا بچے انت کُش تو ناہدا ء
نیاب ء کہ کسے زیر آپ نیان انت

نیاںک انت اکل ء دل سچ کار ء سحر
من ء پہ منزل ء واہگ بران انت

⊗
 حال ۽ بنیاد سب ۽ سیمین تو، منی گل ۽
 زیر گون و ت ۽ ذواپاں منی سنگین دل ۽

سرگیتگاں پد ۽ پ تنی راہ ۽ بے سری
 همراه ۽ توفیقے نہ جبر است انت منزل ۽

صیغہ شراب ۽ صبح ۽ ٹٹیاں ٹٹکیں دلے!
 اے دوست غیر بات تنی شرکتیں مھیل ۽

چتر کہ وٹیں بو ۽ بُسانی بھار ۽ چنک
 و ت درد بیت انت مھیل ۽ گوار بلبل ۽

دیمپان من ۽ تو کلت گم ۽ چولانی ایوک ۽
 ٹرساں چہ مرگ ۽ من نہ تلہگا راں ساحل ۽

دنیا تمام ایک تنی حال ۽ ہر گ ۽
 اے بے کراریں رُوہ کئی دید ۽ مھصل ۱

ساتر ۽ ۽ جھان ۽، ۽ گوں دیا سنگ
 پے ڈروگیں وادھانی سر ۽ چو چنی ۽ گل ۲

(۱) مھصل ۲۔ (۲) گل ۲

⊗
 دتی ڈمیں مھپراں گل کہ رند ایت
 جگر بُریں درد ۽ دل ۽ ایر مند ایت

پرش ایت مسل ۽ چو شینگ ۽ آہنیں دل!
 نگاہاں کہ آ ماہ رُو کار بند ایت

جھالت بیت ماہ ۽ استار خرپوکیں!
 گلکین دوست گوں دزنو حاراں کہ مند ایت

مدار ایت دلے سینگ ۽ درد مندیں
 حاکس اے ناڈرکیں پٹاں بند ایت

بہ نوش ات کہ نود شنگ ۽ انت بھاراں
 اے روچاں کے پے گدارے بکند ایت

مٹوشان ۽ مٹوز انت سارتیں ساہک سپاہ ۽!
 کے مھر پے اے جھان ۽ مہ بند ایت

اے ساتر پے رھجاری ۽ کسی بیک ۽!
 پٹشیں شپ کہ من دیگ انت کس مکند ایت

کے بے زانت، چون درد واریں زرد؎ را گلیاں من
کہ بازیں مذتے ٹھوسک چہ مھرنگ ء جنایاں من

شپاں تھنائی ء یکش حصے آواز گیت گوشاں
گمک ءے پر چیا انچو بچار کہ تنی ٹھورایاں من

چنور حال ء مٹک ء اے نیاب ء بھٹکیں زان انت
ہمک چول مرک ء پیکام انت ہاٹھیں زرایاں من

جہان ء صوری ء گوں دوستی ء رھبند بدل بیت انت
بلے ہم، انگٹ ء کاتم وتی سکول ء سرایاں من

مسی ہیراں منی پُر اریں پتانی سر ء اے دوست
تنی مانداتھیں آس ء گوں ارساں توسکایاں من

من دوست ء نراگ ء یا تاں نہ رگاں داں حیاتی ء
دچاراں گوں وت ء سائر وتی رنگ ء پدایاں من

(۱) ٹھور ء یاں۔ (۲) زرد ء یاں۔ (۳) سر ء یاں۔ (۴) توسک ء یاں۔

بھاریں دل منی ویاں گے ء گت
من ء را انگر ء آساں گے ء گت

بکش بے یزگیں سوزہ جتائی
گم ء رنج ء من ء دیپاں گے ء گت

مدام بنداں ایتانی کلاتاں
من ء بے زانگ ء ناداں گے ء گت

پہ بے زانتاں تماشا بے پرتکاں
من ء چوت سر ء ہیراں گے ء گت

تلبگاراں شب ء روچ ملکوت ء
چو مرک ء را پکن آساں گے ء گت

اگاں ہاک پیگ ء ہاکاں ہواراں
من ء را چو پل ء مرزاں گے ء گت

دمانے ہم نیت تاجیر سائر
دل ء درد ء را بے درماں گے ء گت

دل مکن بازیں آہ غ پر یات غ
دور مدے مارا دلبر غ یات غ

مٹو تگیں دور غ نوبت غ باریک
ہج نہ تر آنت کدی پہ سلوات غ

تجک آؤرتگیں جہان بیکیں
تل وقتی کلن غ مارا ایر موات غ

پہ بھاریں دلانی مے اُمتیت
رہت غ مدت آنت گمانی سیاہ موات غ

ما گنوکیں دوستی غ مھر غ
بجست مکن مے تو زات غ زریات غ

نیت تسلّا دیوکیں ہمرا زے
کچکیں زندگی غ کورچات غ

اے کش غ درد غ آکش غ اندوہ!
نی بلیٹیں کجام پھنات غ

درد غ سوزمان غ اچ گل غ سآر
ہو ردگیں ما چو ڈر شکیں آرت غ

با اُسر سنگ دلانی کدی پریات بیت
 گیت روچے چہ کہیں ءِ گم ءِ آزارت بیت
 اے عثمان هست ات گئے ءِ راکہ جتاہیں من ءِ تو!
 وٹ ءِ آسیدگ ءِ پیدا بخشیں حالات بیت
 دانکہ هست انت ترا بے مٹیں وتی رنگ ءِ مگرور
 دل ہزاراں تنی بے مھری ءِ شھمات بیت
 اینچو سوگند مَور دوست مرتبین من ءِ
 چٹکیں کول وتی رند ءِ گئے ءِ یات بیت
 دل مکپ خراگ ءِ بے ستمیں، من ءِ پنت مدئے
 نوکیں رسوائی یے پچن تنی شونداں بیت
 اے ہبر نیست ات کہ پلئیں دپ ءِ پٹار تنی
 پر من ءِ روچے جگر بُزیں ہیالات بیت
 ایوک ءِ سحر ءِ مرک ءِ گم ءِ اندوہ نہ انت
 انگت ءِ باز تنی ہنسی سر ءِ حیرات بیت

آج دل ءِ چست بنت آہ منی
 شپ پہ شریوگ بیت سہاہ منی
 ٹپ تنی ہٹل سریں بچا چانی!
 گول کسے ءِ نہ بنت ذراہ، منی
 ہشکریں خراگاں جگر سوچیں
 زندگانی سنگ تباہ منی
 دلکشی نیست جھان ءِ ہچ چیز ءِ
 داں گلند انت ترا نگاہ منی
 اے شپانی ثرپوکیں استاراں
 بے کسی ءِ بہت نواہ منی
 اُزر چے پیش کناں بخش سحر
 بے گناہی وت انت گناہ منی

ماہیں رُوہ ءِ دتی تھار کمن
مارا ٹرانیں گماں دوچار کمن

پُر مزانیں یلانی دیوان ءِ
مارا بے واہگی توار کمن

مئے گنوی ءِ بُن تنی مھر انت
نی وت ءِ پھک ءِ بے میار کمن

زان پہ زان مے مدام گوں گیراں
چوش مارا تو ڈال چار کمن

گمراں انت دل گوں اُمیتاں
مارا چو اُج وت ءِ شزار کمن

ہمیلان ءِ دتی کسانى ءِ
دوست! بدواہے ءِ شمار کمن

زندگی سہب ءِ ساہگ انت سارتیں
ایٹی ءِ سآر اعتبار کمن

ماہ رُوہ، داں کھپے داب نہ ات
حال مئے لبتکد ءِ ہراب نہ ات

اُج گل ءِ مھر ءِ واہگ ءِ پیر
زندگی پر من ءِ آزاب نہ ات

آس مانداشت تنی مجھیں نورکاں
دل منی سنگ ءِ کباب نہ ات

نیاہ تھاریں شپاں جتائی ءِ
درد ءِ دورانی ہج حساب نہ ات

ڈک اِتک آتکلیں جبر طقت ءِ!
دوست وھداں چو جور جواب نہ ات

تو بوارینیں گُکلاں پکے!
مئے نیب ءِ اگاں شراب نہ ات

بیت اُنت زیر آپ ماں زر ءِ سآر
ھرچی ءِ کست ءِ ثیاب نہ ات

ہزار بر من گمانی نیاہیں حیر نرنگ ء دیگ
وئی سارت سائیں لُٹن ء سر ء بچکندگ ء دیگ

مسال ء شیک ء دل نہ شیک انت ماں سینگ ء نہ اہیں
لُٹن ء را آہوئیں جتانی من کار بندگ ء دیگ

قہاری ء تنی آے شپ نیاراں ہاتر ء گاہے
کسے ء را من نیاہیں مہرانی رنگ ء دیگ

نہ نمت انت وئیں تراگ مرک ء شہماتاں مزار بتیں
تہ ء کبر ء تنی من واک ء را زندگ ء دیگ

ماں دیوان ء نرپاں شر رنگ ء ماہیں دژوہارانی
مروچی چم ء وت کیلک پہ نازے زندگ ء دیگ

جتانی ء شپاں ٹرانیں زراں تا انگت ء دوستاں
کہ درد ء را پہ بانوری دل ء پر بندگ ء دیگ

تا انگت خشک ء حیران انت بویں استار آسمان ء
ایشاں سائر لُٹن ء را پہ دمانے کندگ ء دیگ

سروئی مہرنگ ء کھیب رنگ
بندلوک ء چہ مئے دل نئے سینگ

آج گماں کیشیناں جتانی ء
سینگ ء شیر بتیں جگر ٹریگ

برکت ء بے مہر ء بھیں زوہ!
ٹوٹکیں ریٹے اندر ء رنگ

حال ایش انت دردوار ء تنی یات ء
سد بر ء بود آتنگ پد ء ٹنگ

نیا دل ء گھستاں ساحتے ماریں!
نی جبر دوست چہ خلوت ء ٹوٹگ

کوچک ء کاڑ ء شادہ انت زاناں!
جہراں سالوکی میان بٹگ

نئے چہ آ بدواہاں لکھداراں
چہ سر ء سائر مئے کلم ٹنگ

مروچی جمر ء ٹرند ء گروک انت
دل ء یا تاںی یک آسے کہ روک انت

کناں تو سیپ چے آ بے مسال ء
ٹکلیں دوست ماہ زوانی سروک انت

نہ بُر آنت یون ء اندوہانی ساچان!
نزا ناں من گنو کاں، دل گنوک انت

تلاہیں یک شے آسمان ء دیم ء
ٹکل ء بروان انت یا کہ اندے نوک انت

دل ء ہون ء وروک ء مرد کشیں گم
دوار ء ساجر ء مرچاں حدوک انت

مارا تنی واہگ ء اے کابل ملت
درد ء توپان ماچت ء دل ملت

مکت ابگر ء مارا مگرازاں!
پہ تنی دید ء ما کہ بازل ملت

ہر کنیں چو کہ آج تنی ٹکن ء
ٹوٹیں بدواہ ء مارا بد دل ملت

دیر نہ جل ات، آ ماہکانیں شپاں
بے کس ء ما ٹریت ء زمیل ملت

نیت ملّا ء اے ہبر کہ گئے ء
لیس دات خاک آدم ء ٹگل ملت

ہوش کہ چاگرد انت اے گنوکی ء
نند ء نیاد ء تنی ما حاصل ملت

سر نہ بیتیں پہ آپہرے ساجر
ما کہ ہر گام داشت ء منزل ملت

تئی اتار کانی سُھریں رنگ نہ روت
اکل ۽ دل ہر دکانی جنگ نہ روت

آتکلیں نہاھیں شپ جتائی ۽
بیدہ گپ ۽ سرور ۽ چنگ نہ روت

مدتے ٹوٹیک بند ۽ نیاد ۽ مئے
چہ دل ۽ تئی گمانی رنگ نہ روت

رہ مدے مولد ۽ گلیں حانی!
بے تئی داد ۽ اے ملنگ نہ روت

چچ شرب نیارے دوست ۽ دیوان ۽
دائکہ ساحتی نام ۽ نگ نہ روت

نہست انت میار تئی چتاں شرابی
ہست آت نہیب ۽ میگ ۽ ہرابی

شپ روج ہیال ۽ کائے میگ ۽
یک آنت پرمن آگاہ ۽ دابی

چتاں تئی دات انجیں ہمارے!
ہر کس من ۽ را بہم ایت شرابی

امروز ٹوڑان انت چوں بے تیک ۽
روج پہ مسیت شپ پہ آزابی

کر بان باتاں دوست ۽ نگاہ تئی
دات تو دل ۽ را چونیں ہرابی

دید ۽ ہون ۽ بُرت آنت منی ہوش
لازم ترا انت فی بے ہجابی

ساحر آ بے مٹ ۽ درور ۽ گوں
دائم بکت انت گے ہم جوابی

زلپ ۽ پتچال چہ در لکشت نہ گت
ما دتی واہگ ۽ را لکشت نہ گت

ہر دمان چم کہ گیل بنت ازس ۽!
چہ کنیں ما ترا شمشٹ نہ گت

زہریرں مھر ۽ ما تئی کتہ
ہر کس ۽ ناکس ۽ گوں کشت نہ گت

داگنیں داگ تئی جتائی ۽!
چہ دل ۽ دامن ۽ ما شمشٹ نہ گت

بے گتیں مرگ ۽ سآر ۽ الزام
ماسر ۽ ڈٹمن بیگ ۽ مٹت نہ گت

گمکنین پیوگاں اگاں شادان پیوگاں
ہر شوک ۽ تئی درد ۽ من درمان پیوگاں

گپ اے نہ انت کہ وانگاں چیا پڑیں مجلس ۽
گپ الیش انت گے من دیگ ۽ ہیران پیوگاں

اے زند ۽ مچانی تہ ۽ پ تئی ہاتر ۽
ہر ٹھہرے سر ۽ دتی زیران پیوگاں

مرچی پہ تون، حال ۽ تباہیں منی مچار
یک مذتے من تئی دل ۽ ارمان پیوگاں

ہنکند گے ضاد منی سآر بیگ ایش
مھر ۽ ضادی ۽ چتور آرزان پیوگاں

✽

دل منی ڈھ زیرِ ایت شعی پاساں
تلوس ایت غ کنت آھوئی خراساں

بند أنت غ کایت نود زھیرانی
گیش کن أنت زرد غ یون غ دوساں

شیپ رگر أنت ارس چہ ہر دوکیں چتاں
انچو کہ آپ چہ پختکیں تاساں

انسر أنت درد غ جھ جن أنت اندوہ!
گول غے غ زور غ من پچکاساں

پہ ایتانی آسر غ ذروگیں
زند ٹوازیگ چون بیت نراساں

✽

کدی مھوکتکیں گل سنجات انت
غم غ ماز پکتکیں اے دل خرحات انت

در آیان انت دل غ ڈبھ سوچیں آھے
بلے ہسی سر غ تنی رد دیات انت

من غ پکرہ جھان غ پچہ ہتر پچے؟
کہ تنی دھلک منی زند غ کلات انت

میار پچے انت اگاں بے سد غ ساراں!
من غ ہد غ چہ گیش تو گم مدت انت

کلاگ زیروک منی برپادیں حال غ
ترا ہم، درد مھر غ ٹور جئات انت

یک ٹونڈے ساھتے پہ نند غ نیادے
ھا مھل غ نیاتک غے تو پجات انت

کھیانی مھل غ دردواریں سحر
اگاں بے حال کنت زندگ مبات انت

نہ زانت راھے پشیں درکار کنت دل
وت ۽ پھک ۽ گنوک ۽ گار کنت دل

ماں دیواناں بیزیں دزید اورانی!
ٹھکس ”ناتے“ گر آنت لگوکار کنت دل

شلان ۽ موکی استین کہ کاینت
زہیراں یک رد ۽ سکار کنت دل

نہ من! بیت ٹوہیں رہند ۽ رواجہاں
جہان ۽ اچ و ت ۽ آزار کنت دل

لباس ۽ شپ کہ پوش آنت ماہکان ۽
چو لہڑیں منجل ۽ پاچار کنت دل

نہ زانت کہ پشت بیت اے بے وی ۽
من ۽ ماں ہمسرواں وار کنت دل

گے ۽ سآر یلیں هست ات عثمان اے
ٹھل ۽ گول روت ۽ چتاں چار کنت دل

کج ۽ ماہ ڈروٹیں گیر آرگ ۽ یاں
دگہ نوکیں گے تیمارگ ۽ یاں

بکشاں گوھرے ٹراں کیمتی نہیں!
وت ۽ درد ۽ زور ۽ ادگارگ ۽ یاں

عتین ۽ بھر ٹھٹے، ہبلے نیست
ٹھکس ڈبھ ۽ تہ ۽ پیچارگ ۽ یاں

کے بلکنگ ۽ درماں بکنت ۽
دل ۽ ٹپ وارٹیں پیش دارگ ۽ یاں

کدی دیریں دھاں چہ کاسدے گیت
ھے اوست ۽ اے راہ ۽ چارگ ۽ یاں

کمن مانتر من ۽ سربندی ۽ میا
زمین رنکیں تنی دام ۽ مارگ ۽ یاں

ٹھل ۽ مھر ۽ پد ۽ داستان ۽ سآر
سکشان انت دل ۽ من گوشدارگ ۽ یاں

⊗

دوت ء را سنجیگ تو بزانتیں
جہان ء پڑھنیگ تو بزانتیں

چی انت واہگ چتور انت دوتی ء آس
نرجنت انت چون سینگ تو بزانتیں

نہ بست ات حمہر ء بد واہگانی!
بداں گوں گسٹ ء کینگ تو بزانتیں

من ء حاجت نہ ات ہل ء بھار ء
اگاں کلن ء رزیک تو بزانتیں

نہ منت ات رنج ء بے تائیری ء نام
دل ء درد ء خرہنیگ تو بزانتیں

اے راست انت مھر ء امباز انت نیران
بلے زند ء زہنیگ تو بزانتیں

اُسر آڈرنیگ ات سآر دواہاں!
گوں ارساں جیک ء میگ تو بزانتیں

⊗

پہ ٹھکیں نام ء تنی برگ لوٹاں
دوتی ء داں سر ء برگ لوٹاں

چٹکیں زرد ء گرمیں پاچاراں
آٹکاں جہاں ہیپ مرگ لوٹاں

درست گش انت دیر انت وقیانی دوار
من چد ء محلہ سر برگ لوٹاں

ججی ء چست بہاں گوں توپاناں!
من زورے لٹجیں سنگرگ لوٹاں

مچوں رھپار انت سارتیں گوشانی
آسی پنے یاں زرگ لوٹاں

حاتر ء تنی، من نیاہ شپاں زند ء
پاس جنگ باز، اُسرگ لوٹاں

چہ ہا پٹیں ہمیل ء سآر
آلم ء حوتاں ایر برگ لوٹاں

ٹیلےیں دوست ۽ تنگوئیں گوناپ
مسل ۽ گمبانی ٹروٹلیں نوک آپ

ٹراہگ، آوش تب ۽ نیا دانی
چہ دل ۽ زند ۽ ہر گم ۽ کت ساپ

اے گنکان ۽ واہگ ۽ چے کت؟
مرک ۽ مھمیر ۽ مگڑگ ۽ پاڈراپ

چم پیشا مئے ارس ۽ حولب انت
کہ مہ بیت ھٹک دوتی ۽ میچاپ

اے گے ۽ زند ۽ مئے کت انت ھمبل!
نٹکیں تالہ ۽ ھڈکیں لاپ

سر نہ بنت دسریں دوارجاھے!
پھکیں بے زانت ۽ بیرگیں اشتاپ

لوٹ ایت آشوبے اے یلیں سار
چمکی زند ۽، ھمبلانی چاپ

کندگ ۽ دوست ۽ رنگ چوہیر ۽ کت
مارا چکپوڑش درد ۽ تیر ۽ کت

نئے خرہ ایت دل نئے انرا نت آندوہ!
دشخی الیش، تنی زہیر ۽ کت

چچ وڑ ۽ کم نہ بیت گم ۽ نیاھی!
ماھکان ۽ وت ۽ چوہیر ۽ کت

چو نہ ات حال مئے چد ۽ پیر
مارا تنی واہگ ۽ پکیر ۽ کت

ما ھمک ٹرانیں شپ جتائی ۽
سُھب گول درد ۽ دُرت زیر ۽ کت

آ مکندات ھم ساجتے تاہیر
ھرچی ۽ مارا بست ۽ دیر ۽ کت

چمکیں زرد ۽ اٹکریں رنجیاں
سار ۽ رنگ چوہسل ۽ ہیر ۽ کت

⊗

ما کہ چو ژند ء ژول دل نہوشیں
آج گلتال ء آلم ء، چوشیں

کار سٹک سھراں وش نیا کانی
ما کہ چو آج وت ء پراموشیں

خُده نہ روت مئے چہ میر ء چانیگاں
نیا گدائی ء کاسگ ء نہوشیں

شور مدیت دھل ء وٹھیں سُر نایاں
مرچی ما خرائگے ء کیروشیں

گئے جھان ء را پتوے نی ہذنت
ما کہ چو سکندام هاموشیں

پرچی توپانے پاد نیت مئے زر ء
مٹوسک آنت گرن سست ء ایرموشیں

مرگ لوٹ ایت ملگے آج ما
نیا ات جورانی کدحاں نوشیں

ہُریں دُمبائیں یکدویں من ء تو!
نیا سُر پیں اے جھان ء پیلووشیں

در لگوش زات ء جاگ ء ساحر
نیا بلوچی ء چادر ء پوشیں

⊗

درے نوکیں در کچ ایت ہا رہبر ء گننداں
بہ بیت دیم پہ دیم گوں مرک ء من آوت سرء گننداں

نہ ء سینگ ء بہ ترک ایت بدء جو ریں دُڑ من ء دل
تنی شیریں جگ ء من ہا مرد ور ء گننداں

من اے کوہ ء کوچگانی حکم شھر ء میبگانی
پری رنگیں ماہ زواں تنی دَرور ء گننداں

نہ اہل نہ شریں کردے نہ کہ دیر سریں ہیالے
گل ء شادھانی روچے پہ تو دیمتر ء گننداں

اے سبہ ء نکوات سار تیں بدے خراگے گل ء را
ٹٹس ء زند ء مڈی ساہ انت تنی گم ء برء گننداں

حکم ضمیر ء بندے سحر یہ دنت گری بے دل ء را
شمعے مجلس ء نرپاں من ہا شاز ء گننداں

⊗

روح ء گوں گم ء جیوگ ہر پاس ء شپ ء نارگ
آسان نہ انت درد ء سوزمان ء دل ء دارگ

بالاد ء کسانیں ء ہمیل تنی شاہاش انت
نکوازین ء پہ خد روچاں اگت نہ ء دوارگ

حال ء وتی دنیا ء باور چوں کنائیں ء!
چاک بیت نہ کنت سینگ اندر نہ بیت پشدارگ

بے رُژن ء ملور انت دیم لُٹ ھٹک ء کلچوگ انت
اے دوست ترا زند ء ھچی ء نہ بخت چارگ

شری بے نیار ایت انت ”ھر“ نوکی ء پالام ء
نیا یات انت ترا نادان پکر ء وتی پلگارگ

اے داد من ء دات انت آزاتیں گلامی ء
ارساں کہ حوار انت ھون، گوں کندگاں اُپارگ

چُٹنگ چہ اے اندوھاں انچش انت پہ تو سحر
آزمان ء پدایک بندگ استارانی جھل آرگ

مرچی چھار گنڈیں جھان ساہیل تنگ نوواں زری
کوکو کن آنت سبزیں کپوت پزین آنت یا تاں پیسری

دل پشی مھر ۽ مھیاں، آند ۽ نیاد ۽ مجلساں
چو دیکھیں واب ۽ شمش پرتو ہمیش آنت بھتری

ما پ تنی دید ۽ عُدوک تو ساہگ ۽ مئے ہز کنوک
ہیرا ناں باریں چون بیت میگ ۽ تنی دزبدری

ھیپ آنت بہ تنگیں ما اگاں گپ ۽ ہماری کدھاں!
جن نرھنگ ۽ مات مرد آنت پھنڈ پھنڈ آنت کا زانی سری

ما کھنکیں ماں سجدہ ۽ سردار ۽ میرانی در ۽!
پُرس ات وتی موہیں دلاں دوستاں گُجام آنت کاپری

نیا ات یلاں شورے کنیں ہیسی سراں چہ سرموزیں
کار بندیں مردی زھرگ ۽ مرک ۽ کنیں گوں ہمسری

ساترھی چو دل گراں زند ۽ تھار دیمیں شپاں
سحب زڈنائیں دیہ نہ آنت بام ۽ تنگ پیداوری

چہ زور ۽ زیادہیں زلماں اے تنگ ۽ ژند آنت
ہے کہ پُتر ۽ تنی تنگ ۽ بزرگ مند آنت

پنیں ہم ہست مروچی کہ کچک آنت آساں!
کہ نرات ۽ نرات چیا زان پہ زانی ۽ نند آنت

میار نیست بداں، آج تنی دوتی ۽ سبب ۽
وتی ہم مارا مروچاں چو ڈُڑمن ۽ گند آنت

سراں گوں بست آنت ہما ما کہ مشکلیں وحدان
مروچی جیلن ۽ بچش آنت پر ما تھر ۽ ٹرند آنت

بُن ۽ چہ گڈیں ہما، زلم ۽ ٹھکسیں دستاں
کہ زندہ ۽ باگ ۽ بھارانی مٹر چھماں سہند آنت

ہما کہ مرک ۽ جھان ۽ را موندو ایش دات آت
مردچی چند ۽ گماں پچنگ آنت دپ ایش بند آنت

نیا ندرہ کن ات بھلاں سر چاریاں!
کہ کوش ۽ ساحت انت زحمان ۽ چار آنت بچکند آنت

چہ ما ہم الم ۽ گیت دھیں ساحتے سآر
مکوش آنت کہ زندہ ۽ گم ۽ گل دوئیں سر ۽ رند آنت

مستیں پیلانی جُشگ بند نہ بیت
پر ما دستان ۽ ڈرھگ بند نہ بیت

آسک ۽ گھٹ، واہگ ۽ دھیں ٹھمکارا
کینگ ۽ دھل ۽ کھگ بند نہ بیت

کدہ ۽ گیل آنت حک گھٹ بے!
اگت مٹواشانی گھگ بند نہ بیت

ڈوڑمن ۽، ڈوڑمنی چیک ایر موش
پلئیں نراتانی گھگ بند نہ بیت

حار ۽ شیاہ نکوات جھکوست آنت ٹرائیں
سبزیں سولانی پڑھگ بند نہ بیت

جرم انت، بدواہ گھگ بدواہ ۽!
ہمیل ۽ گیر گھگ بند نہ بیت

ڈگر انت زندہ ۽ حک در سآر
مرک ۽ زھری ۽ پشگ بند نہ بیت

جند گلتھال ۽ بیل دل شرک اُنت
اگت دنیا ۽ چم پہ ما سکت اُنت

چوں کھل ۽ مھر ۽ در بھیت جاھے!؟
اندر ۽ درد ۽ گم سر ۽ چکت اُنت

پہ خیال زند ۽ منزلاں بُر اُنت
اے گنوک کم ۽ زیات اُھمکت اُنت

تنی نیسب، زند ۽ ایمنی ۽ بیش
بھر مئے، بمب ۽ توپ توپکت اُنت

بزگریں راج انت ماں جلاں زلم ۽
زھریں ڈنگ ٹھگ پیکت اُنت

لہ انت مرچی، باری ۽ بالاد!
گیت روچے، کہ دست مئے ڈک اُنت

ساتر اے سیٹ ۽ حاکم ۽ مُٹا!
مئے شئے خون ۽ چوٹنگ ۽ یک اُنت

پنا کن انجیں آھے ناتوانیں دل جھان ۽ سوچ
کھیں ۽ زلم ۽ سیاد ۽ گوں باگ ۽ بوستان ۽ سوچ

کئی بھم ۽ ترا اے زندگانی ۽ تنگ درگور
چہ وت سرٹوز اے بے رھمیں زمین ۽ آسان ۽ سوچ

سدی ٹکوست اُنت نشانے منزل ۽ ہم گندگ ۽ نیت انت
پنشنیں ٹھگ ۽ پنشنیں راہ ۽ ۽ چوٹیں ساربان ۽ سوچ

پہ نان ۽ پنڈے ۽ چورو جنوزام لوگ سد گول اُنت
پنشنیں کوم ۽ لجوزیں، اے امیر ۽ واجھان ۽ سوچ

نہ اِلَم ۽ شُک نہ کُوم ۽ دُوتی نہ سُدِ دنیا ۽
پُشیں بے جُور ۽ جان دُز ۽ سُسْتیں نوجوان ۽ سوچ

اے بدواہ انت تہی، ذنت انت ترا زیرِ دتی ۽ سوچ ۽
مگر پنت ۽ ایشی ۽، دُش نیانگیں دُربیان ۽ سوچ

بکن پھرین چہ اے رُزک ۽ کہ بارت انت ننگ ۽ ناموس ۽
بہ بند پاند ۽ گھامی ۽ اے پُرپیں چُنڈیں نان ۽ سوچ

بہ بند لاک ۽ بکن ہمت زماگ تیز رہتار انت
نہ انت اے دھد سستی ۽ اے ناداں غور ۽ ثران ۽ سوچ

اے سارِ گپ ۽ کنہ شازی ۽ پہ، دگر باز انت
شپ ۽ روچ دُش تمہیں مھکونگانی داستان ۽ سوچ

ہمبلاں نیا انت کہ یک نوکیں درے پیدا کنیں
بچ بلرز ایت موت یک انجیں سرے پیدا کنیں

مرد کش ۽ آبداریں میگانہ دپ ۽ دیپانی ۽
نیا مزاری سینک ۽ چہ اسپرے پیدا کنیں

زندگی ۽ ہل سریں رنج ۽ گمانی سوچک ۽
چہ دل ۽ گرمیں جلاں نیا اِشکرے پیدا کنیں

چہ گیایں کوچگانی دانگی سر سبزی ۽!
سبرنگیں دڈاں چہ نیا نیلیں زرے پیدا کنیں

سرچاریں شہر مریدے لونگ ۽ انت اے جھان!
ہانی ۽ مٹائیگیں نیا یک زہرے پیدا کنیں

حاسد ء کلہیں ہداں بنگ چو بٹی جمر ء
نیا پد ء یک رزم جنیں میر چا کرے پیدا کنیں

چہ شپانی و قہیں واب ء دل یکیم انت ساربان
نیا ہمک راہ ء سر ء یک آپرے پیدا کنیں

مے بزیں دیواناں درکار انت ہر زانتے پد ء
پازل ء ہمدوریں نیا شازے پیدا کنیں

مکھیں ماتاں بہور ء سستی دس رووینگ انت
نیا کہ کچی حاکم ء سوداگرے پیدا کنیں

نیا چہ دریائیں جہان ء مٹھیں کرکینگاں!
پر وت ء گراں کیمتی نیں گوھرے پیدا کنیں

واہگ ء انت کتب ء کرن ء، سدانی سامری
چہ وتی ٹک ء نیا یک ساعرے پیدا کنیں

نوبتاں کونہیں مسار انت بیلاں
کتھے نوکیں نیار انت بیلاں

جی حاکم کہ وت انت زند ء مراد!
شادہاں دیر ہدار انت بیلاں

دھر ء بے مہری ء دلہر دشان ء
واہگ ء دستے شہار انت بیلاں

خزند ء پُرشوریں جہان ء میان ء
پرچی بے زرش ء توار انت بیلاں

ہرچی زوراک ء رزا انت مرچاں
واہش ء تب مئے حما انت مرچاں

سرنگ تہدے ء، ہر چیز ٹٹش ء
ساحک ء روج ء سرء انت مرچاں

نئے مٹناہ حسرت ء بدیں کرد ء نشان
مئے جمان ٹٹشہ سہا انت مرچاں

نئے ٹٹک دار انت کئے ء گوں کئے
ہر کسی حک آدا انت مرچاں

شپ گم ء، روج وڑال آنت ٹٹون ء
زند شگلانی دپا انت مرچاں

زانت بچارگ ٹٹکین انت ہاگاں
دابھی دور ء حدا انت مرچاں

مئے، کئی پد جتی ء کنت سآر
مٹ ء تنی چک پدا انت مرچاں

مئے بکت آزیں تپاں زیریک
چو وت ء پٹ مدار انت بٹلاں

بڑھیک انت شاری ء دابانی ٹٹلی!
زاناں بے لچ ء میار انت بٹلاں

رہ ٹٹوزیکانی رزا ء مرک انت!
جند ء دردان ء نہ مار انت بٹلاں

بیت ٹٹک زند ء چہ چمان اندیم
انگت ء ٹٹیک ء چار انت بٹلاں

راہ کف ایت ء نئے گیت انت منزل
تاب کن انت کٹک ء کدگار انت بٹلاں

وحدے وحدے کتہے رنج و گم و آراں کن ات
 بیگیں زند و مزاری بزم و ساحاراں کن ات
 چ میار ات ہاتر و مانٹا نکلیں نیاہیں شپ و
 روک کن ات دردانی کندیل و رہ و چاراں کن ات
 مان لپاشان انت جھان و ٹکون و جبر بے وی
 سرکش چکر و ش و ہک زیران و مگباراں کن ات
 سرد آروکیں حک روچ و کن انت اے دست و دیم!
 باید انت آزاتی و چیشاں نگہداراں کن ات

آذرہ و ہیتاریں بیتا پانی شبنم و ہڈوٹک و
 بند و ات چو جمر و ہون و رگام ٹواریاں کن ات
 باز ہتر ہست مھر و گرانیں راہ و دیریں منزلاں
 سکیاں و ش آہت و گھٹاں ماں دل و ماراں کن ات
 دانکے و ریت و ہون و زند و زیب و پیچ گر انت
 ماں زمرے زیر آپ اے کارونیں ہستگاراں کن ات
 ٹوہنگ انت دود و رہیدگ بے پ انت ٹھڈ و چا!
 جبرگیں چاگرد و آشوبے کھکاراں کن ات
 گوں شمساحر مکش ایت رحد ربر و گرانیں سراں!
 نیا ات توجیئے جھان و بڑگ و داراں کن ات

مھر ء چاگردی ء رھبند ء دپا یلہ داتگ اش
بیرگ ء ناسرپہ آنت چہ وت، وت ء یلہ داتگ اش

نیا ات چتاسیں مردچی رھیرانی کارپداں
وت گجام جاہ ء سر آنت مارا گجا یلہ داتگ اش

زیت پہ اے بد بھتیں بیماراں کن ات کبراں تیار
آسر ء تانید ء بندانی، دوا یلہ داتگ اش

پہ ہمایاں بندگ ء آنت روچے نوکیں ”کعبہ“ یے
کہ بٹانی دوستی ء پاکیں خدا یلہ داتگ اش

حاکم ء سیٹ واریں زرداران ء دین ء آلماں
”زند ء جت“ پہ وت ء، دوزہ پہ ما یلہ داتگ اش

گم مزاریم آنت ء درد چو رستر ء آنت ہر طور ء
مرچی تھنا ء لد ء زند ء ترا یلہ داتگ اش

خندیں جمعالے گش ء گوشاں کہان انت سار ء
چک جن ات بھلاں کے پُشت ء پد ء یلہ داتگ اش

بندریں عکت ء لوگ ء جنگ ء
وارت دگہ پئے حازگیں دنگ ء

حال بدیں، زاناں مئے مڑاہگ ات
بھگ آنت بیل چو کہ دل تنگ ء

اند ء مھر ء ساپیں آدیک ء !
ہر کے زاهر انت، وتی رنگ ء

مدتی کوکرانی ”ز“ ٹرانیں!
دُست گت آنت پُون آپر ء ٹونگ ء

عے پردیں اُمیت ء اُزرے کنت
”زھرگ ء زھم“ گپت ترا رنگ ء

نیا وت ء پد کنیں دگہ نامے!
کہ ہر آنت مرد پہ وتی تنگ ء

مرچی پُسیک انت دل، یلیں سار!
سازمی چو کہ دس گشیں چنگ ء

درختیں! زنت بدل اے بدیں باری بات اُنت
گرک نیلچیں زرے اے خُدد واری بات اُنت

رودر آتک ء چہ درآیات گل ء دشی ء روچ
گار ء گسار گم ء رنج ء قہاری بات اُنت

بیک بات کوچک ء ہر کند ء تنی آگ ء حال
زند ء راہانی سر ء دُراہ تنی چاری بات اُنت

نرات وتی نرات ء نیادانی بہات اُنت تنگ!
داں جہاں هست اُنت، سلامت پختیں باری بات اُنت

اے کہ چاگرد اُنت ہمک وحد تنی بالاد ء!
پہ مے گپ ء میاری اُنت، میاری بات اُنت

جُگلہ ء ہڑاہیں کے گول کس ء بیرگ مہات
وت ماں وت شیر ء شکر آسک ء شکاری بات اُنت

سآر ء ایش دوا اُنت کہ گنوکانی تنی!
درد ء دورانی شپ ء روچ شہاری بات اُنت

جَوَک

وطن

اے وطن پاکیں بھارانی وطن
زہم جنوکیں سرچارانی وطن

ماتنی سلف و پہ شاتے رستیں
کودکی و داں کہ ورتا چنگیں
ما سر و میز و تنی سرین بنگیں
سکی و مارا توار و پر بکن
اے وطن پاکیں بھارانی وطن
زہم جنوکیں سرچارانی وطن

نود ساهیل انت مدام تنی جلگھاں
روچ و شب دریا چ انت تنی سبزگاں
دوست نے مارا تو چو سلاء دیدگاں
آپ و پرت انت خروٹیں تنی ٹمب و کھن
اے وطن پاکیں بھارانی وطن
زہم جنوکیں سرچارانی وطن

نے کسے سردار و نے کسے گھام
زات و ذریات و نسب پرما حرام
وت ماں وت ہم شور پڑ صحبت تمام
کودک ورتا و پیریں، مرد و جن
اے وطن پاکیں بھارانی وطن
زہم جنوکیں سرچارانی وطن

ناگھاں بیت پر تو گرمیں ساجے
ناشران، کسے بکپت آج وت گئے
آ، اگاں چو نیں بہ بیت انت تاکتے
ما دپ و نے چہ زگریں مون و پرتکن!
اے وطن پاکیں بھارانی وطن
زہم جنوکیں سرچارانی وطن

نام تنی چو بسک و ہر لٹڈ و ذرات
تنی سر و رحمت حدادند و بات
داں جھاں هست انت تنی ہیرک موزبات
تو پہ سآر انچوش نے ساه پہ بدن

دود دُنیا

کنئیں روج اُنٹ منی ہمبل دگر کنئیں روج اُنٹ

پہ نوزدکیں گم ء ساچان ء چو دلواریں می
بے کس ء تادوئے مرچی بے بچاگر می
مُز سرین ڈرچک منی، کوچک ء ایراگر می
کنئیں روج اُنٹ منی ہمبل دگر کنئیں روج اُنٹ

گم نہ اُنٹ هُشک اُنٹ مروچی تی آپداریں دُگار
گمیران اُنٹ همک ساهت تی مُواشانی کشار
روج پہ روج زرد نیان اُنٹ تی تلانی بھار
کنئیں روج اُنٹ منی ہمبل دگر کنئیں روج اُنٹ

راست اُنٹ هورک اُنٹ تی اُمبار چہ مسکین دان ء
تکوس اُنٹ کودکیں تی چُک پہ ہنڈے نان ء
چادر ء پشک تلوہ ایت ایش پہ زمیں جان ء
کنئیں روج اُنٹ منی ہمبل دگر کنئیں روج اُنٹ

اے ہم راست اُنٹ کہ ترا شریک ء کچنگ ماں زِرء
چست بنت چول کپ اُنٹ نہ شکیں بوجیک ء گرء
بے دل ء جزم، اگاں ساد نہ بستیک چہ سرء
کنئیں روج اُنٹ منی ہمبل دگر کنئیں روج اُنٹ

دور تر ایت بدل نہست بنت دنیا ء اے دود!
هار ملن ایت خُدد ء شُن ء کپ اُنٹ مُزین گروود
کرن ء تو سیکین بزار اے ساحر کن اُنٹ بود
کنئیں روج اُنٹ منی ہمبل دگر کنئیں روج اُنٹ

آس و پڑیں شفت

ہر سہاہ روج کہ، شگ کنت نذران
اگل و ماروپ کنت، دھم و گلیاس
بیدک گول ایت، مٹوٹھیں کرناں
آندر و تیز بیت، تنی خراگ و آس

روت حیاں مئے، گوں پچی و بیدک و
روت ہما جاہ و رصرانی سر و
ساہگ و سارت و بنزیر سولانی
کنت شوہاز دل گنویں ترا!

دیم بدیں روچاں، اگاں سگ پین
دور و نورگاں مجھیں ملور نیاں
پہ تنی مھر پہ وتی نک و
من چہ اے آس و پڑیں شفت و نوران

بڑ و من شرتکے و ماں شایگ
تھمری ٹرند، شروٹگی کھنر آنت
چون کنناں، چم پہ چم و نیم نیت
اے کش و دھت و آملور و دز آنت

ہر کدا زور و دس بکنت دنیا
آتک کنت گئے، مئے واہگ و راہ و
یا ترا من چہ بندی و موکاں
یا پہ تو نذر من کنناں ساہ و

دل منی جزم انت گیت مئے باریگ
دڑمنناں چلگی چکڑیاں
لُف و پل، زلم و زالم و ساحر
دیر بن و تھلیں ڈیبے پڑیاں

آدم و دل

مکث روچے من دل ء صت جھان ء ڈو دے
تو چو آھو ء نیابان ء، کس ء حور نہ بنے
من گنداں ترا یک ساحتے دیوان ء سرپاں
زاناں چے، تو گوں بنی آدم ء نیادی نہ کن کئے؟

پتوے دات دل ء جو ریں من ء آج زھر ء
نوشٹ لے، اے آدم ء اولاد کج انت آ آدم؟
پر ادب نہ دیکھ لے ماں ہرمت ء اوشتا تک انت
پکر پردا ء نشان هست ات نہ دنیا ء اے گم
سوچ لے ڈرت ناشریں بدواہ ء ببادات لے بھشت
نست تالھ لے دوینائی پہ یک هوری ء

چہ ہما روچ ء یکن آدم ء سینک تپنگ
بیدہ من کس نہ زانت انت منی لاچار ی ء
ننگ ماں پٹنگ ء دنیا ء ہما روچاں زر ایت
نھر کنت سارتیں ہیالان ء من ء پردار ایت
ننگ لے هوش ء جبین ء نہ ء تاهیر لے ننگ
زند ء راھانی سر ء ننگ ء مرک ء چار ایت
من چتا روچ ء اے آدم ء گر ء دار ء یاں
دائک لے ننگ ء وتی ء منی سوچ ء را نہ مپیت
آلم ء گیت ہما روچ، یلیں اے ساحر
گوں وتی چچی ء آدم من ء بے مرک ء کش ایت

اُستمان جُبنز

رواں بہت اے تیل ءِ ہمدلیں یلاں رواں بہت

بکشت ایت گاماں خند ءِ منور پہ منور بہت اے ہمدلیاں
پہ مردی نریاں بند ایت چار ءِ گند کن ایت وتی دلاں
مدار ایت دیر وت ءِ چہ سکی سوریانی گوئللاں
اے راہے ٹران ءِ دیر سریں بکن ایت ٹونڈیں منزللاں
رواں بہت اے تیل ءِ ہمدلیں یلاں رواں بہت

مہ بہت گمی اے زند ءِ ٹریفک ءِ شمارا کچک شپ!
ابید نیہ تھاری ءِ نہ ٹواہ ایت ہچ راست ءِ چپ
چہ رسترائی عیبت ءِ دپاں چہ در نیعت گپ
ہمک توار ءِ نریش ءِ دل نیعت سینگ ءِ دوکپ
رواں بہت اے تیل ءِ ہمدلیں یلاں رواں بہت

بکشت ایت شماراے بسکیں کوچک ءِ ڈگاراں، لُھڑد ایت
نہ زند گیناں ورد، نئے کہ مردگاں کہیں رس ایت
سر ءِ پد ءِ ہم واجبی چو مرک ءِ پدھیک ءِ ہد ایت
مجیز ایت یلاں تھ جن ایت کہ رند ءِ سکت دیر بیت
رواں بہت اے تیل ءِ ہمدلیں یلاں رواں بہت

اے بُزیر کوه ءِ ٹرانیں کندگاں میار ایت ہاتر ءِ
چو ہار ءِ پد کنان ہلاں بہت چو بقی تمبر ءِ
مسال ءِ چو گردک ءِ شہم کنان بہت ہمک منور ءِ
بستان ءِ بند ءِ بُزگانی سرنگواں بہت سر ءِ
رواں بہت اے تیل ءِ ہمدلیں یلاں رواں بہت

مہ من ایت ہچ بد ءِ ءِ گندگی ءِ نا پسند کن ایت
ہکینیں بیرک ءِ را حک ءِ راتی ءِ بلند کن ایت
جن ایت مزاری ٹرگ ءِ ٹھردگاں، کپند کن ایت
لپاش ایت زور ءِ زلم ءِ زالم ءِ را ژند ءِ پند کن ایت
رواں بہت اے تیل ءِ ہمدلیں یلاں رواں بہت

اے زند ءِ تیز رھیں گلگ، شمارا ایت رینگ
اے ماتیں گزمن ایت زگریں ہون ءِ ہید ءِ مینگی
تھ آپیں راہ ءِ آڈرھویں دیار ایت سمھینگی
چہ مرک ءِ واب ءِ ویکیں جھان ایت پڈرھینگی
رواں بہت اے تیل ءِ ہمدلیں یلاں رواں بہت

زہیرِ گ

دش بخش سار تیں ٹکوات پہ اے کوہ غ کوچگاں
سر دیاں دُش دُش غ بی نیاہیں جھمراں
پاد مکن دز غ ایہ مدے کور جوئی ڈالاں
دور مدے راہانی سر غ شلین کندگاں

زیت برو آ جاہ غ بچار کاشیں کڈک آنت
کاڑ املن رنکین اکین غ مگلاں ٹھگ آنت
سورت غ رنگ غ ذرست گش غ ماہ غ چار دہ آنت
گیرت غ لُج غ جت غ ہوراں شر تر آنت
گردیں چم ایش مسل چو آسکی دیدگ آنت
غ مچاچ ایش چٹکیں گش غ تیزیں ہجر آنت
پہ ٹٹکی غ لفٹ ایش چو مسل کیکد آنت
ماں دپ غ دتھان ایش گش غ مسل کچت آنت
آرز کن یک یک غ ترا ہرچی من ٹھوٹاں
دے سلاماں دوست غ مکن احوالاں نیاں
چو ٹکوش غ چو تو ساجتے بے خراگ نیاں
دست نہ رس ایت تواج من غ دیرے چے کنیاں
کپتگاں من چو دوتی غ مُرزیں کندگاں
پہ وت نیاں اگت چہ بازیں ساٹگاں
من نہ ہاں بے حال چہ تئی وٹیں کندگاں

اِشکریں درواں پہ گلے امباز غ مبراں
دُش نیاٹکانی چٹکیں تھوٹاں ایہ براں
دائِم غ تھنا ٹھٹک غ اپوز دریاں

بے تئی غ روج گوں من غ بیگاہ نہ بنت
شب بلاہیں پہ ناگک غ اپار ٹوز آنت
دل مٹی نہ ریتگ دوست تئی سوچوکیں گماں
حوش مٹی نہ ٹھٹک چہ اے بازیں جیڑگاں
من تئی مھر غ دوتی غ آس غ ٹھٹکاں
مردمانی چم غ دیکت من زندگاں
مدتے ٹھوٹک چم پہ تئی راہ غ داٹک آنت
من وت غ را چو کوکک غ دلہڈی دیاں
زیت کن غ نیا کہ نود بھارگاہ غ آٹک آنت
کوچک غ نیاہ تاکیں کھیر مچ غ ٹٹک آنت
چ ڈگاراںی مدت تئی حوش غ ٹھراں نہ آنت
آپ کندانی سارت چو مسل ٹرڈنگل آنت
شری غ بے تاکیں کلیر وڈ غ پگ آنت
بیلگانی گٹہ تھیں مسل کچن آنت
ساہگ سولانی چو من غ زیم بیک غ دج آنت
شترگ نودانی مٹی دل غ ہک جاہ غ ٹوج آنت
تو اگاں نیا غ ایشی غ شری غ بزبان
بے تئی غ من بے ٹوٹیں مرکے غ مراں

واہگ

یک برے دوست اگاں تو منی مکن ء نیائے

اگاں نیائے منی مکن ء ترا مھمان کناں
من وتی جان ء دل ء تنی سر ء کربان کناں
ماہ ء استاراں سپاہداریاں پاسان کناں
چاریں پاساں من شب بیگاں تنی کو لیک بیاں
یک برے دوست اگاں تو منی مکن ء نیائے

پہ تنی ہاتر ء من جی زری نو داں کاراں
مٹخان ایش گران کہ خرپ چت ایر داراں
کوچک ء کوحسر ء دتال پہ مٹوے سنگاراں
سٹھیناں من چو بانور ء اے ڈرچک ء داراں
یک برے دوست اگاں تو منی مکن ء نیائے

دیر سریں راہ ء پہ تنی ہاتر ء گھپش کناں
بانگواہ ء مٹوات ء سبک گامین ء ایر موش کناں
شائل ء سبزیں کپوتان ء من حاموش کناں
ماھیں رُوہ ء تنی چاراں ء وت ء حوش کناں
یک برے دوست اگاں تو منی مکن ء نیائے

اے من ء کول انت کہ جچ پیم ء نہ رنجیاں ترا
خراگ ء مٹوسگیں روچانی نہ پڑیاں ترا
زھیرگ ء زیملاں وٹھیں من نہ نازیاں ترا
تو اگاں وٹش نہ بے باز نہ نادیاں ترا
یک برے دوست اگاں تو منی مکن ء نیائے

من وتی روچاں پہ اُمیت ء مٹوازییاں
اے گم ء رنجیاں من نیل بوئیں زورے پڑیاں
گوں گلاگیک اے دل ء را من مدام مھوڑیاں
من ء سوگند انت کہ گوں تو وتی زنگ ء نہ جتاں
یک برے دوست اگاں تو منی مکن ء نیائے

سستی پر بات

بھلن منی پر باتاں پتوں!
پرچی ٹٹے گوں نراتاں

بوشت ات نر ات گوں اے ٹیکس ء را
رندہ شامے هست انت من ء را
من تنی لربان باتاں پتوں!
پرچی ٹٹے گوں نراتاں

پرچی شامہ چو تیز روان ات
رندہ ء کے پیداگ انت نزان ات
مھری شئے لنگ باتاں پتوں!
پرچی ٹٹے گوں نراتاں

در پہ دراں من کوہ ء اگاراں
دل موٹ کتناں ڈنگر ء داراں
گار اے سارباں باتاں پتوں
پرچی ٹٹے گوں نراتاں

جند منی تھنا ٹٹن ء حلاصوش
کس دل ء دوست ء گوں نکلت چوش!
سرلنگ نی نیاہ نواتاں پتوں!
پرچی ٹٹے گوں نراتاں

بھت دوچار کن گوں من بلوچاں
شات ء گلانی پیسری روچاں!
یلہ دات من ء شرزاتاں پتوں!
پرچی ٹٹے گوں نراتاں

شُرانیں اندوہ

چند منی تنہا درد ہزار
نیا کہ دل ۽ را نیتِ انتِ کرار

یادِ انتِ من ۽ تو سہاہِ دلی مٹوشت ۽
پرچیا دلی سہاہ ۽ چہ مٹوشت ۽!
باگ ۽ منی سحر پلہیں انار
نیا کہ دل ۽ را نیتِ انتِ کرار

روح کہ چد ۽ روت ۽ شپ ۽ کارِ ایت
یادِ تنی، داگ ۽ پردارِ ایت!
اِس بچاچاں بنتِ سکار!
نیا کہ دل ۽ را نیتِ انتِ کرار

واتر کن انت کہ شپ ماہکانیں
کج انتِ من ۽ اندوہ تنی شُرانیں
مٹوشت سر ۽ روت، اکل بیتِ گارا
نیا کہ دل ۽ را نیتِ انتِ کرار

ہزیریں کھر کہ ساہگاں بچ انت
درد من ۽ چو کچن ۽ کج انت
امروز منی مہتاں بیتِ تھار
نیا کہ دل ۽ را نیتِ انتِ کرار

تھر ہزیریں پوش انتِ آسمان ۽
ساہیل کن انتِ انتِ پڑاہیں جھان ۽
گوشاں کپِ ایت کہ ٹرند ۽ توار
نیا کہ دل ۽ را نیتِ انتِ کرار

سارتیں رگامِ نودانی شل انتِ انت
پت ۽ ڈگار ۽ کوہِ ٹونزر انتِ انت
مٹواتِ مٹوشت انتِ پیداگیں بھار
نیا کہ دل ۽ را نیتِ انتِ کرار

ساتر ۽ زند، بے تو نا تمام انت
واب ۽ شپ ۽ پاسانیِ ہرام انت
نالگِ مٹوشت انتِ دھیں سہار
نیا کہ دل ۽ را نیتِ انتِ کرار

میانی ۽ جنگ

مرچی یک سد ۽ نوزده سال
پشت ۽ تخت منی پکر ۽ هیال
مملوک دل سر آت ملک و شغال
نئے کہ زندگی آت جنجال
زندگوں و قیام ہم شور آت
میریں نالہ پرانی دور آت

باریک آت بلوچ میرانی
زہم ۽ بارگیں بورانی
مرد واریں بلا زیرانی
دروہ، شریک ۽ شیرانی
جنگ ۽ ہڈت ۽ نئے ڈاہ آت
اکل ایش ماں سر ۽ برجہ آت

نمات کہ حمد لیس بیت آنت زہر!
رتک ایش ماں سر ۽ جد ۽ کھر
سندھ ۽ بلکہ ۽ زفندیں شہر
چھت جاہ ۽ گت آنت میراں بھر!
خد ۽ آت وتی ہر کس حان
دات ایش چو وت ۽ را تاوان

سر بیت حال ہے اپرنگ ۽
شہر پوتیں لدی ۽ رنگ ۽
بے لچ ۽ مزا، بے ننگ ۽
دوست کوش ۽ جہان ۽ ڈنگ ۽
ڈڑ ۽ دولت ۽ ہرس ۽ گپت
ناگاہ دوستی ۽ غرس ۽ گپت

نشت آنت ۽ دل ایش گت بچا!
اکل ۽ را وتی بست ایش کار
مکر ۽ ہیلہ ایش گت درکار
بیت آنت آستین ۽ نیاہیں مار
دات ایش واہماں چندے زڑا!
راج ۽ سرچی دات ایش گز

سال ہودہ سد نہ چنگ
 ڈنگ ء تاکت ء گھ چنگ
 رازاں اندریں بھ چنگ
 ”دائم دوستی ء“ نہ چنگ
 لہجین ایش گچ ات تیل ایش کت
 کوم ء راجت ء جیل ایش کت

انچوش ء رواں کنزان ء
 میرانی بزیں دیوان ء
 لوپاں ریگیں ندریان ء
 شیریں چنگ ء مٹکان ء
 لوپاں چنگ آنت نو آران!
 ز شیر کچنگ آنت ہزاران!

راج ء پ مزن لاچاری
 ڈاہ ء شور سنگ نیکپاری
 زانت ایش کہ ہرگ ء یاری
 مارا ماں زورے اوکاری
 سک دیر ء بلوچاں کت سار
 وحد ات گتک ء باز ات کار

کوم ء چوش گوں آ میراں ٹوشت
 نیا ات کہ جبر حد ء ٹوشت
 چنگ نی پرنگ تیلن ء مست
 کپ مے گیرت ء لچ ء دست
 پاڈراپ ء مدام مھیز انت
 جگ ء نی چیا پھریز انت

نماتان ء جواب دات ایش چوش
 مارا بایدریں بتیں ایرموش
 آ درست ہر سلاہ ء مدحوش
 ما حشکیں سر ء پوز ء گوش!
 جگ ء گوں ایشاں پیرائیں
 مے مرک ء نشان سھرائیں

میرانی پتہ یکم وپت!
 ہر ٹواتیں سر ء سار ایش تربت
 نے جھوم ایش بت ء جان ء کپت
 نے کہ ماں رگاں خون ایش تپت
 ارمان پہ پنہیں سستی ء
 تاراج ء بیک ذرتی ء

سر ملت شدت ءِ بلباتاں
ملت جنگ ءِ کھیب سوگاتاں
نہر پُست اِش روئے گوں بڑاتاں
بھدار ءِ گھیں آڑاتاں!
سبزیں سانوڑے پُر موج اُت
اصل ءِ بے سلاہ ءِ پوج اُت

انگریز گوں وتی ٹامپاں!
طوقار ءِ گھیں توہپیاں
زہم ءِ ہنجر ءِ برہیاں
تیر ءِ شورہ ءِ ٹرکیاں
پوج ءِ تے حساب اُت تے حد!
چون ءِ نیت اِش چنگ بد!

حال اِش بیت بلوچانی سر
نیا کہ تے بیان انت لشکر
چش دست ما نہ جتیں پیر
سک بیت انت ہراب مے آسرا!
یک برکہ دپ اِش لگ اُت خون!
جنگ ءِ بیت ہمے کپ نیون

وحدے کہ حما ساحت آتیک
مرد اُت ماں پڑ ءِ، نا مرد تنیک
چند ءِ گیرت ءِ خُندال ٹوٹیک
باز ءِ دیم وتی خون ءِ رنگ
زحماں گوں سراں بازی اُت
لھتیں گوں بجاں رازی اُت

پنچ بیت میانی ءِ جنگ
مان آتیک اُت بلوچ ءِ اپرنگ
ریٹک اُت اِش جینانی رنگ
خون ءِ گوں زمین دات اِش رنگ!
ھیو اب اُت شیں تیرانی
جنگ اُت ہر مٹور ءِ بیرانی!

توپان ءِ تپنگاں مڑ اُت
زحماں چو پٹنگ ءِ بر اُت
باز چہ مرکباں سر پڑ اُت
بند واریں رگماں بُر اُت
دندان اُت میانی ءِ پٹ!
انگریز ءِ رس اُت سوب ءِ گٹ

نوحہت ۽ مزن پاکیں جوان
لج ۽ گیر تانی دیہان
ہلئیں گوڈلاں گرت آنت زیان
بیت آنت حاکنانی ارچان
ھر کس تانھ ۽ توئیگ آت
زیر آپ آت گماں یوئیگ آت

کز ملت کہ تھاریں دزناں
تم ملت گوڈلانی ہنزاں
لشکر بیت پد ۽ پد کتزاں!
زہم ۽ اسپران ۽ درنزاں
پس سستی نہ آت جون چہ جون!
سیر آپ آت پھللی چہ ہون!

پوچاں ملت چھوڈ ۽ چہ چھر!
دیم پہ ہیدر آباد ۽ شھر!
اے کلڈ ۽ مگر تا آسر!
ماں رتک آنت لدی نیں رستہ!
بازیں بڈگ ۽ وار ایش ملت
نیلن ایش ماں دیب ۽ دیم ۽ مٹت!

ٹوہیں بکھ ۽ نڈریں کوٹ!
کلڈ کلڈ ۽ ملت ایش پت ۽ لوٹ!
پیریں شرمسار ورنہ موٹ
ھر ج لج آت خدا ۽ باھوٹ
نئے تھت آت سلامت لے تاج
پڑسیگ آت مزن نامیں راج

ٹھت میری روان انت حانی
کومانی سر ۽ تاوانی!
کوٹ ۽ بکھ ۽ درپانی
ملک ۽ میجک ۽ دیرانی
دائم پڑ دپ ایش کنگ بات
ساحر استمان زندگ بات

اے دوست چدء چد دیر بُریں

اے دوست چدء چد دیر بُریں، اے دوست چدء چد دیر بُریں

اے دوست، بُریں دیوانء یک ہمیلء ہمارے نیست انت
 ہر کسء دلی سنگء دایک بُر مکسید شوہازے نیست انت
 اے ہر سء تماء پریات انت یک زہریں آوازے نیست انت
 پندمرگء بے نوریں دیماں کت سک منء دل گیر، بُریں

اے دوست چدء چد دیر بُریں، اے دوست چدء چد دیر بُریں

نئے بکر دلی نئے دنیا، نئے پہ نہراتاں دردے دار انت
 پولاتیں دلے نئے سینگء، نئے بھوانیں ارواھے دار انت
 نئے لوگء نپادء سر پوشے، نئے بچء کدء وردے دار انت
 نادانء پنشنیں کم اکلائی ہج کار نہ کت تدبیر بُریں

اے دوست چدء چد دیر بُریں، اے دوست چدء چد دیر بُریں

یلہ دایک ایش بچکیں راہ دلی، اے ناداں بھکء عمرہ انت
 روچے ہم گند انت شاتء گل ہر سبب پہ ایشاں بیگاہ انت
 چومسلء گنوکء بے سار انت، نئے داب انت نئے آگاہ انت
 باز بنگ ایشانء واریء، زہر بنگ چہ ایشاں بکدیر، بُریں

اے دوست چدء چد دیر بُریں، اے دوست چدء چد دیر بُریں

یک دردے دلء را مان روپ ایت گنداں من ایشانی واریء
 پہ برنگیں نانء پنڈاں گوں ہر سبب کن انت ناہاریء
 چہ رنجء گمانی سوزمانء ہر پاساں کن انت زاریء
 گندے اے امیرء گھدایاں، حس انت تمام ہلکیر، بُریں

اے دوست چدء چد دیر بُریں، اے دوست چدء چد دیر بُریں

داناء مزن زانتیں آلم شپء روج کن انت انت واسیء
 گر آنء حدیسء نامء سرء پرمانیت ترا روپامیء
 بے رحمء ہرام واریں رہر، نیل انت ترا آگامیء
 درست مرتگ دلء بے کردار انت اے آلم غیثء میر بُریں

اے دوست چدء چد دیر بُریں، اے دوست چدء چد دیر بُریں

ہج کے گندیاں من چوئیں کہ رنج و گماں و شہار نہ انت
نیت لو مے پھیں کہ یک کتے سے ۳ تا کی پیاں بیاں نہ انت
من چوئیں نہ دیت یک درناپے چہ زندہ وئی بیزار نہ انت
پر من کشے جور و مابین انت اے شکل و شہد و شیر مریں

اے دوست چد و چہ دیر مریں، اے دوست چد و چہ دیر مریں

اے کم ترا بے الٰہی و دنیا و تہا و وار سنگ
نادان تنی اے سستی و امروز و ترا لاچار سنگ
توپان و تہا پیداک انت پیس من ترا طہوار سنگ
چہ سائر و جوئیں ٹھاراں، بیلاں پہ یک تاسے زیر، مریں

اے دوست چد و چہ دیر مریں، اے دوست چد و چہ دیر مریں

دور

وحد، چد و پیش ہزار بر پھیں آتنگ بیلاں

وحد پھیں آتنگ کہ پہ مردم و نگ چنگ جھان
آلم و آکل و ہر رہبر و گنگ چنگ زبان
ملک و بے سدکی و، دھ چنگ انت ز زمبشت کناں
چہ وئی زندہ و، ہزار چنگ انت پیرین و جوان
وحد، چد و پیش ہزار بر پھیں آتنگ بیلاں

وحد پھیں آتنگ کہ، ایر داتنگ گمانی شور و!
عوش سر و چنگ گول پدردیں دل و یک شور و
مندی و چنگ بدیں باری و دپ چو شور و!
وحد، چد و پیش ہزار بر پھیں آتنگ بیلاں

وحد پھیں آتنگ کہ، مرد کچک انت پوجانی سرپ و
شیک اتنگ زہماں و ہیواپ سنگ تیرانی درداں!
سرکنگ زہری و نگ و، دپ و شک چنگ زبان
رکت ایک زند، سر آتنگ بدیں مرک و پہ شگان
وحد، چد و پیش ہزار بر پھیں آتنگ بیلاں

وحد پنشن آتنگ کہ بے جرم غم ہتا بنگ آنت وار!
 سو تنگ آنت لوگ غم تباہ کر تگ آنت سر سبز یں بکھار
 کھنگ غم ریتنگ آنت مون انچو کہ نوک آپ ماں ڈگار
 مال ایش زب داتگ غم کھنگن غم نشان کر تگ ایش مگار!
 وحد، چد غم پیش ہزار ہر پنشن آتنگ بیلاں

وحد پنشن آتنگ غم اے آتنگن باریگ منور ایت
 روج تالان بیت، نیہ موشیں تھاری سہ ایت
 یکن ایت غم، ماں دل غم باگ غم حکم کنگ غم زرد ایت
 زلم دت مرک بیت گیت، زالم غم ارواہ غم کوج ایت
 وحد، چد غم پیش ہزار ہر پنشن آتنگ بیلاں

اے شپ غم رو چانی گردش، من غم سار چو کش آنت
 وحد تیک انت ”گل غم“ اے گم غم چیلام زد آنت
 واری غم کون ماں نیلن زورے زیر آپ بیت
 بندی کیں ہاتر غم مئے اندر غم اندوہ خرہ آنت
 وحد، چد غم پیش ہزار ہر پنشن آتنگ بیلاں

چیمہال

چاپ سال ۱۹۸۷ء

سید ہاشمی اکیڈمی کراچی

چے تراپنگ بیل مٹی جھالاں دے
نیکی غمارا اشکریں اے گالاں دے

اے مٹی واہگ ء بدل دات تو
زُرت من ء اشکراں چکل دات تو

اے خدا بُند وشد یانی!
زند من لوٹ ات ء اجل دات تو

پہن ء یون ء جی اندوہ!
دش نیا کلان ء شات ء گل دات تو

ھرچی ء پشت نکتے جور ء بیت
اے ”برے“ چونیں مھر ء دل دات تو

مے مٹکی ء ٹوٹکیں چک ء
دنگیں جیک کیش تل دات تو

بشت انت کہ مٹکی بہ مڑتیاں
پرچی ساہ سسکیں آؤل دات تو

نی مدام سحر ء جن ء زنگ ء
”زو غ دم“ پرچی ء آؤل دات تو

آیان انت آ ساحت زینت
ہر کس رنجاں آجو بیت

بیت انت ”گیش و گپوارے“
پیداور بنت پاک و پلپیت

مرگ و زند و اسرار و
زانگ ہم زانے لوٹ ایت

دھر و ہون واریں چٹاں
اچ من پُرس کہ من پے دیت!

ایش انت دود تنی دنیا و
ٹریت چلے، چلے کند ایت

تنی پاکیں دین و دیم و
سیریں بزکاران و ہل ایت

زند و، آ کہ آسان انت!
چون پردا و بھشت و بیت؟

ہورکیں لاپ و ہڈ و نمازناں
درچک ایمان و چوں سبز ایت

آ ہوراں امباز نہ کنت
گون زند و کہ گون نہ بیت!

ذرا جییں راہ و ہزار سال و
تنی شریں کردے ما نہ دیت

بل تو اے گپتاں مل!
پر تو شتر انت نان و میت

آ شرپے نیار ایت سحر
مھر و آس و داں نہ بچ ایت

ٹرا گئی بن زہء گون چنگ ے
بے نمویں دردانی نیون چنگ ے

ٹیل ے ہم نیادی ے جو ریں ہیال
وخی ے جوحان ے ہنسون چنگ ے

و شد لیں موسم بھار ے پکن ے
ہوش بریں زنجانی سرشون چنگ ے

شب گم ے ٹرانیں من نوازینت ہر دے
تو دتی کپ ے پکن، چون چنگ ے

دل کہ سحر انت وارنگ ے نپے دکہ
پرچی ے ارساں شامون چنگ ے

اے منی جھگیں ایتانی کشار!
چو چمی ے بے مذت ے دون چنگ ے

ماں پد ے مھر ے مروچی پادماں
سار ے بے حرکتیں جون چنگ ے

مہ ٹپ ہمبل وت ے را پد ے کن!
بلے نام ے ماں سیٹ ے دپتر ے کن

کش آنت آزاتی ے آتنگ پد ے دور!
گوں کوکار ے جھان ے ماں سر ے کن

بکن نچ مردماں کش یک جلوے
بلے دیم ے ے پچک ے سدر ے کن!

دتی دستاں بکن پوستاد وت ے را
مھار ے دست ے ڈنگیں رھر ے کن

کش ے گون بی شکا لیں لیڈرانی!
پکش زرد ے وت ے چو رستر ے کن

کے ے یات انت تو چے نوشنگ چد ے پیش
پد ے وحدیکیں کولان ابر ے کن

اگاں لوٹ ے کھکارے بہ بے تو!
گزا ہر پکے ے کوشاں سر ے کن

ہیال ء تا کچھان ء شمع کناناں
سدوکیں نیادی بے محکم کناناں

شوشاناں ہمک نیکی بدی ء
وت ء رامن تنی مہرم کناناں

بہ پلگاراں جھان ء بتکوں لایک
اجب کارے پہ کیگ ء نموم کناناں

مکن بخت ء مٹی کیپ ء شراب ء
گماں بکشاں گئیں تنی کم کناناں

جد ء دردے، چہ اود ء گرمیں آھے
کتاب ء دوستی ء سرجم کناناں

زانان ہو کیس لاپ نرین ء ڈک ایتک
چو کہ بزرگ مرہچی کونڈاں جکت ایتک

بھنگ ء وارث دھیں ورد ء نیگ ء
رب ء زردار ء ہیچک جکت ایتک

لیڈرانی پرتگیں کوم ء کشارا
ڈمپر ء دیگ گئے ء کہ خشک ایتک

شات ء گل چنگ ہمک دور ء شیل
راست کشوک ء گھٹل ء حون بکت ایتک

ساحک ء الم نیگ ء واب انت زائیکار
زند تھنا ء ماں ہوتاں بکت ایتک

چست بنت درد پش آنت سر پہ سرء
انچہ کہ چول ماں نیل ٹوئیں زرء

گار بہات دوستی ۽ بدواہانی پدا
واہگ ۽ وان ۽ رائیل آنت پہ برء

انچوش انت اندر ۽ تنی خراگ ۽ مپ
چو کہ پل سھریں ماں آپ ۽ سہرء

چومہ بیت تو من ۽ بے خیال بکن ۽
اے خیال کار چے کہ لگت ایت جگرء

من پے حائر ۽ بن دات وتی کن !!
کہ بہ بیت رژن حک کر ۽ نورء!

نیا کجائے اے دل ۽ سھوینوک
تھگ ۽ تالاں ایتانی درء

گرام کنان کو چک ۽ روچے کائے
زندگاں من پے یکنیں ہبرء!

ایہ دینت خرپ ۽ مرغند توار کنت
دیر سریں درد ۽ کور ہمار کنت

شونزر آنت تئن ۽ سبز بنت میدان
بانوری پر بندے بھار کنت

وحدیکہ ساچان کیت زھیرانی
وقیاں جو ریں گم ہوار کنت

شپ کہ شیر رنگ ۽ چارومی کائنت
یات من ۽ دپ گچ مسل ۽ مار کنت

سوج شے دانایاں سر ۽ چتاں
پنت گنوک ۽ مھر ۽، چے کار کنت

دل شپاں تاموریں جتائی ۽ !
تھنگ ۽ استاراں ٹھمار کنت

مجلس ۽ دوست ۽ دشمن ۽ پُرس ایت
پمئی وں آتک ۽ میار کنت

اے زہیر نالیں شیرِ تنی سآر
حاتراں پُرموچیں ٹھمار کنت

دیدگانی شترگ مے درد ۽ حمرا نیک ایت
دیم ۽ رنگ ۽ نیہ تابی زیادھیں گمانیک ایت

وڻ شَب ۽ نیاد ۽ را مُد تے پدی پچک !
دنیکت ۽ توار گوشاں وڻیں کندگانیک ایت

تکوس ایت ۽ کنت ایت یات روج ۽ شپ ترا پرچی
دل منی پے مکت ۽ ”طعنہ“ ۽ شگانیک ایت

زاناں سیل ۽ در کپنگ دوست ٹھلیں بھارگاہ ۽
بو کہ ہر مَنور ۽ مرچی مھلب ۽ دنانیک ایت

تو من ۽ را چو ساہ ۽ شپ جتائی ۽ دوست ۽
پرچی ۽ کہ تنی ڈروشم دوست ۽ مھرا نیک ایت

چو ہوس مکن سآر زند ۽ وشدلیں روچاں
درست گُش اُنت کہ اے دنیا جاہ راھکو زانیک ایت

شب جتیں شاعر نام

اے کے انت نار ایت غ دردانی دوا غ لوگ انت
 اچ کے غ برکشیں خوش غ سما غ لوگ انت
 ٹو انک بخت جیسی سراں چو بے مڑا غ لوگ انت
 اچ آگولیں شائراں، کرن غ خدا غ لوگ انت

مہت کے غ ملت درد غ درمان غ، گنوک غ ساری غ
 شاعر غ زائیکار غ کرناںی گم غ ٹمکاری غ
 میری دیوان غ نیاد غ شادہانی باری غ
 ہو رکیں لاپانی غدا غ، غ لُج بریں چمداری غ

چے ٹش ایت! اچ آدم غ زات غ میار جلی ٹشک!
 ٹو ٹگیں ٹکب غ پے آپ غ آرگ غ کھی ٹشک؟
 نیزہ غ کانار غ زہم غ بڑگ غ بکی ٹشک؟
 چہ جھان غ پٹشک غ زور آوری غلی ٹشک؟

روح غ شب چم کہ کڈہ غ گیل انت
 تہی زہیر مارا تندگ غ ٹیل انت

ٹم سنگ حور غ سر سنگ نوداں
 نیا کہ نی زید لائک غ ٹیل انت

رنج غ گم دروت غ بٹش غ بٹش غ دسواس
 نیست لاج ایٹاں اے ہما ویل انت

واہگ غ حام غ بارگیں ادتاگ
 بندر غ مھر غ ریدگیں ٹیل انت

آلم غ زبک غ بخت غ ڈوبارگ
 نزہ من سائر گدگیں ٹیل انت

چو نہ انت زانت ۽ منی، ما آلم ۽ رد کچکیں
 اچ وئی کرداں چہ ملک ۽ آلم ۽ پد کچکیں
 رنج ۽ واری ۽ شد ۽ مئے حالت انت بد کچکیں
 کاحلی، جان دُزی ۽ میگ ۽ نیست حد، کچکیں

بود ۽ نابودی چي پے، اے میگ ۽ تنی بھائی انت
 نئے کہ بھر انت کست ۽ مئے، کمر نے لاھی انت
 مئے وئی کم زانتی ۽ چم جلی ۽ دیم سیاھی انت
 برور انت کر تانی زلم ۽ دھڑانی شاھی انت

شپ جتیں شار شپ ۽ دلہر دس سنگ کور زانگ انت
 نئے گئے اچ وئی ۽، پد دیگران ماماگ انت
 چو گش ۽ هکت ۽ سرین ۽، کوم ۽ کبر ۽ پاگ انت
 ”میر چو کوریں حیدر ۽ لوٹ انت“ مدام دلمانگ انت

آ کے انت ترس ۽ چہ اے گنجیں گیاب ۽ در ٹیک؟
 آ کے انت کہ بارگ ۽ گھیں گماں چو گنج ایک؟
 آ کے انت کہ دت کتیں کاراں مروچی گنج ایک؟
 زیادہیں یونانی ھماتاں سر ۽ حوش ۽ ٹیک؟

جی! منی نرا حدگیں شار، پچھیں مپ ۽ بمن
 چو وئی ۽ پھک ۽ مہ شود ۽ رھسر ۽ تاپ ۽ مکن
 ذرا جیں کرن ۽ مدتانی مجھ ۽ مژ، پنڈے گمن؟
 یا مے واست ۽ اگاں مڑتیں رس انت مارا کپن؟

باید انت ھمیل چہ اے وکتدی ۽ نی در نیا
 تاب بکن کشک ۽ ردیں، پد ما بکن وائر نیا
 آپ سر ۽ چہ مژ بہ بیت، آ ساھت ۽ پیر بیا
 ساحر ۽ مپاں بکن کتے ھیال ۽ مٹور، نیا

ناں! گڑا تا زندندے، دست پد دست ۽ مٹس ۽
 بنگ ۽ دور دانگیں مین ۽ مدام پد وئی ۽
 پد کنائیں حار ۽ دیم ۽ بکتیں بند ۽ پڑش ۽
 وئی مے اے پد رے انت گوں وئی ۽ دڑستاں گش ۽

ہا وحد ء موسم ہا رھر انت
 ہا ملک ء راج ء ہا رھر انت
 پد ء نوکیں سوگند ء کول ء کرار
 دلائی ہا پھکی ء بادور انت
 ٹھکیں منزل ء ما ء بے توٹھی!
 ٹھیں ہا راہ ء ژیب ء گر انت
 دگر شریکے سرکنان انت بچار!
 اگاں حوش ء سارے خیال ات مگور انت
 ہمیش ات حکم ٹھکیں دور ء دودا
 مردچی ہم راست ء کشوک کاہر انت
 حمے درد ء کولج حمے شن ء لحد!
 مٹی زند ء مذی، تنی آسر انت
 نہ ڈولداری ء سارتیں نو، وٹیں تام
 کئی دزکش ء سحر اے سر نہ انت

پہ کے؟

پٹیں دیوانے جہیاں پہ کے؟
 توٹشے، ٹورے ٹھیاں پہ کے؟
 آنکھیں نردگ ء ہم گندگ تر انت
 نی اے ٹراں واپاں مگویتاں پہ کے؟
 دل چہ بچکی ء پیر کہ نہ انت
 انکراں زرد ء ٹھیاں پہ کے؟
 من کنان ٹھد ء نہ گنداں جچ نہ
 جچی حیداں تلپیاں پہ کے؟
 دُڑمن انت نرات وتی نہ اتانی!
 بیدر ء دُہال ء سرپیٹاں پہ کے؟
 نی دَ آہم من ء گیرے لیک انت
 گورگیں مکن ء رزیتاں پہ کے؟
 ڈیھ ء مانڈر ٹیک بدیں احوالے
 سحر ایشی ء رسیٹاں یہ کے؟

بندیک ۽ سرگارا انت!

بندیک ۽ سرگارا انت بیلاں، بندیک ۽ سرگارا انت
چے دانا ۽ ناداں هرکس، اچ رنجاں وڻ بار انت

روح که سرکش ایت جهان ۽ نوحین ایت چه داب ۽
هرساعت یک نوکیں ترزے اے دنیا کنت داب ۽
گوں نطلاں تحریریں زرد ۽ پتہ یں ایت اذاب ۽
وحدے صوڙ ۽ نود ۽ ساهیل، وحدے گرم ۽ یوار انت
بندیک ۽ سرگارا انت بیلاں، بندیک ۽ سرگارا انت

ره گیت پہ ورد ۽ شوہاز ۽ هر یک زندگ جانے
لکھتین ۽ سینے دز کیت ۽ لکھتین ۽ تادانے
امبار ایت وڻیاں یکے، یکے گوں ارمانے
یک جاسے وڻل ۽ سُرنا انت، جاسے مونک ۽ زار انت
بندیک ۽ سرگارا انت بیلاں، بندیک ۽ سرگارا انت

دل تئی، سوزمان دگر بیک انت
زندگی دیپان دگر بیک انت

شر بہ کش، نواش ۽ کیلگاں سبزیں
دل تئی، کاه ۽ دان دگر بیک انت

جان نہ تپت تئی پہ سردنیں نرا تاں
زاناں خون تئی رگان دگر بیک انت

روح ۽ رشتائی ۽ مہ بے دُڙمن
تئی شپ ۽ ماحکان دگر بیک انت

حک ۽ فی اچ عجام دپ ۽ لوٹ ۽
تئی دپ ۽ فی زبان دگر بیک انت

لکشت وٽ ۽ دست ۽ وٽ تئی چند ۽
کار وٽیک ۽ عثمان دگر بیک انت

مرچی سا ۽ گل ۽ اے بیم نہ بت!
تہ ایشاں زبان دگر بیک انت

چنے چو نہیں تیلی، ورنائی ء آسر چیری!
 کزوری ء گردنکی ء بے زندگی سر ء چیری!
 زانوک ء پھکیں بے زانتاں، اسے رنگیں بے حیری!
 دُش ء کس کئی گون انت نئے درد ء شریدار انت
 بندیک ء سرگار انت بیلاں، بندیک ء سرگار انت

روح ء شپ نہت ء ناصودگ گوں زرد ء چو جیوگ
 حکت ء ناھکی ہر گوگ مال ء زر ء میوگ
 شرکردیں وار ء بزکاراں نا رھندیں پیوگ
 ساتے دُش دُش مٹی انت، یک ساتے لوکار انت
 بندیک ء سرگار انت بیلاں، بندیک ء سرگار انت

آہ موت پس گیری گیت، مانسان ایت تھاری
 نے کہ دھیں نیادی سرگیت، نے ہم نیامیں باری
 تنگ ء تھمیں جاھے دیں نے بے واک ء لاچاری
 سائر امروز ء ہر چیزے در اصل ء بیکار انت
 بندیک ء سرگار انت بیلاں، بندیک ء سرگار انت

وادھاں ہرچی دلبرانی بیت
 اُسر ء چاریگ رھسانی بیت
 بندوران کانت کہ کسی خراجگ
 چتاں ساچان، حمرانی بیت

کار کنت زرد ء آہ، حا وھدی
 اندر ء نماز بشکرانی بیت

آ، سر ء پھ گنوی ء کس ایت
 ساھگ ء ہرچی حمرانی بیت

گوں کپ ایت ہرچی پڑھوئیں دل ء
 زانت نے چو ”کودک ء ٹورانی“ بیت

من نہ زانت وھدے ہم پھیں گیت انت
 زند چو شریگ ء زرانی بیت

مکشت گے ء سائر روچے اے انسان
 سورت ء پھک رستزانی بیت

شگالیں آلم ء رحد ریرانی!
 اے سانڈی ڈرپے گاں، پرچی نہ گندے
 تیب ء ڈاکٹر ء نرس ء لباس ء
 اے مرگ ء پڑیشتگاں، پرچی نہ گندے
 مزاریں زہم جن ء سر لشکرانی!
 جینی گڑگاں، پرچی نہ گندے
 اُتسی لیڈر ء راج مسترانی
 اے کول ء بچگاں، پرچی نہ گندے
 مہ ڈوبار چو من ء ساحر مہ ڈوبار
 پہ زند ء مُرگاں، پرچی نہ گندے

گوں روکیں دیدگاں، پرچی نہ گندے
 اے دبیں میتگاں، پرچی نہ گندے
 حکم دہک ء خدیگ ء بے زکناں
 گوں حورکیں کاگاں، پرچی نہ گندے
 ماں رنگ ء حاکم ء هستگار ء میر ء
 اے ڈونڈواریں سگاں، پرچی نہ گندے
 حکم تھریں مکد ء پوشاک ء سنج ء
 اے سیریں نہرہگاں، پرچی نہ گندے

شعشک

تیل بجن زار روچ غ شپ مہ حرکت
آستیک غ لائچ زلم غ دیم غ بی بکت

ثر تیل انت گئے اے صون غ حقت غ نہ غ
”چورو“ بیت انت کئی اے بیچ غ بکت

گئے کئی صون غ گئے کئی شباد انت؟
بخت کنت کوم غ جاگ غ ہمک حرکت

حمید غ حاک، آپ غ دان بنت حوار
انچ ایشاں سبز بنت جہان غ سکت

حوش گیت داب غ وپتکیں میر غ
جاہ بخت کرن غ صون واریں ٹپکت

روت غ چس ایت ”کلات بھا“ پزاتاں
آلم غ گپت زگریں صون غ شعشکت

بارت دھکان غ مصنت غ مُزَد غ
دارت غ رودین ایت زطریں کورت غ بکت

شوانگ غ کلک غ نہ ٹواہ ایت آپ
بینگ غ پز انت میر غ ولجہ غ زک

پیگ بانکواہ زلم غ شپ سآر
وٹس باریگ غ روچ زیت کنت بکت

ایچیکی!

بے تنیک ء نہ بیت بام
کے شپ ء تاموری ء دوئی گم ء چیلام
بے تنیک ء نہ بیت بام

انریک جھان، گوشاں بخت نرمش ء توارے
اے شھر عش ءے نکوئیں کرئیں دوارے
ہمک ہمک ء چیر گریک ایچیکی ء وتی دام
بے تنیک ء نہ بیت بام

کفوکیں فکلیں نکوات کہ پیداک انت چہ دیر ء
دردواریں دل ء لگت ایت منی مسل ء چو تیر ء
تنی کمیشیں زحیراں سنگ چو جور ء دپ ء تام
بے تنیک ء نہ بیت بام

استار خرپوکیں کہ شپ ء دیم ء سپاہ انت
بے وائیں منی چھانی ارسانی منوواہ انت
چچ نیم ء نہ بیت کم تنی واہگ ء صوشام
بے تنیک ء نہ بیت بام

ہمک وحد دوچاراں تنی بے مھری ء درد ء
بے سد ء سایاں چہ فکلیں واب ء چہ ورد ء
گول کے بٹھاں نرت کے ء ستر ء آرام
بے تنیک ء نہ بیت بام

پر تو باگ ۽ گھزارے
امروز پنا آزارے

سوگاتیں امر ۽ پڑیں!
نہ دیت پر وت گوارے

ارس ۽ کیل بیت اُنت دیدگ
چست بیت زرد ۽ پاچارے

ٹٹ ۽ پُر ہوئیں رہ شون!
ملک ۽ کوم ۽ نیہ مارے

آتلک کہ تاموریں شب!
جزماں گیت اُنت ہامارے

چاگرد ۽ کولیک ۽ باں
گندناں ہرجاہ دردوارے

ساتر سد زند ۽ گیش اُنت
مھر ۽ وٹھیں ٹپتارے

خزند کن ۽ تو کہ ہم، خلیس واکاں
شرنج دات کے نی واک ۽ نراکاں

اے ”نہ زانقی“ ہم چارگے کرز ایت
”زانت“ لوٹ ایت ایت اچ گچی لاگاں!

خوس نہ داراں چہ شرکاں خندیں
من ہما کوہ ۽ سرشم ۽ شاگاں

اچ گماں زند ۽ چپ ۽ چاگرد ۽
مُشت گیس جوحان ۽ وڑ ۽ زاگاں

ڈرچک بر ۽ نیادانی کے ۽ دیتک؟
ماں جنائی ۽ آذرہیں باگاں

اچ دپ ۽ مرگ ۽ زند ۽ رکن ایت
من ہما دوست ۽ سڈی اوتاگاں

چو لد ۽ آسک ۽ ہز بکن سآر
اچ ہمے راجانی مزن پاگاں

دردانی پتو

چے ترا چنگ بیل منی، چھالاں دے دے
نیکلے مارا ایشکریں اے گالاں دے دے

ایمنیں درست ما، واری دے درچک دے ساہگ دے
من گزراں شاہاں، آپ دے توہنڈالاں دے دے

پے ابدانیں وٹیاں رہنیں دے من دے
روح پے روح نوک نوکیں من دے دُکالاں دے دے

اے خدادی دے پے بھا آرگ بیتگاں
نی من دے چوئیں پھوئیں بگالاں دے دے

جنگلیں شہر دے رھراں رھچاراں تنی
کد بہ بیت کائے سرچیں احوالاں دے دے

ہمدلیں بیلائی نیاداں دل تلوں ایت
تو من دے زیرے دے برے دپالاں دے دے

اے نہ بیت، دستے واہگ دے ایر مرزے سرے
کیش دے رنج دے، سارے دُنبالاں دے دے

دیدگاں ارس طہان دے کائنت!
وٹیں نام دے تنی گرمان دے کائنت!

پے تنی بارہ دے قہر قہریں ہیال!
دم پے ساہت دے غمان دے کائنت

آہوئیں پتانی پد مھریں نگاہ
ثرندیں تیر آنت چرکمان دے کائنت

روح بنت مارگ دے درد دے بیگاہ
شپ چو مارگیگ دے دجان دے کائنت

چنگلیں ڈور دے زوراکیں زہیر
چو زور دے چول دے پدشان دے کائنت

زاناں برگشت سرے زانگ دے حوش
مھریں گپ کہ زبان دے کائنت

حور دے ہر خرپ بھار دے سارے
چنگلیں داگ آنت پے جان دے کائنت

زُورنِ نیاہیں شپاں مدے غُ مرو
مارا زندہ نشان مدے غُ مرو!

چومہ بیتِ گمانِ ایشِ مہ بے گوشداشت
زانت، ناسرپاں مدے غُ مرو

مئلے ہر دستے غُ پہ نعلِ کرزے
آذرگی اے وصال مدے غُ مرو

ہوں ایشِ بنتِ گردن غُ تنی گشتوں
ڈاہ، اے دسراں مدے غُ مرو

ایسے پر تو اگاں مئے ہمراہی
دیم غُ شنب غُ گراں مدے غُ مرو

نیتِ نسیب غُ اگاں مئے دشمنِ روچ
دست غُ مئے کاسکاں مدے غُ مرو

اوست غُ بودیک غُ، جُزگیں سحر
دیم غُ لُغتیں زراں مدے غُ مرو

چٹاں مور

دُڈانِ اُنتِ ساہِ گیریں دُور
چٹاں مورِ اُنتِ چٹاں مور

لُکھے دھر غُ ہکساتک پادِراپے زندہ غُ اُتے دانک
بُلُت اُنتِ دنگ غُ شہرِ دور
چٹاں مورِ اُنتِ چٹاں مور

میر غُ سردارِ ہستی مند گویاکِ ایشِ خُرس غُ اُنتِ بند
رنجانِ اُنتِ اے زُورِ شاگور
چٹاں مورِ اُنتِ چٹاں مور

لُکھ غُ سرکاری اُپسر رشوت غُ ذروگ غُ دہتر
کار غُ کارپدِ زلم غُ زور!
چٹاں مورِ اُنتِ چٹاں مور

اے ”طالبِ علم“ غُ استاد انچو کہ ”مکوک“ غُ پوسناؤ
مہم غُ لاگر، جانِ پندور

چپٹاں مور انت چپٹاں مور

ملین دامنند ء اے بینکار تنج ء پاگک پائیں مار
درست بے ایمان ء "سود خور"

چپٹاں مور انت چپٹاں مور

دینی آلم، دانشور کوم ء پیشوک رحدور

گوشتاں کز ء پٹاں کور

چپٹاں مور انت چپٹاں مور

زغریں تاجر دکاندار چکیں رستر ذرہ خون وار

سکس ثمران نھر ء کم تور

چپٹاں مور انت چپٹاں مور

بزرگ، خواجگ ء دھکان بے لوگ ء بے پیچ ء نان

زندہاتی انت ڈرگور!

چپٹاں مور انت چپٹاں مور

ساتر نیا بندیں لاک ء پنو دئیں دھر ء مٹواک ء

مٹاں راہ انت چیلن ء ڈور

چپٹاں مور انت چپٹاں مور

زندہ چکلدگ

جی یہ زندہ چکلدگ

پھر ہزار گنیں آیتاں گوں خالانی رنگ

دیر نہیں چاتاں چرسارت ء دشمن آپ ء درنگ

پاچینی مشکاں زوریں کوپکانی چیر دیگ

دوزخی گرم ء بوار ء، بے سواس ء رہ جنگ

جان ء حید ء مچلگ

خر دنگیں آپ ء دیگ

سولیں مٹوکانی زدگ

پہلے رنگ ء اے ذرا جیس کرن، گنیں سال ء ماہ غر دچ شپ

سکی ء چدل دوکت

گر میں ارسائی راکپ

بے مراد ء سیف ء نپ

زندہ نازاکیں چرنجاں کدہ ء آت دپ مال دپ

نی سرائنگ کہ حسابی روج نہاۓ مدّت
لصّیں دنگاں احوّت
خورنگ دت ماں دت
نیت ایش ٹرنگ بر آنت مے امرۓ مردۓ برکت

اے منی مہل، برد دنگاں مے حال ۓ بدے
ست بیان آنت گام مے خرنیں، چمی ۓ چک ۓ پند ات
نے کہ مے بالاد چک ات نے کہ لگت آنت دست مے

اے دوسر دار ایت، اگاں چو نکش ۓ سو بکن ات
یا کرنی بے حسابیں رنگیں داماں دے ات

نی من ۓ رايات ميا

واہگ ۓ ساہ گیریں درد ۓ حار پرکوست چہ سر ۓ
نی من ۓ رايات ميا

بے سبب ایش ۓ ٹٹ ۓ پ من بڑگ چھی نہ ٹٹ
پ منی بربادی ۓ ارے تنی چھاں نہ ٹٹ
زاناں تو پیش چار سنگ وٹیں دوارے بدوت ۓ
نی من ۓ رايات ميا

روج پدی بیت آنت ہما کہ چم تنی راہ ۓ سکت ات آنت
دھ ستر ٹرانیں نیانگیں رنج ۓ گل مے یکت ات آنت
دوٹی ۓ راہ ۓ حک نکش ۓ را تو مرز ات چمی ۓ
نی من ۓ رايات ميا

اے بے دس غ وائیک

اے بے دس غ وائیک!

ہر چاریں دیم غ گوں ہوش غ میم غ

ہتھاں بدئے شائیک

اے بے دس غ وائیک!

لنخیں زرے زند خرنڈ آنت غ ٹورگند

بے حد انت جھلاک

اے بے دس غ وائیک!

چو وار غ گارے! اُمت نیارے!

پہ تاڑ غ تیلایک!

اے بے دس غ وائیک!

اے عثمان انت تنی کہ کوہیں زرد پہ تو تلوں ایت
ماں شہی پاساں پہ امبازاں تنی گرمیں زر ایت
پہ نبودی کیں ہیالانی نجباں چہ در بیا
نی من غ رایات میا

گوں شپ غ روچاں موزوکیں وشدلیں باریگ "مکذشت"
زند آتی دوزھے پچن نے پیش غ ات بھشت
نشگان امروز غ سحر آدرؤہیں لُکن غ دپ غ
نی من غ رایات میا

دل حیلانی ٹھلن تانجواں تاگک لوٹ ایت
 زانت، ہر رنگ ء ترا سرجم ء زانگ لوٹ ایت
 جج نہ داراں چہ گھیں ساستاں زند ء، چہ من ء
 ”کرن کھاننیں“ سرے سھر نشانگ لوٹ ایت
 آسر ء زانت لے گیت ٹھلن نام ء تنی!
 خون زگریں مٹی دپ، ٹھلن ء شانگ لوٹ ایت
 کدھاں گپ ء، گم ء ٹھلن رنجاں چہ ابید!
 دل گنوک بات انت اگاں سنج ء ہراگک لوٹ ایت
 زرد انت دیوانگیں، بے حال ء تگ مھر ء سبک
 تنی ”قرانیں“ ٹھلن دیم ء، پد ء وانگ لوٹ ایت
 بُتگ انت ہرنگیں مٹواں ء مزار بنیں کلات
 من زاناں چہ من ء چے نی زانگ لوٹ ایت
 آئی ء دُڑیں سر ء سوچ چتور کار بکت!
 سائر! پہ زانت کسے جج کہ زانگ لوٹ ایت

سب داں شپ بیک ء ماں گس دپ بیک ء
 میر بیک ء میلانگ
 اے بے دس ء وانگ!
 مرگ ء پڑ ء ء! زند ء مڑ ء ء!
 پرچی ء ٹھن انت لانگ
 اے بے دس ء وانگ!
 خون ات نہ تپس ایت زرد ات نہ جکس ایت
 پہ ٹرنڈیں ٹھلنک!
 اے بے دس ء وانگ!
 بے رھیں دھر ء پد انت چہ کھر ء
 سائر کن مٹوانگ
 اے بے دس ء وانگ!

شری ء زاناں جی بے نخل ء اے داہانی پد ء
”مھر اندیم نہ بیت پلٹیں جہا بانی پد ء“

زرد ء جھلاکیاں سگر تگیں ایر بکت ء بچارا!
وت من ء گندے حک تاکچے ء بابانی پد ء

دھر ء زلم ء وتی کرداں، اگاں زانگ لوٹ لے
دیم، آدیکے منی، گندے ازابانی پد ء

اے اُمت ء کہ گماں ساہتے تالاں بکناں
پتلی زند ء برائیت، ماں شرابی پد ء

بھ نہ سن ایت هے گپ ء منی کا پریں دل!
صت بھٹے، بے ہیرات ء سوابانی پد ء

تنی سر ء انت فی جہر، نیک ء بد ء کیشیک
راستی ء چیر مدے، دُڑیں کتابانی پد ء

کنٹیں کاریج ء گوں لُش انت روچ ء سر ء دور دینت
گٹ گٹ سار کے ء، ڈنگ ء نوابانی پد ء!

اُمر ٹھوست، فی تنی ٹواہ پیداک انت
زاناں شپ ٹٹ، کہ سہاہ پیداک انت

انچش آیان انت جبین ء تنی یات
دیم پہ جون ء گُش ء سہاہ پیداک انت

گے بزانت! ارں ء زوریں خر مپ ء
سنگیں دل، چون گت راہ پیداک انت

گپ بھٹ ء ٹکلیں خورانی ہیال
زور ء مُٹا ء گناہ پیداک انت

سہر کین بھت ء نیامی سہر کن!
گیت ماہکانی، کہ ماہ پیداک انت

گپت زمین جُنبے ء دنیا، کہ پد ء!
ہر ٹور ء زاری ء آہ پیداک انت

تھرماں خنز گے زرتگ سار!
آڈروہیں کوچک ء نراہ پیداک انت

واب ء چچ ملرز

کپت منی گوشاں اے کئی چیمال ء توار
گم جتیں زرد ء راکت ء درداں گوں دچار
خراگیاں گول ات دیر ء تزکیں ہر دیار
سپادی ء ہچاؤرت وتی سپاد ء گالوار!
جی ترا باتیں بے نہیں مہرانی میار

رہ موزیگاں گوں، نیکی ء ارساں گوں مکن
آبھیاں زرد ء مئے مہ خراکین ء ہون مکن
ھیلے سہا ء بود سنگ زند ء جون مکن
تو وت ء دیر دھنگ بدار، چو نیون مکن

سر کہ سنگین انت سکیاں رینگند کن انت
واہگاں وش آتک گوں گلکیں بچکند کن انت
سکت گردوکانی شھمک ء پٹند کن انت
درد ء اندوھاں ماں جبین ء بند کن انت

دوتی ء دھل آج دیری ء آس ء گہر ایت
انچو کہ پئے آس گپت، بازارے چچ ایت
دل بہ بیت تڑوگل، ہون رگانی چون گرم بیت
نرت اتاں من، مرگ ء اگاں نزات ء کس ہر ایت

تڑ کنگ بھانی کدی روچ ء شپ نہ نکت
چو وت ء کس ماں خلکوھاں نام ء دپ نہ نکت
دیر وت ء تاوان ء کسے دار ایت نپ نہ نکت
پیرگیں ابدال ہم وت ء، توک ء کپ نہ نکت

رودر آتک ء شھماں گردوکانی چو مہ ہڑ
گمراہیں ہیلن ء واہگاں چیر ترین بہ موز
ایمنی ء را مگرست ء یون ء چے گرز؟؟
چادر ء ایر کش کن بہ وپس، واب ء چچ ملرز

دل پد ۽ مرچی آہ ۽ زار ۽ انت
نویں دردان وتی شمار ۽ انت

پیکت انت انچو گوں تنی یات ۽
چو کہ کرٹکک ماں بھار ۽ انت

زاناں راست بیت تباہی ۽ آگ
نئے کئے ندمش ۽ نئے توار ۽ انت

نیت تچے دخی ۽ پلاں زرد ۽
زند چو آدروہیں ڈگار ۽ انت!

نویں دنیا ۽ مہوئیں بگاں!
مہکلیان ۽ حلاپ ہوار ۽ انت

آ، و بدواہے ات بدی کہ ملت ۽
دوست ہم دشمنی ۽ کار ۽ انت

ہج وروک ۽ گم ۽ نہ ملت ٹواپ!
مھر سار چو رحیں دار ۽ انت

چینک ۽ موچکین ۽ مژدہ وارے تو
ریدگیں دامے ۽ شکارے تو

تاب سنگ راہ منزل ۽ تچکیں
آتلگ ۽ ٹرہٹے ۽ گارے تو

روچ یک جاہے شب دمہ جاہے
نوٹنگ انت کرن بڈ ۽ بارے تو

آہلی گپ ۽ کار آنت ابدالی!
نہ گنوک ۽ ۽ نئے کہ سارے تو

بارت ۽ بوج ایت ایت سر بکلیں وڈے
زند ۽ اولاک ۽ ٹرانیں بارے تو

لشت ۽ ۽ واری ۽ تنی دھکان
بے پ ۽ سورگیں ڈگارے تو

پشت بگ تو لگاں شکار جاہ تنی
ٹریگ ۽ تنکلیں مزارے تو

نہ رنگ ایت زال، سرور ایت مادر
کے کش ایت ایت کہ گیت دارے تو

نوغے ہم نیت چہ تنی مہن ۽
بے نمو میں مرگے ۽ دوچارے تو

وحد ادگار ایت ایت زورے نصیب
کوئیں بوجیگے ۽ سوارے تو

زی ایت ایت ہرچی تنی در ۽ پانگ
مرچی آیانی چانگ دارے تو

چو نہ ۽ کائے کارچے ۽ چہر ۽
کہ کپاتانی مڈگ دارے تو

چون کش ۽ چاکر ۽ وت ۽ پشت پد
کار دارانی کار دارے تو

ہیپ! اے کوم ۽ بکتیں حمیر
ٹرننگ ۽ ۽ بلے نہ ٹوارے تو

زیت بکن سرگر آے یلیں سآر
منزل ایت دیر ایت تھہ چارے تو

بے والی ٹوٹک نیم شپ
گیر آگیک ء انت دُرج دپ

استاراں زُرک کڈے!
جنگ انت ایچی راست ء چپ

آیان انت پد ماں پد زہیر
چو گھریں پوج ء نرپ ماں نرپ

تین ہیک ء تھان انت جہین
جان ء گران انت رنج ء تپ

گچان انت ٹراگ زہ زہیں
تیرک دیان انت ٹوٹیں ٹپ

زرد انت کہ سھدیگ نہ بیت
بازیں گلاگیک پھ ہٹپ!

سارتیں سمین یں کٹک ء
ارواہ ء اوتاگاں مہ ٹپ

پہ نیاد ء اوست ء بارگ ء
دل گوں ہیالاں گون مہ کپ

ساحر من ء را پنت مدے!
زاناں گم ء ہج نیست نپ!

شمیر!

آتک ات آنت شھمان ۽ گروک پیری
 نیگ ۽ زربار ۽ گردناک ۽
 گون ات اش کوکر سیاہ ۽ تاموریں
 نرند ۽ هکھاں گل زمین جسک ات
 دیادھیں نیہ موات ۽ گر ۽ ٹپاں
 هککھاں درد ست گردکیں خرمپاں
 گردکیں حرمپ ۽ خردگلاں هلیں

مذتے شزیں، دال شپ ۽ روچ ۽
 هکک ۽ حیوآپ ۽ درد ۽ ههم ات
 مویڈکیں شیب ۽ دیر سریں کوہ گور
 خرنیں ساچان ۽ واب ۽ ٹوھیں آنت
 کورال ڈاہ ڈرت چہ کوھی ڈل دیماں
 هپاں چہ نہاہ ۽ نریٹکیں وڈاں
 شیب زوال نیہ ماری شتور پکت آنت
 دیر سریں راہ ۽ رند پداں ٹوھیں

خزند کنناں گام گجیاں حسدیک ۽
 پرٹوزاں ٹھپ ۽ نرگ ۽ بیٹاں
 بیڑ دیاں کوہ روداں هشیمنیاں
 پرکناں، مٹان ۽ هواری ۽
 دیر سریں راہ ۽ منزلاں نرناں
 آتک ۽ ایر پیک آنت زٹریں شہ کور ۽
 چہ گلین اوست ۽ ٹوھیں هککین ۽

شت نزدی چہ ایرکین خرمپاں
 هل سری هم چہ خردگلاں سارتیں
 بر آنت ۽ نر شیری کن آنت زرمبشت
 خرنیز آنت ۽ نیہ ماری جن آنت کاد ۽

نی گجام بیٹ ۽ بند ۽ بندگاہ انت
 کہ بہ سکت ایت انت حار ۽ ٹورگنداں
 خردگلاں ڈریگ سانوڑ ۽ سبزیں
 مولماں سارتیناں دوارجاہ ۽
 کیشتر ۽ مھراں مکھیں مات ۽
 مکھیں مات ۽ پاکیں امباز ۽
 سارتی ۽ تاهیرے رس ایت لھواں
 مکی بیہ ساه ۽ ابدمانیں

مُکُن ۽ وِکندی ۽ در آئینِ
گامے ۽ دیم تر ۽ نیا کینِ

ذروشم ات چو نہ چنگ ات کور دیم
کست ۽ ول چول ۽ بہ ٹوکینِ

زرد ۽ آسمان کہ چہ گماں نیاہ ات
ماہ ۽ چو چاروی پکینِ

نرازاں اگاں خرد ات انت ایچی ۽
ساک ۽ مھر ۽ در چک ۽ آئینِ

مُرا نیں چنگ جاہ ۽ مرد کشیں زند ۽
یلہ عاتیں من ۽ مہ ٹکینِ

پہن ۽ مُرگ چو نہ ات سکت گران
تو اگاں پُشد ۽ سر آئینِ

ساحر، مھر مگ بیت ات انت پولنگ
زگریں ہوناں اِشان ۽ زکینِ

سروک

کوم ۽ سروک، کوم ۽ سروک!

جی بات ترا، جی بات ترا

جی تہی مزاری ہمت ۽

دیر چاری ۽ کرد و مت ۽

کے گپت کنت چو شیں گت ۽

بد باتیں کرن ۽ سروکاں اچ و ت ۽

بے شک کہ تو کرزے ستا

جی بات ترا کوم ۽ سروک!

تنی زانت ۽ آنچودات ۽ سروک

تاموریں ڈھک ۽ راستی ۽ شہم! ۽ سروک

بیت آنت ہمار ۽ ٹریڈ گانی توک ۽ تئل زون ۽ چہ سروک

گمیر تگمیں زرداں، اُجیتانی پد ۽ بیت نوک

نرگ ۽ دو الوٹیں اُلس، پے زندگی ۽ بیت حدوک

جی بات ترا کوم ۽ سروک!

کرن چنگ آنت ہشت ۽ پدی، وش حالیں دور ۽ آرگ ۽

باز بے پد ۽ مروت ۽ شت آنت وٹی ۽ راہ ۽ چارگ ۽

پد مٹکیں دلوارگ ۽

رنج ۽ گمانی مارگ ۽

چتاں وٹی پشد ارگ ۽

زند ۽ دو بر پلگا رگ ۽

پاساں جن آنت اُپارگ ۽

کوم ۽ سروک، کوم ۽ سروک!

تنی زہیر کاہنت وار پے وار ۽ سر ۽

نیل آنت پے ننگ ۽ کرار ۽ سر ۽

درد ۽ پاہار کہ سر بیت ہتاں!

کاہنت ارسانی ہار، پے ہار ۽ سر ۽

زون مھر ۽، پد ۽ دل ۽ تیک ۽؟

انچوش! انت دھل بہ بیت تار ۽ سر ۽

سک پدرد تنی نیاگ ۽ کرگ

ڈرہ کہ کنت دل حک توار ۽ سر ۽

دنیکت ء نکت ء مئے نہ روت تھلی
مپ تئی زہرات آنت چو مار ء سرء

انچو مانر تک آنت واهش ماں زند ء
کہ مندگ ایر رچ ایت کشار ء سرء

زاناں اے زند ء مکزئی ادتاگ انت
تھک انت ڈرست تئی درد وار ء سرء

چند نذر سحر، لاگر انت اولاک
چو مہ لڈ بار، ٹرائیں بار ء سرء

دل گنوں کی مٹو سگئیں روچاں مہ زر

آتکئیں پتانی ارساں ایر بہ بر
دل گنوں کی مٹو سگئیں روچاں مہ زر

مٹاں! کرنے تو جھانپانی سنگ
جگگھاں بوراں تئی ہاکشانی سنگ
دپ تو کٹف مرد واریں تیگانی سنگ
داسک سر، ہتکئیں ء دیپانی سنگ
لہڑیں پکرانی سر ء نی ماں بہ تر
دل گنوں کی مٹو سگئیں روچاں مہ زر

شاکب بدے پتھاں ماں چاگرد ء سرء
کن سرء ہوش ء بچار کز ء مٹور ء!
مٹھیں ماتیں سرزمین ء سربر ء
اچ وت ء مندے کسے ہم کتر ء
ٹوہنیں کور کشکاں یلہ دے پد بہ تر
دل گنوں کی مٹو سگئیں روچاں مہ زر

ساجک ء انت نوکیں پر بندے جہان
چست ء ایرے ماہر شان انت کوچگان
گار نیان انت ٹوئیں نکشانی نشان
زور آیان انت زوریں کوچگان!
نوبت ء نوکیں، مہ بے چوکور ء کز
دل گنوکیں ٹوئیں روچاں مہ زر

جھ بجن اے اگلدہ ء نوکیں بزیو!
چوت ء دیر دارگ ء جھ نیت دلیر
تنی یلیں دھکان ء شوانگ مزدگیر
دھر ء سک آؤرنگ انت تک ء تکیر
نیا ایشاں دس حالی ء راہ ء بہر
دل گنوکیں ٹوئیں روچاں مہ زر

تو کہ دائم ندے ء رہ چار بے!
اچ دیگاں دیر، گیر ء یار بے!
زند ء ٹواش ء نے تچ ء تیار بے
گمیرے ء خشک بے ء گار بے!
لنکد ء سار! ترا کنت سوچ ء سر
دل گنوکیں ٹوئیں روچاں مہ زر

رہبر

جی پہ ڈڑیں رہبر ء
کوم ء گم واریں یلیں رحد ربر ء
بے تما، شرکرد، دانائیں سر ء
کرن ء جمل ء مزرغ نامیگ ء نہ وقیں رھر ء
زند ء جنگ ء کوم ء دیپان چو ترویں اسپر ء
اچ بدال پہ ایمنی آزاتیں ڈبھ ء ٹر وھر ء
مرچی ماتیں گلزمین ء چار کنڈیں ہر ٹور ء
جی پہ ڈڑیں رہبر ء

شونے دات کوم ء، پہ چار
یک دل ء یک سنت ء اد پار کش ء یک توار
ایر کن ات گاماں ہک راہ ء تپاکی ء حوار
گوں وتی ہمساحاں نے کہ کن ات رُد ء تھار
مال ء زبہ میزگ ء جوپ ء مدار ات جھ کار

سکئی ۽ دیم ۽ در ایت گر بہ بیت نراتے دُچار

داں جھان ایت بر کرار

ماں ایت شمعے نام ۽ توار

چو شون ۽ دات کوم ۽ پہ چار

خے کہ امر ۽ نیست و پا

ہست ایت ہر چچی ۽ پنا

راست ۽ نہر ہک ایت کہ نیست مرگ ۽ دوا

دور ۽ تیک ۽ دو بر ماتے نیار اتیں پد ۽

شون بدنت مارا، چو تنی ۽ دل ۽، مئے شمر ۽ گندگ ۽

نرم ۽ ایر مویشیں پہ جزم ۽ سدک ۽

خے کہ امر ۽ نیست و پا

کس نمان ایت ایت، بلے تو متنگ ۽

گوں و تنی گیتاراں دُزیں، شتریں کرد ۽ برجم ۽

دھر ۽ آ زمان ۽ سر ۽ چو چار دھی ماہ ۽ خرپ ۽

مئے دلاں چو آ کسی پلانی و شبواں زر ۽

سکئی ۽ وحدال تلکیں مئے دل ۽ دلہڈی ۽

دانکہ ہست ایت اے جھان تو ہست بے

کے کوش ایت تو مرنگ ۽

امبری موسیٰ حوراں مزن ایشاپ سنگ

حُشک ۽ ٹٹکیں زمین، نورنگ ۽ سیر آپ سنگ

کوچک ۽ دُرتہ یک بانوری پد ۽ پد بندے!

سارت کشوکیں سمین ۽ و تنی سر نوآپ سنگ

ماں حیل ۽ تنی امہاز ۽ نیادانی گل ۽

چو انار ۽، منی پینٹکیں گوناپ سنگ

کچنگ ایت نورچ ۽ تہا ہی ۽، نہرک ایت ہجر

رنج ۽ تو جین کہ ناسر پداں خرنہ آپ سنگ

پہ منی کوش ۽ گلین، جلگہ ۽ چیریں گنج ۽

چو شکالے ۽ بدال رکز ۽ کش ۽ سراپ سنگ

ما کہ چو چکیں کمان ۽ ایں خد ۽ ساحار ۽

بھر مئے دھر ۽ مزن گردناں موٹلاپ سنگ

واہک ۽ شیر کنیں دروے ۽ اُمیت ۽ ساحر

کلن زرد ۽، من پد ۽ رُپنگ ۽ الکاپ سنگ

آئیں رنج و رگام داں بکوز ایت، چے بکناں؟
زردھج پیچم و پردریں نہ خرہ ایت، چے بکناں؟

کک سنگ روچ و تپسان ایت زمین، منزل دیر
تیل وایتی منی، آگاہ نہ بیت، چے بکناں؟

گوں مائے توم نے نگار و جگ و کائیکر!
جازی نیں نمب و دگارے مے خُش ایت، چے بکناں؟

شکلین مھر و نے بکشائیں داداں زرتک!
دل کہ اگت پتہ نام و زر ایت، چے بکناں؟

چم و دت گنداں کہ پیداک ایت دکہ توپانے!
حار و نورگند گداناں مے نوچ ایت، چے بکناں؟

گرم و پٹارے پچس گیریں، بدیں ثوات کپے!
مُزریں درچکانی ہم تاکے نہ سُر ایت، چے بکناں؟

روچے سد بر من دت و کچنگ و پاھو دانگ!
ساہ کہ بے کندگ و تنیک و نہ سد ایت، چے بکناں؟

دھر و زور آوراں دست بستگ و گزینک من و
سولیں بالاو کہ ریش نیک و کد ایت، چے بکناں؟

روچ و شپ، جیردگ و بیاناں گوں موزان ایت سحر
تھ کھش خراٹکاں دستوں نہ رس ایت، چے بکناں؟

چتاں رچھاریں دانکہ تئی دیدار نہ بیت
نیہ شپیں زندہ رانسیب بامسار نہ بیت

مکت تئی کیشیں خراگیاں بہر سر آگول!
سرچی ۽ کہ گول من ۽ جھ کار نہ بیت

اصوتی مکت آنت، گول کے ۽ درشان ایش کناس
دل منوک منگک اے منی رازدار نہ بیت

درد گردنیں نکل آنت من ۽ مھر ۽ مندر ۽
داں ٹور ۽ باسکانی تئی زُتار نہ بیت!

چو یلیں شہ ۽ دانگیں کولانی پد ۽
دستہ دت کبشایک ٹھکیں دشتار نہ بیت

پہنی زندہ منڈی ۽ آستیاں مہ لاچ
کہ جگ مردانی کدی آوار نہ بیت

شودگ ۽ پولنگ ات نروت پٹک ۽ دامن ۽
ساتر ۽ صوبانی نشان انت گار نہ بیت!

دردے کہ تئی مھر ۽ نہر انت
تام ۽ چہ شہد ۽ دوش ترانت

چیزے کہ اندوہ ۽ ٹٹش آنت
لہڑیں گمانی آسر انت

دوری ۽ رنج تئی تھ ٹھیں!
چہ سنگ ۽ حد ۽ در انت

زرد، چو شکستیں بوجی ۽
اوست ۽ خیاب ۽ نگر انت

من شہہ مرید ۽، بے دساں
دنیا ٹٹش ۽ میر چاکر انت

پہن ترا اوست نہ بیت
کیرانی مکت ات باور انت

ساتر ماں زندہ ۽ ٹریٹک ۽
مرچی مناں، روچ دگر انت

موی ساچاں اٹنگ آنت ترمپانی ثرپ انت
 حار کنگ کور ء ثرائگانی دپ ماں دپ انت
 من وتی گم دوتیں تب ء حیل ء چے کناں!
 ایٹی ء زاناں، گوں گماں جیوگ بے نپ انت
 نیا ندرہ کن واک ء بے سویں پڑ ء!
 ایوک انت زرد ء تھ ٹھیں رنجانی ثرپ انت
 جٹیش انت جڑماں نراتی ء ٹھکرکیں کشار!
 هر ثور ء گنداں کیگ ء آس ء جب جب انت
 ٹریٹک ء دھر ء سستگاں بیلانی رم ء
 منزل انت دیر ء گار کنگ راہ ء نیہ شپ انت
 بار منی ثران ء کنڈگے بُزریں آٹکگاں
 نی چد ء دیم ء مردٹھیں زند ء ایر کپ انت
 آ نہ بیت وتی سآر دم ء چٹ ء دارو ء
 هر چہ ء دوست ء دوری ء سوزمان ء نپ انت

زہر ء رنگ ء ستا بیت نہ بیت
 شیر کنیں درد ء دوا بیت نہ بیت
 زاناں تڑکی دلاں کت تڑیک
 گوں من ء ”دست ء دپ ء“ بیت نہ بیت
 حاکے آں، نہ ترمرد ء زوراک
 هر کے چہ من رزا بیت نہ بیت
 ڈور ء ساہ یلہ دنت، ہم ٹش آنت
 ناکن چہ گوشت ء جتا بیت نہ بیت
 آڈروچی مچاں میار ایت ارے!
 پھک مردم چو بت ء بیت نہ بیت
 دژمن انت، چند ء، ٹش آنت انت، سآر
 دژمنی! ء گوں وت ء بیت نہ بیت

نیل کہ ساپ ءِ سَل بیت
موسم مُکش ءِ بدل بیت

آ، پلئیں کندھے اُت!
جھگیں دل ءِ اجل بیت

یک ساتھ ءِ نیا ءِ
تاخیر آس ءِ جل بیت

سرکت کہ رنج ءِ تہد ءِ
تنی مھر، دیم ءِ پل بیت

گہرت کہ دُشی ءِ دَحل
سر سبز درد ءِ دل بیت

شھ زور ءِ مٹوئگیں بالاد
ماڑ پت گماں، دوتل بیت

سینے نثار ایت سحر!
کردے کہ بے امل بیت

آ جبین ءِ منی ایر پت مُکش ءِ
چو کہ مُواش ءِ بکپ ایت پت مُکش ءِ

مُکش ہمے رنگ ءِ سر ءِ زانگ ءِ ہوش
چو کہ دنیا ءِ کے ریت مُکش ءِ

نرا نر انج اُت آ نچیں مُورکانی!
مُکش زمین رِوہ من ءِ پت مُکش ءِ

ماہیں دیم ریت کہ مُلور ءِ شینک ءِ
شادہ ءِ دحل ءِ مدگ پت مُکش ءِ

رنج ءِ بے رحم ءِ تردیں دستاں!
چو ہمگردے ءِ من ءِ نکو پت مُکش ءِ

تھلی ءِ دھمک ءِ ہوپ بیک ءِ پچار!
کہ حکم تام ایت دپ ءِ زیت مُکش ءِ

پڑھک ءِ مرگ ءِ اُرش ملت سحر!
زند ءِ پاسان ءِ مجھ پت مُکش ءِ

دوستی ءِ حکمت ءِ ادا کن باید انت
گون وقتی چند ءِ و پا کن باید انت

یلہ مدے وحدتیں ہمراہ ءِ وقتی
چو مرو، وا تر پد ءِ کن باید انت

دل پد ءِ گرم ءِ ابھکی ءِ پھات
بیا سر ءِ سہیل وت ءِ کن باید انت

نکونیں پناں ہون چکڑاں انت پد ءِ
دست، وت ایشان دوا کن باید انت

زرد ءِ لہواں پہ ٹھکیں پھکند گے!
سارت ءِ ایر موش ءِ رزا کن باید انت

تو کہ ہون ءِ بست ءِ سید ءِ لانچ اٹک
چہ زرد ءِ ٹرمپ ءِ جدا کن باید انت

اچ گنوکیں سآر ءِ چوئیں حجاب
نی وقتی دیم ءِ درا کن باید انت

آدپ ءِ پد ءِ گوں، ہرچی کہ کش ایت، چوش نہ بیت
پہ ٹھٹھک کدی دریائے خُش ایت، چوش نہ بیت

بادری چتے، حکم تلک ترا کو پار ایت!!
ساہ ات ہم ساہگر ءِ دست ءِ لکش ایت، چوش نہ بیت

پتک ءِ کیت کہ زوراک ءِ نزدیں ٹھٹھک!
رکی رو باہ مزارے بکش ایت، چوش نہ بیت

نرنگلیں بیر کن اُنت نرزیں تلاراں ایرجک
کڈگ ءِ باسکے ءِ زھے بہ نڈش ایت، چوش نہ بیت

ہرچی ءِ کشک کہ خُصم کار ءِ کرگ آپ داتک
مصلحتیں گندیم ءِ جوحان، پہ مُش ایت، چوش نہ بیت

گج اٹک اشکریں اندوہ ءِ گمانی نرا نز ءِ
پتکلیں زرد کہ اٹک مہ بخش ایت، چوش نہ بیت

وحد ستر مشکل ءِ سکت ٹرانیں بیت انت سآر
جان وقتی رتکلیں ہون ءِ شمش ایت، چوش نہ بیت

ایکس نیہ شپانی وحد ء پاس ء
 من ء تو یات کائے بے کس ء
 شپ انت بانکواہ، استارمبک ء انت
 چو بزکار ء گدان ء خُلیں ء آس ء
 نہ دھیں زند ء راہ، پیراں سری انت
 اڑاناں کہ وقتی پاد ء سواس ء
 ستر تو شہد ء سچی ءے بوارین!
 نہ کت چھ کار نیکی بد شاس ء
 نہ اوشت انت روج ایش ء شادحانی
 کپ ءے روچے تو ہم چہ خرد ء خراس ء
 چد ء پیر کہ بندی ات بہ بیت زند!
 بہ شورین زہرگ ء پڑیں وتاس ء
 نہ نزاہ . ایت وتراں سآر ملنگی
 یلہ کن کورہ ء ہنڈ ء بناس ء

دوست حمد لیس زہر مہات
 شالا پنشیں کھر مہات
 ماہ ذروشانی واہک ء
 رنج چھ کسی بھر مہات
 دھ آڈروہیں آباد بنت
 ویران دل ء شھر مہات
 چھ ٹونک ء تاہر نیٹ
 درد چو حک تھر مہات
 دشمن بہ بنت سآر ہزار
 بدواہ بے دھر مہات

تو کہ وت ۽ پکر ملت
مارا سگھاں اُگیز ملت

نیا دانی وٹھیں ٹرانگاں
حوش مُرت، مارا پر ملت

بزل چہ پختاں اندر ات
زرد ۽ گنوکیں برز ملت

واہک، دے دستاں بدار
بس انت، تو مارا بزر ملت

درک ڈرت دوست ۽ ڈوٹناں
ساحر کہ ساہ ۽ بکر ملت

مراد سحر ۱۹۸۵ء

مرچاں ٹھکس مھکوگ ۽ داب انت دگہ ڈولیں
درد واریں دل ۽ رنج ۽ ازاب انت دگہ ڈولیں

مُکشت واپکش ۽ چہ گچا مانا پیہ نیاراں
تنی آگھی ۽ دیکھیں واپ انت دگہ ڈولیں

بے نوشگ ۽ یک تنگے ۽ گار بنت سر ۽ حوش
آ کدھیں پختانی شراب انت دگہ ڈولیں

ایر گجگ ۽ بوجگ ۽ ہزار بر دل ۽ پتچار
کہ مھر ۽ زر ۽ نورم ۽ خیاں انت دگہ ڈولیں

ہکت زیری ۽ ڈروگ ۽ شعلی "طاعت" ۽ حیرات
تنی کرد انت اجب رنگیں سواب انت دگہ ڈولیں

آپتکیں پہ امیدے تنی در ۽، پتکیں دلہر دس
مئے ٹرنگیں ارزانی جواب انت دگہ ڈولیں

چارگ نہ بیت تاوان گجام انت ۽ چنی انت سیت
ساحر، دلی دوستانی حساب انت دگہ ڈولیں

اتحاد

اے بلوچاں ”اتحاد“ پہ دھیں روچاں ”اتحاد“
جھ جن ات چہ ٹرانیں وابء دیدگان ء بچ کن ات
شروت ء را اندکہ راجاں گوں کیل ء کچ کن ات
آجوں کی ء روج در آتنگ پر شما دانگ نپاد!
اے بلوچاں ”اتحاد“ پہ دھیں روچاں ”اتحاد“

گوں نہیں مورکاں شمارا چارگ ء انت اے جھان
دام ہمرنگ گوں زمین ء، چیرے ٹرنگ رہ سراں
ہیلہ ء رپکان ء مار ات، ء کن ات لے نامراد
اے بلوچاں ”اتحاد“ پہ دھیں روچاں ”اتحاد“

ٹوٹک انت پڑیں ہزاراں سال، پہ در پہ دری
موکی کچیں بھاراں ہم نہ شت مے آدرومی
کس نہ کنت انت مشکلیں مے کاراں کفیاں شہاد
اے بلوچاں ”اتحاد“ پہ دھیں روچاں ”اتحاد“

زندگوازیگ نہ بیت، مصابی ء چنداری ء
دشدلیں باریگ نیت پہ نندگ ء رچاری ء
ٹوٹک بخت سحر شمارا درنگ کچیں پادشاد!
اے بلوچاں ”اتحاد“ پہ دھیں روچاں ”اتحاد“

شر پکش خرنڈیں خرائگ ء سرنوات
جگہ ء پد کچیں توئے آزات

بیڑ دیاں بی ماں میگ ء شھراں
کرن ء اے خراں واب ء بکن شھمات

تھ پہ برزین ءے مردگی واب ء!
چو ٹوش ءے پادا کہ بد انت حالات

شر تگے مانشان انت ٹلیں ڈھ ء
مر وئی اڈ ء او مزن ذریات!

گیر بیارہ آ بٹلاں نیرانیں!!
کہ سر ایش پہ تو پہ مڑاھے دات

دل تھی داس چین کہ نہ بیت مریجی
شر بزاں تيجار نہ بیت باندات

خزند ٹوڑان امروز انت زگامانی
گیش بیان انت تھی ہدّت غ بلیات

ہندھک انت دست غ پاؤ زھچارے
چو ترا زند غ آپ سر غ گئے بارت

ٹوٹو مگر گالاں بڑکیں سحر!
کہ اُس ”بے زانت“ غ نہ کنت شونات

اچ بندر غ آ، آسے ات، خروگل ہم ہا ات
زیر آپ ات زر غ واہگ غ خریل ہم ہا ات

ساحیل ات سر غ بقی درد غ گرم غ روار غ!
روتاپ غ زمستان غ، یوان یلن ہم ہا ات

لپے ات پرائی ملش غ سوزگ کہ سرائی
باریگ غ بدیں، دستاں دوئیں، گل ہم ہا ات

اِشتاپی غ رہ بگپت غ نہ اوشات پہ کسے غ!
نیم راہ غ ٹھلیں منزل غ مھتل ہم ہا ات

جانشود ات وقی صوٹاں، ماں بندی غ بدانی
جنگانی پہ غ زہم جنیں، مھتل ہم ہا ات

نی سکہ ہر انت کورہ غ دنیا غ مروچی!
دش زید غ سپاداری غ جنگل ہم ہا ات

ساہ بھرے ملت ات زند غ بدیں ساھتاں سحر
مرگ غ منی بے حد غ حساب، گل ہم ہا ات

زِرِ عِمرِ وارِد

چاپ سال نومبر ۱۹۹۵ء

پروگریسیو رائٹرز ایسوسی ایشن کوئٹہ

زانان مورکیں لاپ نرین ء ڈکٹ ایتک
چو کہ بزگر مرچی کوئٹاں جکت ایتک

سہاگ ء ایلیمیک ء واب انت زانتکار
زند تھنا ء ماں ہوناں بکت ایتک

رنگ دوست ۽ گلاب ۽ ڈول ۽ انت
آگهی هم چو واپ ۽ ڈول ۽ انت

آهوی دیدگانی گپ ۽ ملار
هوش بروکیں شراب ۽ ڈول ۽ انت

شاده ۽ شپ بہ بنت یا انید ۽ روج
مے ایکی آزاب ۽ ڈول ۽ انت

دیم همک مردم نیگ، اے دهر ۽
تاک تاکیں کتاب ۽ ڈول ۽ انت

نورد ۽ دریا کہ لہڑ ۽ مہ چول ات
ساتر، مرچاں تیاب ۽ ڈول ۽ انت

دل ہا انت واهک ۽ سوک انت ہا
آس اُمیت ۽ دیکت ۽ روک انت ہا
متکاں ہیران، گجا دیم ۽ دیاں
من ہا ۽ راہ ڈل ۽ ڈوک انت ہا

کھیبے ساز بیان انت چنگ
لکھیں یاتے دیان انت چنگ

حک گم رنگیں زرد
چونمب و امیر چان انت چنگ

جتا انت کہ کسے دوست
گمان و گیش کنان انت چنگ

پہ ناچ و ساچ سنگ پٹاں
سکین سارتیں جنان انت چنگ

نہ چنڈین انت سراں حج بر
بزان انت، بے گمان انت چنگ

دیر گانی لکھیں نیا داں
چو تہل و زوزران انت چنگ

وپا و رہ سر و سحر
وئی آس و سچان انت چنگ

خندیں منور گندے لکھیں مھر و شریدار و جگ
من کہ ایرجگاں من و جند و گر و دار و جگ

بندی جاہ و چو کہ آئی ساپ و سارت انت، پیر و
بے کسائیں بست و دورے نوک و گر پتار و جگ

مڈتے و چتاں منور گندے ارس لائیں یک خل و
نی دل و ٹھلا نکلیاں ڈرینے و ڈولدار و جگ

لا گریں اٹھتے و سرکش ایک ماں ڈور و
نوکے مرچی نوزدیں منوہیں بیمار و جگ

تہنگ و انت سرجی و جان گوں جھگیں واہگاں
اند و آسے گش وے رنجانی پاہار و جگ

دھر و پاد خراپ کدہ بوپے مان نیابت ہاتر و
مارا تنی دل رنجی و دل منوشیں ساہار و جگ

نئے کہ وارت میر و سرادوگاں نے پوش ایت کوہنگاں
زندیں ناپارے اے سحر! کرن و جندار و جگ

وحد ء بے وحد تھل ء ناز ء بیل
گوں سخن دست ء زرد ء ساز ء بیل

مے دتی کولاس بچ ایک مہپ کن
”ریا ء زو“ مچ مکن لیا ز ء بیل

ریہی ء چہ شکر ء بخت کن
موتنگیں حار ء گیل ء داز ء بیل

ماں مسیت ء کہ سرمی کچک
دوست ء خراگ! من ء نماز ء بیل

اے نہ انت ٹھلین گھن ء کاہیلے
دل و دریا یے، کچ ء نواز ء بیل

بیکگ ء زند ء بیا پکے کش گوں
دائم ء مٹا پخت ء داز ء بیل

گارنگ حاکاں پٹک ء نئے پداں
ساتر، اے بے نہیں شوہار ء بیل

وت سر ء ڈاہ کنگ سوچ نہ بیت
جند ء بیکواہ کنگ سوچ نہ بیت

آتم ء سبزیں اے ٹواش ء سولاں
مڈگ، شاہ شاہ کنگ سوچ نہ بیت

چرپیں چانگ ء دو روچی انیش ء
کم ء گمراہ کنگ سوچ نہ بیت

ڈھ ء زبیر ء ترویدی بچاں
ریکی روباہ کنگ سوچ نہ بیت

زند ء بے کیجیں ماہکانیں شپاں
چو تھار ماہ کنگ سوچ نہ بیت

آگت مے حون ایش چہ دستاں پٹ آنت
گون ایشاں تاہ کنگ سوچ نہ بیت

نمزد ء بے راہیں گر ء مٹکاں مے،
ساتر، چو راہ کنگ سوچ نہ بیت

ہرچی آ بے دروڑ ۽ پرمان بیت
مپ ہمارا سر ۽ چٹان بیت
سرنگ سرکوات ۽ ڈھ ۽ کوچکاں
بخت گرک ۽ حمیر ۽ ساچان بیت
آلم ۽ روت ۽ رس بیت پہ منزل ۽
آ کہ گاماں خندی ۽ کشان بیت
توہم چوگیر ۽ کہ پخت ۽ پکن ۽
زند ۽ تلالکانی گئے دیپان بیت
اچ "سر ۽ صیر" ۽ وتی دست کش ہے
ٹرانس مشکل دُومن ۽ آسان بیت
کدہ ۽ پچے ہم دل ۽ خواہی نہ دات
مرگ چو ڈھ ۽ گلین آزان بیت
انجش انت سائر کہ ٹھیک آکھاں
درد کہ ہڈ ۽ ٹوڑ بیت درمان بیت

بے عثمانی گوں من ۽ سرچی جبرست آئی ۽
واہک ۽ خشک ۽ کلنڈیں لکت ترست آئی ۽
نوشٹ ۽ پیداک انت رگاسے شادہ ۽ بے گونگیں
خرونگل ۽ سارتیں سمین پتا نرست آئی ۽
پہ کھیسے نیم مٹی چارگ ۽ بچکندگ ۽
دل بھٹ ۽ شادہانی نرست ۽ سرست آئی ۽
ما کہ رہ گھٹیں گوں اُجانی پوریں مرکباں
منزل ۽ رکھک ۽ رانچکیں ڈوب ۽ گرست آئی ۽
من گوں زرد ۽، زرد گوں من اصوت ۽ پُرس بیت مدام
آ گجام ڈوہ ات کہ مارا در پہ درست آئی ۽
تھ گھٹیں رنجانی گرداپ ۽ نہ ۽ ایر بکت ایتاں
پہ منی رکنیک ۽ ہیلہ سترست آئی ۽
ہیکی ٹوازیبت ۽ سائر مارا مرگ ۽ کندگ ۽
بے وپائیں زند ۽ گھٹیں کار شریست آئی ۽

من تنی ماہ مگوئیں رنگ ۽ بچاراں یا ترا
 زرد ۽ بیک بیستگس جنگ ۽ بچاراں یا ترا
 آج تنی زور ۽ تھوکیں خروغیں شت ۽ چہ دیے
 واہگ ۽ گمیرنگیں ٹوگ ۽ بچاراں یا ترا
 زلم ۽ زور ۽ بیوی بے شک سنگ ماں کوچک ۽
 من گم ۽ ساز بیستگس جنگ ۽ بچاراں یا ترا
 اچ بداں حکانی لوٹ ۽ بندریں جنگ ۽ پد ۽
 مرکب ۽ ٹپ وارنگیں ونگ ۽ بچاراں یا ترا
 ہملاں مئے بے گناہ ۽ ڈرنگ ۽ آنت پاو ۽
 من سرانی کوش ۽ سچ رنگ ۽ بچاراں یا ترا
 آگ ۽ آنت ہنگیں نیہ ٹوات، دم ۽ آنت شے
 من اُمیت ۽ مرگ ۽ شب ڈرنگ ۽ بچاراں یا ترا
 ہالتاں ٹران ۽ بدیں بے داری ۽ آگر سنگ
 ستر ۽ یونگ ۽ دل شک ۽ بچاراں یا ترا

پہیں ہم زلم دُر داگ کن ۽ تو
 اول دے مھر ۽ دیواگ کن ۽ تو
 منی مھر ۽ وپایانی اُوڑ ۽
 گماں کار ۽ سر ۽ پاگ کن ۽ تو
 دے ۽ ٹوک نوکیں دلہڑی حک روچ
 تماہیں اُمر ۽ دلاگ کن ۽ تو
 ترا کہ وعدی کولاں یات گجیاں
 وت ۽ را پھک بے زاگ کن ۽ تو
 سر آنگ نی کہ زند ۽ مڈی اوتاگ
 کدی، پہ ستر ۽ خراگ کن ۽ تو

مھر ۽ دھنکی کہ رہنکند ۽ رس ات
 ہل سریں تیرے دل ۽ بند ۽ رس ات
 دل اڑ ات انجوش مان شکلیں ماپراں
 چو مکسک کہ موکو ۽ تند ۽ رس ات
 گالوار ات اے کئی دُر جیں دپ ۽
 نوکیں تاحیرے اے درد مند ۽ رس ات
 چے سر آتک بے مثلن مھر ۽ جذبہ ۽
 بھتباری نی کہ سوگند ۽ رس ات
 آتک آ، نی گوں ہزاری ٹکیاں
 روج اُمر ۽، کہ بند ۽ بند ۽ رس ات
 تُو نہ بیت انت چم، کسی رھپاری ۽
 مرگ پیر آتک، ۽ آ رند ۽ رس ات
 ٹورت رگامے ۽، ۽ نے شہم ات رگروک
 حار، چوں سار مئے آپند ۽ رس ات

نئے شادہ ۽ نے کہ گے
 بھلاں اے چوئیں موسے
 نودانی سارتیں مولاں!
 آؤرت زمرانی رے
 ارس نہ اوشت انت دیدگاں
 ٹریاں، کہ نیست انت مھرے
 دردے کہ گچ ایت انت دل ۽
 نے پُل ۽ مصت ۽ نے ٹوے
 زند ۽ نہ دھیں رصر ۽
 سار، نہ بھل ات ما، دے

کے پریات و زار و گندگ و نیت
پد و ہم پہ کرار و گندگ و نیت

نئے ٹٹنے وارنگ ے، نئے کہ فریڈا ایت
اُجب چپے، کہ سار و گندگ و نیت

چتوڑیں منکد امیں سر زمینے
کے خوش و توار و گندگ و نیت

پد انت ے کم کش انت کھنیں جمان و
ماہم، مے دوار و گندگ و نیت

کے سمجھے وتی گرم و بکیت سارت
آ ساہگ ملکوار و گندگ و نیت

چہ کرناں بچی و منزل جتان انت،
بلے پیادگ سوار و گندگ و نیت

پہ درد واراں، دل و دروے بدار ایت
پشیں پیکے، هزار و گندگ و نیت

ما واعد انت درتیں نیامتانی
کہ زند و بھ پہ کار و گندگ و نیت

اے چوئیں نیہ شپے، اٹک اے سارا
وتی جندم وت و را گندگ و نیت

⊗

ماہیں دوست ۽ دیری ۽ گپ ۽ کمن
زرد ۽ بے تاثیر ۽ گپ ۽ کمن

تو کہ، ”ناہلی ۽ ورد ۽“ زندگ ۽
گوں من ۽ حکمت زیری ۽ گپ ۽ کمن

چرپ دپاریں شر لباسیں واچکارا!
گوں خدیگاں سیری ۽ گپ ۽ کمن

بے گدان ۽ درنگ پچاس گوں مدام
منہ ۽ بادگیری ۽ گپ ۽ کمن

گوں ٹھیس سرچاواں نکش ۽
کوچک ۽ سی تیری ۽ گپ ۽ کمن

چپے تنی کرد انت، دت ۽ مرچی بھارا!
دام، زی ۽ چری ۽ گپ ۽ کمن

تھہ ہنداں گوں تلارانی شم ۽
تولگانی، شیریں ۽ گپ ۽ کمن

بے میاریں شر ہر زانتیں سروک!
کاردار ۽ میری ۽ گپ ۽ کمن

آکھی مپتاں وتی ساحر ہدار!
گوں جواںاں پیری ۽ گپ ۽ کمن

گوں گماں تنی دانگیں مٹاھے کنناں
وٹ نیانک ء رامن دوزواھے کنناں

سرپداں گے آرگ ء انت نہ شپے
چہ شپ ء پیدا من باگواھے کنناں

تون کندے، چہ منی نرات ء دپ ء
تنی اے خونیں کندگاں آھے کنناں

منزل ء راہ ایش پد ء ملت ملت ء گر
ملت ء نران ء گر ء راھے کنناں

چو کہ ”خز“ ء پھیاں جوحان ء پنگاں
من مھے جوحان ء نجھاھے کنناں

ملت کن ء اچ من مھینچک ہر بکن
گیت روچے تنی دل ء جاھے کنناں

شکلیں استاراں اے سآتریک پہ یک
نچ کنان ء چارومی ماھے کنناں

شالا روج حما شادہ ء بارگ نیایات
کہ ترا جند ء نپ ء سیکانی مارگ نیایات

نچ بہ بات انت تنی دیدگ چہ حسد ء واب ء
چہ منی نارگاں درد ء ترا نارگ نیایات

گے وڑالی انت خد ء تن ء بدیں روچانی
گوں پچیں جہاں ترا چاگرد ء چارگ نیایات

ہمبلان ء، دتی رو دانگیں مرگانی وڑ ء،
ڈڑمن ء کپکپیں دام ء چہ در آیک نیایات

سکی ء سوری ء زلماں اے نہ وٹیں دور ء
سلگ ء زور ء پردیں دل ء دارگ نیایات

ہر دمان ء اے بدل بیوکیں دنیا ء، ترا
نوکیں رہبند ء ٹکلیں زانے ء آرگ نیایات

دیر نیادیں ٹکلیں داپانی هلی ء سآتر
من ء واھگ ء دستے ء شھاگ نیایات

سوٹو انت نے زند ۽ راحاں نے کسی رحد ربر انت
جگ نے داتک گوں وت ۽، پہ ہمبلاں دردم سر انت

چو کپوت ۽ ناگ ۽ انت مرچی نر ۽ بیدھاں
نچ ایک درداں دیکھاں سکت بے میگ ۽ منور انت

یاد آ ماہیں گل ۽ زرد ۽ چو ذرین ۽ سمھ انت
نام نے ہر دین گیت دپ ۽ تام نے چہ شہد ۽ دشر انت

نیلیں مھرنگ ۽، بیلاں گوں گے ۽ توسپ بیت،
جست ۽ خوراں چہ کیے، چارگ ۽ حد ۽ در انت

دل مٹوک انت گوں وتی شک ۽ پلاریں واہاں!
شکریں درداں گل ۽ بکشاگیں سر پہ سر انت

زند ۽ سربر ۽ مزن پھناتیں اے ٹواش ۽ تہ ۽
”کرڈ“ گوروٹیں کھیر ۽ انت چہ درستاں مژر انت

دحد ۽ موسم منورت ۽ نر انت جہراں ماں کوچک ۽
پاد نہ ملت کہ مے ڈگار ۽ دھل زاناں کلر انت

لائک نے بنگ یکش ۽ پہ مردم ۽ رہینگ ۽
”تھر ۽ موٹ“ اے پرنہ زانت انت مپت ۽ نام نے ساحر انت

⊗

مٹوئیں ہمراہ، باریں چون بیتِ اُنت
کس نہ کست مٹواہ، باریں چون بیتِ اُنت

نہیہ ء مان رنگ اُنت باروئی!
مے دوار جاہ، باریں چون بیتِ اُنت

کوہ ء شہپانی عطفک ء شنگیں
بونز ء گورگاہ، باریں چون بیتِ اُنت

جون و خاک اُنت تہ ء ماں کبرانی
پلنیں ارداہ، باریں چون بیتِ اُنت

خُہ جتیں بزرگ ء شپانکافی
سُھب ء بیگاہ، باریں چون بیتِ اُنت

تہمراں مٹورت ء آؤرت ٹوپانے
بُست ء بندگاہ، باریں چون بیتِ اُنت

واہک ء سرشپانی اے سحر!
سارتیں بانگواہ، باریں چون بیتِ اُنت

⊗

بسنگ ءے چہ پلنیں بیلاں، بس نہ اُنت؟
تھک ءے چہ عطفک ء میراں، بس نہ اُنت؟

چہ دنیگاں یک مٹور ء کستائی ء
چہ ترا کُرتیک پریشاں، بس نہ اُنت؟

خُنگیں بازار ء تنی میچک گھلنیں!
درست بیان اُنت پھک ویراں، بس نہ اُنت؟

چہ زردیں کرداں تنی، مٹوئیں ہمدید!
تکوس اُنت ماں جھنگیں کبراں، بس نہ اُنت؟

آجوتی ء جھنگیں ارمان ماں دل ء
چست کست کہ سوز ء سوزماں، بس نہ اُنت؟

سحر تو اے زند ء گہباگ ء تہ ء
بڑگی مٹوازین ءے روچاں، بس نہ اُنت؟

گرام کنان کہ کوچک ء، آ یار بیت
عالم یے ٹھلانی سھر ء گار بیت

مھر کت کہ شہم ماں جھکیں دلاں
حوش روت بازین ء لکھتیں سار بیت

چست بنت کہ ٹرانگ ء لہڑ ماں دل ء
دیدگاں ارسانی ثنوت ء ثنوار بیت

بارگیں بالاد ء ملکور ٹنوکیں
پاصو ء بیت سادہ پکے دار بیت

ٹریٹک ء زند ء رساں پہ منزل ء
راہ اگاں ساہیں، گل ء گیوار بیت

لُہد پہ دھکان، سیر لاپی ولہ ء
اے وڑ ء پچھون تا ہزار بیت

آ بہ وارت حک ء، ء چم سھر ہم بہ دنت
چو گئے ء سار، دمام اوپار بیت

زند ء دیرانی ء کنان گپ ء
جند ء سک جانی ء کنان گپ ء

گار ءے کت، دیدگانی وٹیں واب
زرد ء نادانی ء کنان گپ ء

چپ ء چاگردنیہ شب ء ڈرمب انت
شیریں ماحکافی ء کنان گپ ء

انگت ء، دز ء آڈھور انت ملک
سانڈ ء حاکشانی ء کنان گپ ء

وحدے کہ لھمیں خراگ ۽ تنی، آس سمھ ایت
مئے گم جتیں شپانی حک پاس سمھ ایت

زرد ۽ را انچوش ساج کلت زربار ۽ مولماں
چو کہ سبہ ۽ سارتی ۽ کرپاس سمھ ایت

تھمکار گیت، دھل زد آنت، بنت گب ۽ حوش
دھکان ۽ دست ۽ "نورددیں" آداس سمھ ایت

پچ ایت کہ ماہ شیریں دتی ماہکانی ۽
مئے لوگ ۽ پلن ۽ پرتگاں کوراس سمھ ایت

کوشانی سارتیں شینگ ۽ نودانی شنگاں
گیپ ۽ چہ لٹ پہ لٹیں دل ۽ تاس سمھ ایت

مُرز آنت کہ ڈھل، وٹھیں مرادانی شادی
جھنی میں دست ۽ مندریگ ۽ الماس سمھ ایت

چو گل مکن، پہ سار ۽ بیرانی ۽ مروج
باندا پہ مرگ ۽ جند ۽ تنی نراس سمھ ایت

چو کہ ڈٹیک ۽ پیگیاں ڈالپار
اوست ۽ بیرانی ۽ کناں گپ ۽

ڈھ ۽، جھسی سر ۽ بھا دانکے
حون ۽ ارزانی ۽ کناں گپ ۽

مُرگ ۽ حوش ۽ مُرگ ۽ تاجیر
مُرچکیں پیشانی ۽ کناں گپ ۽

جان گش ۽ کورہ انت مدام روکیں
تنی گم ۽ مُرانی ۽ کناں گپ ۽

من حک مُرانی سکتی ۽ سار
دوست ۽ دیپانی ۽ کناں گپ ۽

زندہ آٹھل ۽ داب بیکوہ انت
مھر ۽ باگ ۽ گلاب بیکوہ انت

ٹوٹنگ رچاری ۽ شپ ۽ سے پاس
نہ نہ بنت چم داب بیکوہ انت

ریزات انت ہڈ روج ۽ شپ کار ۽
حک ۽ مز ۽ حساب بیکوہ انت

ہنگ انت ماچہ کدھیں پتھاں
دلسریں، آ شراب بیکوہ انت

امر، اوڈناگ ٹوڑان انت درد ۽ زر ۽
وخیانی خباب بیکوہ انت

پتیں پکندگاں گل ۽ گون ات
شیرکین، آ آزاب بیکوہ انت

کت سوالے چہ زرد ۽ من ستر!
سال پدی انت جواب بیکوہ انت

گل درآتنگ تر ۽ تاب ۽ ایوک ۽
ماں بھار ۽ بے حجاب ۽ ایوک ۽

نیم شپ ۽ سارتیں سمین ۽ مولماں
پذرھیت مارا چہ داب ۽ ایوک ۽

چون ٹوڑا انت مانٹا نکلیں اے رنج ۽ شپ
بے تنی اوست ۽ شراب ۽ ایوک ۽

درد ۽ نیاریں مچا چہ ماتنی!
در بہارت مھر ۽ کتاب ۽ ایوک ۽

کمان میان پہ کھدبے کاشیں ملگوراں کہ نواچن ایت
تروانی دلاں رنکس چو برپ ۽ کت ۽ آچن ایت

نمی ورنائی ۽ سارتیں سہاہانی گل ۽ ایمن
بکر زند ۽ انان ۽ مرگ چیریں تلک ۽ نراچن ایت

بزاں داں زندگ انت آتکس ایت پہ وڈدیس سھتے
اگاں پہ پُت ۽ ناسودگ دل ۽ کسے بیگ ۽ تاپن ایت

اے خُرمندگی اسل ۽ کن انت گوں نیت ۽ نیادی
پہ بیت کُٹ زرگر ۽ دل، تنگو ۽ پھکیں ایت

زاناں کہ کُجا چیر انت ایتانی کھلیں باندات
من ۽ اُنکڑ سنگ رنجاں ایتکی پاداں خراپن ایت

من جزماں، اَلَم ۽ شتر ایت روپے خراگانی نود
گمانی سِلن ۽ لیگاریں رزان ۽ پُٹلاپن ایت

کُج انت آماہ ۽ دَرور گرمیں امبازاں بکھیت سآر
زمتان ۽ ترا ماں بُن تل ۽ بینڈ ۽ بواچن ایت

اے وئی ہسی سر ۽ رنک ۽
دَر ٹھک ٹھکیں شیب ۽ ایوک ۽

آ ترویں سرچار بھلاں کُج انت؟
کہ بہ دنت دھر ۽ جواب ۽ ایوک ۽

چول پُریک انت سبزیں سانوڑ ۽
لیک انت اے گے شیب ۽ ایوک ۽

بن من ۽ زند ۽ گوں ہکوپک بہاں
تو بہ کُٹ مُٹا سواب ۽ ایوک ۽

بُخت کن سآر کہ من کئی حاتر ۽
سُک ۽ یاں اے آزاب ۽ ایوک ۽

واہش ء دست ء کہ اگل ء داگ بیت
آ، اگاں پاگ ولبہ انت بے پاگ بیت
کھٹک ایش دھل ماں زمین ء سورگیں
کھٹک ء چار انت کدی جو پاگ بیت
کرد مہ بیت مچ، پہ اُمیت ء دارگ ء
گئے کش ایت سرسبز زند ء باگ بیت
دور کار ایت کہ نہ دھیں ساحتاں
ہر کے ہوناں وتی اوژناگ بیت
موسیٰ نوداں منوے سرکش ایتک
الم ء رنجانی جوحان زاک بیت
درد ء طرژپاں نے ریکت ایت نے بد ایت
باریں ساہ ء ساد چچک نراگ بیت
اے وڑیں بے خراگی سحر مغل ء
دامن ء زرد میگ ء کھٹ ء داگ بیت

یات ء چنگ پد ء چلزان انت
واہگ ء ٹرانیں راہ ء نزان انت
بے دی ٹیک انت کہیں چاگرد ء
ء، کش ء تا اُمتی ٹزان انت
شب ”دہ ء چار ء ماہ ء“ جتنی ء
درد ء ورنائی آتک پزان انت
اُچ وتی جند ء ہم ٹیک باور
”زانت ء“ دیر گندیں چم پزان انت
خراس سنگ بور ء بد خناسی ء
دیم ء سحر، پہ کند ء نزان انت

من کنی و دار ۽ پیٹگاں
 زرد چو پلار ۽ پیٹگاں
 بالاد سولیں پیھ ایک
 درد ۽ کوار ۽ پیٹگاں
 مرچی کہ چو پٹو ۽ پڑشاں
 سک چو تلار ۽ پیٹگاں
 نکلنیں زباناں من دپ ۽
 وھداں چو حار ۽ پیٹگاں
 دھر ۽ تہردیں کوپک ۽
 چو خرائیں بار ۽ پیٹگاں
 دوستی ۽ کشک ۽ نادیں
 گاریں سوار ۽ پیٹگاں
 سآریلیں آج من ہر س
 زند ۽ پے کار ۽ پیٹگاں

واب اتاں من کہ ہما وھد ٹھلنیں واپانی ات
 چم کہ چچ بیت آنت ہک نیمگ ۽ دیرانی ات
 من کہ خزینت نہ سکت تئی دپ ۽ پٹنیں چچ مپ
 بھر، اے دُرچیں دپ ۽ کاگردیں لغانی ات
 ٹش ۽ استاراں شروک دات ات کھیں گل ۽ منی
 اے خرپک دوست ۽ نکور ۽ ٹھرگ ۽ لاسانی ات
 من کہ سھ وارت، چہ آسمان ۽ زمین ۽ کپتاں
 اے کرامات کنی گر دکیں چتانی ات؟
 گار اتاں وشدلی ۽ منزل ۽ گاریں کشک ۽
 ایش آسر، و تئی داٹگیں سو جانی ات
 گون اتاں شادہ ۽ کسے، نہ شریدار گم ۽
 اے وڑیں کردانی برورد پشمانی ات
 نذات ٹینگ ات آنت ہوتاں وتی نذات ۽ سآر
 گندگ ۽ چم ۽ ٹش ۽ ٹلک مسلمانی ات

نہیں مورکانی کرچکاں کم مکن تو
منی دلہوشی ء ہج گم مکن تو

چو ساد ء بارگیں پئے سدان انت
مدے ٹرنج واہگ ء محکم مکن تو

شریداراں اگاں، تنی درد ء دور ء
من ء چچ بر دتی مہرم مکن تو

کدی ہم، چو مچار کہ من کیاں تنی
گلہیں زانت ء دریگ ء شم مکن تو

ہمک جست ء پدء تاب دے زبان ء
اے راتیں کسہ ء سرجم مکن تو

کھیراں رہ سرء، سارت ساهکیں من
اگاں گرے بکپت ات، دم مکن تو

بدیں روچاں سنگ ناگیگ سار
اے ناگیگ ء را، گیگ ء نجوم مکن تو

آڈرہیں مہر ء رکشار ء کہ سر نیاڈرتیں
پہ نشانی گم ء رنجے ما چہ در نیاڈرتیں

من کہ بے داباں، تنی واب ہم چتانی ٹت ات
منی شہی نسب ء ذوایاں کہ اُسر نیاڈرتیں

ہج وڑ ء پیسہ نہ گرت ات تو بدیں بے باور
تنی سر ء من اگاں ایمان ستر نیاڈرتیں

چندوں بیگواہ عتیں واہگ ء کوریں کٹک ء
رہ ٹوڑیگاں منی گاری ء ہر نیاڈرتیں

اُمرے ٹوٹک کہ شپ ء روچ ”برء آ“ انت ترا
پنا ہم حالے تو مہرنگ ء ہر نیاڈرتیں

ندز بہ بیت چو کہ تگیگ ء، پہ پردیں نراتاں!
ڈرکتیں ماتاں پشیں بچ دوہر نیاڈرتیں

ساتر دنیا وٹش ایت انت، بے زند ء جگ ء
نام ء نک چن با داتیں ء سر نیاڈرتیں

تو پہ مئے ٹریوگ ء کہ حد بستک
لاسیں ارسانی ما زبہ بستک

گئے ٹس ایت ما ترا سنگ بھال
ذروگ اے دُڑمنّاں حسد بستک

چون تنی بالاد ء ہمسری بکناں!
تو پنگ وت منی کہ کد بستک

زند ء مازی بکھیں مہ بیت چوں چوٹ
ما کہ بُن ہشت اشی ء رد بستک

تو ایش ءے ٹنگ ءے منی دیم ء!
راہ ہیال ء کسی ء کد بستک

دھر ء اے دیم بہ بیت پرا دیم ء
سر ما فی گوں تو تا ابد بستک

لازم انت منزل ء رنگ سآر
سرپاں، دُڑمنّاں اے لد بستک

چہ ہما روچ ء، کہ گون تو خراں سنگ
پسکی زرد ء وتی، ما زیاں سنگ

روچ ء روزگارے پہ دس ء واہکی
یات نہ بیت مارا توجی ء جاں سنگ

پہ تنی پُھرہیں نیاد ء حاتر ء
ما ہک سکی سر ء زیریاں سنگ

پے ٹھاں جھکیں دل ء جھلانکیاں
چوہیں آسے روک تنی مورکاں سنگ

دم پہ ساحت اِشکریں تنی خراں
زند نازاکیں وتی ہر جاں سنگ

دیہ سریں تھہ آپیں دھر ء ٹریوگ ء
ماگوں ہوناں ”زند پدے“ رنداں سنگ

آٹکلیں نودانی سآر مچھی ء!
ذرد پد ء اوشتاکیں ارساں سنگ

چوں بہ متاں، من ءِ گل ءِ یلہ دات
باگ زرد ءِ، آبلیل ءِ یلہ دات

آ کئی گندگ ءِ حلاصوش ات
دیدگاں ارس گلگل ءِ یلہ دات

سر نہ بیت چو وڑ ءِ پھد رنگ ءِ
نرگ، بال ءِ کہ بانزل ءِ یلہ دات

سوز ءِ سوزمانیں واهشانی رنگ
نرت ما، خرائگ ءِ ڈل ءِ یلہ دات

مارا تنی مھر ءِ دیر سریں راہ ءِ
کوہیں او پار ءِ ہمبل ءِ یلہ دات

تو کہ سرگیت ءِ آج دوار ءِ مئے
مارا مرز بستکیں دل ءِ یلہ دات

ساتر، چو گوگ ءِ کہ بجم نہ بیت،
زاناں مھر تکیں ہمبل ءِ یلہ دات

بگ نوشاں، ملار بلیکیں باں
چہ گماں ریشکار بلیکیں باں

رہ سر ءِ رچ مصلیں چنک ءِ
رنگ ءِ مژدہ وار بلیکیں باں

سنگ ءِ یاں من ہشکریں رنجاں
انجوش تنی زردوار بلیکیں باں

گوں وت ءِ زیریاں واهیں "خضر" ءِ
منزل ءِ کھک ءِ گار بلیکیں باں

بکش زوٹنے چہ زو ءِ مھوسیں
نیہ شے یاں سحار بلیکیں باں

من گراں زند ءِ ٹکلاں تینے
زندگیناں شمار بلیکیں باں

کنہ ءِ نیار دس تب ءِ ساتر
ان سراں بے توار بلیکیں باں

پلے کہ تھ زداں ءِ ژنداں من
اگت ءِ پرتو بھر بنداں من

گامے دیم ءِ یاں، پشکپاں گامے
گوں حیلان تہی، سر پہ رنداں من

آج تہی بیگ ءِ بخت حالے
مارگاں تہیں تنگ بنداں من

یک دمانے ءِ ہم نہ بنت گستا
چونکدا تہی گماں بنداں من

ٹھٹھل ءِ ارس دیدگاں کایت
ساتھے، کہ ترا نہ گنداں من

بھٹنگ پنچر آنت ترا، چہ من
دل مٹی ٹریت چوں بکنداں من

داں نہ ہاں ندز دُرج دپ ءِ سآر
وٹ ءِ آسوگ ءِ نہ ننداں من

دیدگاں دوست ءِ غماریتاں، مٹی تاجر مُرت
نیہ تہیں بیگاں شپاریتاں مٹی تاجر مُرت

منور پہ منور ہم بجٹی ءِ ماں زنگیں بیٹ ءِ سر ءِ
زنگیں جاڑاں، اناریتاں مٹی تاجر مُرت

پیکت ءِ نیل آنت من ءِ خراگ ماں کاشیں کڈک ءِ
درد ءِ رنجاں بے شماریتاں مٹی تاجر مُرت

لٹھوں گامے نیایاں پہ تو، پاواں دات جواب
چارگاں تہی گلتہ داریتاں مٹی تاجر مُرت

نئے من کت خرائیں گناھے، نئے پشیں کارے زردیں
کار ءِ کرداں حوش ءِ ساریتاں مٹی تاجر مُرت

تکوساں من، تلوں آنت واہگ دل ءِ جھگیں مٹی
اے شپاں، بے تو، قماریتاں مٹی تاجر مُرت

توہ من سالے کش ءِ سآر ہک فی ساتھے،
وٹ ءِ روچاں، دو، چاریتاں مٹی تاجر مُرت

چو کیش کاسد، آ سبک گام ء
 مارا تو دور دات رنج ء چیلان ء
 چو ہا روچ کہ تو چد ء پشت ملت
 دل نہ اموش انت واپ ء آرام ء
 گئے ات سارتیں روتنی پہ من
 گئے نی نہوش انت زرد ء ہوشام ء
 اے بدیں ٹھمت بے وپائی ء
 شات نہ بیت مارا پہ تنی نام ء
 ہر دیں کہ گیت انت تنی ٹھلیں ٹراگ
 چو ہنم ء کت زرد ء ہزام ء
 ٹھٹک ات تو کہ انھی کایاں!
 راہ چار ات ما دانکہ ٹور بام ء
 وت من ء آجو دوست کت سحر
 چو جتائی ء ریڈ گیس دام ء

ٹرام کنان ٹھل گوں داب ء کائے
 پہ دل ء تیرے ء تاب ء کائے
 ہر دیں کائے منی دیم ء پہ کھیب
 رنج ء گم تو میں شراب ء کائے
 تو من ء چاروھی مھکانیں شپاں،
 یات بے ہڈ ء حساب ء کائے
 من ہمے گپت ء آجب ہیراناں
 تو کہ زھرے چپی ء واپ ء کائے
 گوں زھیراں تو تھار ماہیں شپاں
 پچن چو ٹرانیں آزاب ء کائے
 اے امیدانی زرد ء مراد!
 تو کدی دیم پہ تیاب ء کائے
 اے گئے زانت چٹھل ء دیوان ء
 سحر تو وار ء ہراب ء کائے

ساج وت ۽ حک دمان زلپاں خراز شر وتی
بھنگیں زرد ۽ سوچک ۽ مٹلاں کن کیشتر وتی

کرگین ۽ نوک بھنگیں آجکاں تنی رُو ۽ کندگ ۽
گوں من نہ گت تو مکت ۽ شران مکت تو ہبر، ہبر وتی

دھل دوتاکیں واہگ ۽ پاداں گوں تو وتی لپاشت
باید انت زھر ۽ کینگ ۽ دیم ۽ نی مان ہتر وتی

بھنگن او بھلیں شمع مارا و نہوشت تنی گم ۽
ورنائی سھب ۽ ساہگ انت شر رگی ۽ موزر وتی

بیدہ ترا اے دل منی تاہیر مکت ۽ نئے شرہ ایت
ذراج ۽ ایتکیں نہ شپاں نال ایت ۽ مکت سھر وتی

خراگ ۽ یون ۽ رنج ۽ دور، ایشاں بگ من ۽ نزور
گوں من ۽ درد ۽ بھر کنوک، ٹیکیاں نیا ہبر وتی

واہگ ۽ خرنندیں مولماں ایشگ گئے ۽ راپیک ۽
شران ۽ ٹوڑوکیں ساہتاں ساہر دل ۽ مہ ور وتی

زاهر ۽ ساپ ۽ باتن ۽ زنگ ۽
ڈروشم ۽ داگک ۽ چوں شر رنگ ۽

چو مھی ۽ اے دیم پہ تو کانت
نوکی ناہ کچک تو ہما مٹوگ ۽

چو مکن ہر کس ۽ گوں نند ۽ نیاو
تو وتی لوگ ۽ گیرت ۽ نک ۽

ہرچی من مکت ہما رزا ات تنی
نی چئی ۽ گوں من رنج ۽ دل بگ ۽

مکت بنا سوت ۽ نئے زہیر نال انت
سیم گئے ۽ سست انت تنی دل ۽ چنگ ۽

دل تہرکہ ۽ دیم ملور انت تنی
اے نشانی انت گوں وت ۽ بگ ۽

درد درشان ۽ دائم ۽ ساہر
تو مکت ۽ ٹپ وارٹکیں ونگ ۽

مارا گوں تو دچار بیگی آت
ایکینی زرد ء گار بیگی آت

واہگ ء شہد ء شیرکینں درد ء
بلی ء چہ ہزار بیگی آت

تنی جٹائی ء روچاں رڑٹانیں
چو شپ ء نیہ تھار بیگی آت

نرم ء آبریشیں تنی زلپاں
پہ من ء نیاہ مار بیگی آت

برکت ء وابٹاکیں چٹانی
مارا بے سُد ء سار بیگی آت

پتچی ء ٹرائٹانی ساچاں ء
گرہیں ارساں و ہار بیگی آت

دوست تنی میجک ء ٹکلیں دمکاں
سآر ء زاناں وار بیگی آت

درد کہ زرد ء سمجھ آنت پہ من نیا
ارس ات ہٹاں شپ گر آنت پہ من نیا

ٹوٹسیں روچانی ٹرائگ بے نہیں
سلگ ء حد ء ٹوڑ آنت پہ من نیا

آئی دستانی دل ء ء ہر کسی
تتی وتی کہ تنی مہ بنت پہ من نیا

سر بکنت وحدے کہ رنجانی بوار
پلن امیت ء گمر آنت پہ من نیا

شپ اپیک ء ایوکی ء تھ ٹکھیں
واب ء تنی کہ پچ گر آنت پہ من نیا

ٹران ء گرہیں ساحتاں زند ء، ترا
کس دہی جتے مکت پہ من نیا

دل پرد ء بے وسیں سآر ٹکش ایت
ڈرست ترا کہ یلہ ڈینٹ بہن نیا

میگ و بازار و شہراں بخت کنان و آتکلیں
ما حک گام و تنی نام و گران و آتکلیں

نیاہ و بے زمشیں شپاں گوں ثوات و سارتیں مولماں
تنی دوار و ما چو ”شب بو و“ زران و آتکلیں

پہ شوہاز و تنی مانز و ٹریٹک و کوہ و ڈلاں،
روچے سد بر مُرتک و زندگ نیان و آتکلیں

باید انت بدواہ و ت و آج مئے زو و گستا بدار
ما ہما تیریں کہ چہ ثرنندیں کمان و آتکلیں

اے نہ انت توسپ و چپے، پُریں دنیا شاہد انت
ما حک ثوانک و تنی پہ تو تچان و آتکلیں

اے بدیں باریگ مارا نیم و چم سحر و مدے
پاھو و لوپاں ما ”ٹوٹکلیں سر“ دیان و آتکلیں

ما گوں ٹنکیں دلے تنی ماہیں زو و گندگ و
بخت مکن کہ سکیاں چونیں ٹوزان و آتکلیں

گم جتیں سحر ٹرش ایت پہ ہاتر و بے زور و
ٹکلیں حوناں جھان و ایر بران و آتکلیں

دھنیں حالے داں نیت شرنگیں یار ۽ نیمگ ۽
دل چہوڑ واتر بکت سبر ۽ کرار ۽ نیمگ ۽

جمہری بند وارت درداں، زُرت شنگ دیدگاں
ارس ۽ بُو ۽ حارکت ہٹکلیں ڈگار ۽ نیمگ ۽

مکڑی روچ آنت آلم ۽ موچکین ۽ مرگ ۽ راہیں
دپ چ آنت مرچی کہ دام ۽ مژدہ دار ۽ نیمگ ۽

روچے سد بر گراں ”پیرانسی“ تنی بقت ۽
تومن ۽ دس دس ۽ آذرت ہوش ۽ سار ۽ نیمگ ۽

بکت زمین بچ ۽ تروانی کلات ۽ ماڑیاں
دیم کہ کلت ”آھاں“، زورانی کھار ۽ نیمگ ۽

چوں بڑاناں تو نئے، تنی گم نہ آنت ٹرانیں گزرا!
نئے من ۽ تیلاک دیان انت مرگ ۽ گار ۽ نیمگ ۽

بید سحر ۽ ہوش بریں چٹانی، اے سحر یلیں!
گئے پہ دھنی گیت رنجانی دوار ۽ نیمگ ۽

چہ نچیں زو ۽ زھر کینیں مپناں
اندر ۽ پندشکان ۽ کپ کپاں

تو منی مہرم ۽، امید ترا،
پیش بداراں گئے ۽ دل ۽ چٹاں

دس تنگ چھوڑ ۽ نہ کنت پیرو
ھر کدا واکاں خراگ ۽ ٹپاں

تو حک دیدگ ۽ چہ اندیم ۽
من کہ پیداواراں گچا چٹاں

روکیں آس ۽ جٹانی ۽ سحر!
نکسہ چیشکان ۽ لپ لپاں

⊗

ٹیل ۽ زو ۽ شیر کنیں خرا ناں
اشرکراں کچنگاں ۽ بریا ناں

دارت دل ۽ ثرا ناں ۽ بے پدیں پئے
چہ گل ۽ چم ۽ زہمیں مرد ناں

تبد ۽ بے مہری ۽ کہ پیو شنگ
من ہا زرد ۽ ہجلیں ارماناں

دل تیر کہ من دیت، آ سحے
چہ ہا وحد ۽ حُک ۽ ہیراناں

چی انت نا دکشی، چی انت دوتی!
مک ۽ من ہر دکانی شر زاناں

میگاں پرچی چوڑو ۽ گردئے
”واہک ۽ درد“ نیا تنی گر باناں

چو گیا بان ۽ ڈرپک ۽ من سآر
کٹے سبز ۽ میش دیراناں

⊗

مگونک انت دل تنی ڈولداری ۽ پد ۽ کچنگ
زہر انت ”زانت ۽“ دتی گاری ۽ پد ۽ کچنگ

جہان ۽ پچنگ ۽ ہیراناں حکت چوں مان ایت
کہ راست، ذروگ ۽ ”طرفداری“ ۽ پد ۽ کچنگ

کنان انت تاب، چہ رنجانی ثرا نیں کور کچنگ ۽
اے شپتال ہم حقاری ۽ پد ۽ کچنگ

نہ زانت کمرچی ۽ رائش انت ۽ مہرچی پیے؟
آ، بے وپا ہم وپاداری ۽ پد ۽ کچنگ!

”ثریت ۽“ میڑ ایگ گوں ہرس ۽ سھر ۽ زو ۽ منج
نہ روت ۽ ٹکون، خد ۽ واری ۽ پد ۽ کچنگ

صائی ۽ کہ نہ سکوکیں درد بکشا تک
مرد چاں سآر ۽ درد واری ۽ پد ۽ کچنگ

دیم ۽ آسان ۽ نیہ بزیں جمر ٹوسک آنت
مے هیالاں شکلیں تنی ماپر ٹوسک آنت

ره ٹوڑی نودانی رگامانی مچئی ۽!
ایر پندوشان زرد ۽، درد تنی، دلبر ٹوسک آنت

دور کن آنت آ کہ واهگ ۽ مردواریں پڑ ۽
شر بزاں سنگینیں سراں چه سر ٹوسک آنت

شیپ گر آنت ارس کہ کدہ ۽ گیلیں دیدگاں
روچ گل ۽ شات ۽ چه ترا پیسر ٹوسک آنت

پہ مزا نک ۽ گیرت ۽ ٹرانیں رصر ۽
چے کٹھاں چون چو نیں یلیں مگر جمر ٹوسک آنت

بے وڑ ۽ تھلیں خراگاں ماز پیک من ۽
چه منی دیم ۽ مرچی تنی همسر ٹوسک آنت

چه بدیں امروز ۽ من ۽ سآر نیست گلگ
هر وڑ ۽ زند ۽ ٹوسک آنت روچ، شر ٹوسک آنت

بچ آنت هیالانی باب رهنداں
من آگھاں تنگ داب رهنداں

چه دوست ۽ بالاد ۽ کلہدین ۽
گناہ ۽ هم چه سواب رهنداں

گھام می شھدیں واسطانی
کہ آسرات بیت هراب رهنداں

آ دیدگاں گرد ۽ کدھیناں
مدام گیل چه شراب رهنداں

زور ۽ مکن دور چه حوین ۽
اشی ۽ نیست انت ثیاب رهنداں

اسے زند انت، یادوزہ انت خدا ۽
من گام پہ گام ۽ آزاب رهنداں

بہ بیت گل ۽ یا کہ پد گمانی،
من سآر ۽ سر متاب رهنداں

⊗

آ سورت، ماہکان رنگیں
گوں برواناں کمان رنگیں

آجب نا دلسری یے دات
نگاھاں مہربان رنگیں

دل ۽ امبار جت چٹاں
چو ڈنگ ۽ پاسبان رنگیں

من ۽ گر میں جلاں دور دات
آ ذرھباتاں شکان رنگیں

⊗

سمین، کہ مسک ۽ زباد کار ایت
ٹکانسری یے تنی یاد کار ایت

توار تنی شھدیں گالوار ۽،
ماں اگل ۽ زرد ۽ پیاد کار ایت

تلب تنی مارا تنی دوار ۽،
مرادے بارت، بے مراد کار ایت

زناں پچہ کو گمانی گنج ۽!
اے دل منی کم کشاد کار ایت

گئے ۽ گمان ات کہ گیت روچے
مئے کم ٹھادی، ٹھاد کار ایت

تو دت بکش چہ بھین ۽ لوگ ۽
سدا بکیر ۽ چے داد کار ایت

اے مھر ۽ زور آوری انت سار
کہ کنت سواراں شپاد کار ایت

آ زُلپانی ما مُہریں دام لوٹ ایت
کہ ژندیں و احشاں آرام لوٹ ایت

وت ۽ را اوگرت تھاموریں شپاں ما
کہ ژند ۽ روشنائیں بام لوٹ ایت

جھان ۽ سگت ایت اُنت ما چون ۽ تھار
کہ مھر ۽ وڑ وڑیں بھتام لوٹ ایت

نہ بُز ایت حمراں مئے دیدگانی
کہ دھل ۽ دوتی ۽ بٹام لوٹ ایت

ہزاراں پیگ اُنت بیکواہ
تنی راہ ۽ کلکشان رنگیں

گم ۽ تہد ۽ چہ رنگین ایت
گل ۽ ایرنکوات جوان رنگیں

من ۽ را دوزہ ۽ دور دات
منی رتک ۽ عُثمان رنگیں

بُل ایت تاہیر مئے، سحر
زہیراں بے امان رنگیں

نوکیں ساچے اگال پر بست کن ے
نیمتی ے زند ے، گڑا ہست کن ے

دائکہ ملکوراں نہ شکنیں ے دتی
کرنی ایرموشاں چور مست کن ے

زگریں ہوناں داں نہ بے تو جان شود
زیر دستاں چوں زبردست کن ے

داں مہ بیت واکھ ے سودا ماں سر ے
درد ے دریا ے گجیا ٹکوست کن ے

کنڈ بنگ دتی بنگاہ ے نہ بیت
چوں تو دنیا ے دپ ے بست کن ے

داں بدل، وت تو نہ بے اے سار!
نوکیں راہے پہ گئے ے زست کن ے

ما جور ے گجانی بیگ ات انت تاس
دل ے رگانی شھدیں تام لوٹ ات

نہ ٹواہ ایت ایش مروچی یک نشانے
پڑ ے ٹھد ے کہ آیاں تام لوٹ ات

نچاں بکت ہستی مند ے روشنیں رو
شدیک ے کہ شپے ے شام لوٹ ات

زمین ے نراتی ے، رنگ کت نتراسی
کہ دھد ے چاکراں ٹوہرام لوٹ ات

نہ وٹھیں جادواں دیکھ دُچاریں
کہ تنی "دتی" ما گام پہ گام لوٹ ات

گوں کھل ۽ یکت ۽ دو جہر کنگ ۽
نیست من ۽ مردے پھر کنگ ۽

زرد ۽ ایر نفت آ دمانے ۽
اُمرے لوٹ ایت ے ٹنی پہ در کنگ ۽

مُرا نیں وهدانی دیم پہ دیکی ۽
یک سرے لوٹ ایت، سوچ ۽ سر کنگ ۽

روچ حسابی اُنت، چنگ ے ایرھت
سال ترا مٹو سگ اُنت پہ بر کنگ ۽

وچا ۽ بوریں برورد ۽ من ۽ دے
من ۽ دے واھگ ۽ درد ۽ من ۽ دے

بتوساں بٹکرائیں زرد ۽ آس ۽
جبین ۽ سارتیں آہ سرد ۽ من ۽ دے

بیا پڑوئیں زہ زھیں رنج ۽ حلا ۽
بزیر تو تھگ ۽، برد ۽ من ۽ دے

ودی کن پہ وت ۽ زڑنے تلاھیں
اے زند ۽ مڈی روڑد ۽ من ۽ دے

مُش ے تو، نیست اد ۽ زند ۽ نشانے
وت ۽ کش، مرگ ۽ چاگرد ۽ من ۽ دے

مُش ایت بے دروڑ ۽ بزکاریں ساہر
منی کم زیریں ہمدرد ۽ من ۽ دے

اے ”بے تواری“ دریاؔ بیتؔ غم مان بہ دنت
 گُجؔ انت ہما کہ منی گنگیؔ زُبان بہ دنت
 نہ منواہؔ ایتؔ دوستے یلیں زندؔ تھ کشیں سہرؔ
 دو گام گولؔ من بہ بختؔ غمؔ روان بہ دنت
 گُجاگو گشتؔ ہماؔ ٹواروکیںؔ ٹرونگلؔ ہ حمر
 کہ برپؔ سارتیؔ بیےؔ گمر تگیںؔ دلاں بہ دنت
 چتور گشتؔ کناںؔ آئیؔ غمؔ ہمدلیںؔ دوست
 بزیرؔ ایتؔ اھوتیںؔ مہانؔ غمؔ ڈھمنانؔ بہ دنت
 ہمائیؔ راؔ مروچاںؔ گشتؔ آنتؔ شزیںؔ شپانک
 کہ سردیانؔ پساںؔ نیارؔ ایتؔ دسترانؔ بہ دنت
 گُجاؔ رسؔ ایتؔ ہماؔ ٹرانؔ کمیؔ سررندؔ
 کہ پچؔ تابؔ گلؔ کاشیںؔ ماہراںؔ بہ دنت
 ایشاںؔ دوارؔ انتؔ ہماؔ راہؔ دربرؔ سائر
 بیتؔ اےؔ سرگسراںؔ منزلؔ نشانؔ بہ دنت

منؔ گشتؔ چہؔ نیامتؔ غمؔ ٹوستاں
 بےؔ تو رنجؔ شپؔ سحرؔ گنگؔ
 ہرچیؔ بیتؔ گرمیںؔ تاچکؔ واستیکؔ
 سچےؔ سدؔ برؔ مرؔ ایتؔ سہرؔ گنگؔ
 جانؔ ہمائیؔ ٹیکؔ غمؔ نرینؔ چوٹؔ انتؔ
 گشتیںؔ کارانیؔ زندؔؔ سحرؔ گنگؔ
 پختؔ کپؔ توؔ چتورؔ اےؔ دھرؔ
 چوؔ دتؔ پھکؔ کورؔ غمؔ کزؔ گنگؔ
 سائرؔ زیؔ آنتؔ کہؔ تو ادؔ آتیکؔ
 مریؔ سرؔ پچکؔؔ سہرؔ گنگؔ

ہردیں مئے خراگ ء آ یار کپ ایت
چہ سر ء رنج ء ٹرانیں بار کپ ایت

ہنگ ء ڈوکے نہ انت تئی واهلدار
درد کہ گج انت ء بیت ہزار کپ ایت

نیت حاجت ترا، بلے زند ء
مردم ء موشے ء گوں کار کپ ایت

بور ء ہماز بیت کہ بیر پشت ء
ٹراسے ء ٹرنیں آسوار کپ ایت

ھیل ء ٹریم کہ ریتلکیں چپک ء
دام ء روچے آ مودہ وار کپ ایت

چو میگ ء توھید ء بے جان شود
زند ات کہ سکیاں دچار کپ ایت

مٹوانک پہ مٹوانک انت ترا چیا سار
گزیں مٹوانک گجا توار کپ ایت

کاگد ء پٹاں موشے باسے نیت
چے کن ء مردماں شاسے نیت

چوں بزانماں کہ چپچک دیر انت مٹھب
درد ء نیاھیں شپ ء را پاسے نیت

آٹش ایت ملک ٹھیک انت گوں مٹھاں
مارا آپ واری یک گلاسے نیت

دردن ء سرچان انت تئی امبار
کاسگ ء میگ ء دان ء مٹھاسے نیت

من شپاں روچ ۽ ماہاں سال کنناں
زند ۽ آنچوش وتی زوال کنناں
کس نہ کنت آگیک ۽ تنی سوچ ۽
ماسگاں بنداں شرک ۽ پال کنناں
واہگ ۽ آسر انت چیا گاری؟!
ایوک ۽ بھنگ ۽ خیال کنناں
چہ وتی مرگ ۽ پیش او بدواہ!
تنی دوار ۽ من پادمال کنناں
پتوے نیست چہ داد بکش ۽ در ۽
بڑگی بھنگ ۽ سوال کنناں
بلن من ۽ تو، مگر وتی اڈ ۽،
دزے یاں من چہ دز ۽ پال کنناں
رنج ۽ جوحار ۽ کپتگاں ساہ
دست ۽ ہرج نیمگ ۽ کہ ٹال کنناں

دیم رگد انت تنی گوش چو آدیک ۽
اے شپاد انت ایشاں سواے نیست

شرز زاناں کہ چون انت ہیر ۽ مرگ
گل مئی تو، کہ گوں من داے نیست

زندہاتی کہ مرنگاں بے موت
پدجینی گئے بکنت کہ نہاے نیست

چوں پوشتاں تنی گندگیں آیاں
گوں من اے ڈولیں ہج لباسے نیست

گوں دت ۽ بارت ہرج کسے ساہ
بندر ۽ آ جھان ۽ آسے نیست

میر کاراں تھی کہ ماہیں ڈروشم ء
دردے مانروپ ایت زرد ء بے ٹوم ء

رنج ء شہماتاں چہ ٹرانیں تھ زداں
چم کہ ارس ء گیل بنت دم پہ دم ء

گوں دت ء نرت اُنت ٹھیں زند ء مراد
ایمنی ء بٹگ بے تو بے گم ء

دوستناک بے ہنچ تو جہاں منی
چو کہ ڈرچک انجیر ء کوہ ء سرشم ء

سرجن ملّا کہ تھی چپے نہ اُنت
سارکدی ”مھر ء گنوک“ چگ دم ء

سمہیناں واہگے کُن ء مروج!
ہلگے گون بے تو کاڑانی رم ء

سکی ء روچاں دل ء سآر مہ ور
دشی ء باریگ گیت اُنت اَلم ء

ٹھٹک ء ہیران بے ”کہاے“ سکی ء چون ء در بیت
نیا ء امباز بے ٹکن، ساہ بے چہ جون ء در بیت

ٹنوارگ ء دایٹک اُنت من ارس کہ چٹانی دتی
ٹنراں بریں چکلگ تھی ٹینگ ء پون ء در بیت

زھمے اُت تیزیں، تھی یاد ء دوکپ گرت من ء
چو کہ جوپاگ ء زھیں داس چہ رون ء در بیت

گوں مہ بیت دانکہ دل ء واہگ ء دردانی سکین
گے ماں ویرانگاں، بید پنشیں شون ء در بیت

جتر ء کڈک ء داں بند نہ بیت دان ء ڈروہگ
کڈو ء مھر چتور ء چہ آ دون ء در بیت!

تو پہ کوش ء منی چو ایمن ء شادان می
بیت کت ”ہارے“ ہمے رتکلیں ہون ء در بیت

نچی اُنت سرپدیں بیلانی، حیاں کن سآر
چو مہ بیت راز دل ء، مہٹانی گون ء در بیت

نہال دُرکشیں آتنگ مَوگ چگ اُنت
پَنگ اِش ہم حوشانی رگ چگ اُنت

حما خُفکس کاوِگ ء چکس کمان
مردچی اے تیر ء پَنگ چگ اُنت

اِشاں آجوی ء کہ پخت شیرکئی
پہ گل پاھو ء دار ء ذرنگ چگ اُنت

ٹھکس زیارتانی اے مُجار ء پیر
وتی کاھلی ء ملگ چگ اُنت

اِشاں سر کہ شیدائی ء کش اِیک
تقی زو تھاری ء تگ چگ اُنت

پچار دھر ء ناتوم ء کوتاہ کداں
مردچی ترمرد ء شنگ چگ اُنت

سلاہ مَوھنیں سآر پت ء پیرکی
بے کارمرزی ء گُٹ ء زنگ چگ اُنت

توٹس ء اے شرر اُنت چہ آئی ء
بل! کن گوں من پُخیں مانجائی ء

مُجھی اندیم می چہ دیدگاں
کہ دل ء ہم دیر بے ء گستاکی ء

چہ مُج ء دزاں اے نوکیں نوبت ء
پھک بیان اُنت زند چہ رُژنائی ء

گیت کدی مُحد ء اداچکے کوچک ء
کہ بہ رکیں ما چہ اے تھنائی ء

جند ۽ دزبوج ۽ دپار ۽ بچ بکیت
گار کن ات آ میری ۽ گھدائی ۽

توکپ بے جڑاں یک روچے خراگ ۽
سرنیا ایں ماتنی بے پروائی ۽

رنگ دیم ۽، ٹھکسیں باسکانی زور
گوں وت ۽ بُت انت ٹھکسیں ورنائی ۽

جاگے کہ اسچک ڈھلی مچ بہ بنت
وار گئے دنت بڑگیں سرنائی ۽

سنگ دل ۽، ٹھکسیں دل ۽ دست آرگ ۽
سرنیان ۽ سار تو رسوائی ۽

زرد ۽ آدینک زیادہ ۽ کہ رنگ بیت
دیم ۽ ڈروشم مردم ۽ بدرنگ بیت

مرچی ۽ پیر گئے ۽ هست ات ٹھکان
ڈروگ گیت گوں راسی ۽ ہم سنگ بیت

ہستی مند، وھدے کہ هست ۽ در بیت
اے جھاں پہ آئی ۽ سک نک بیت

ہز بکت آ، کہ زر ۽ ٹھلاکی ۽
گذر ۽ حزیں تیاب ۽ کنگ بیت

پشت بہ بخت ”ہبت پستی“، ٹھکسیں ۽ کسے
گاریں مرگ ۽، ڈنگراں روت ڈرنگ بیت

بے زبان ۽ ڈروگیں کول ۽ باور ۽،
ٹھکسیں دردانی وڑالی ونگ بیت

ٹھکسیں بازیگ ۽ مھر ۽ ٹھگ ۽
نام بیت سار، نہ پہ تو نک بیت

اے رعبندے چتوڑیں کہ اداؑ انت
ہمک زوراک ہرچی کنت رواؑ انت

روائیں رہ سرؑ زندؑ منؑ تو
ہمک گامؑ چیا تہی چک پداؑ انت

اے بنؑ ہشتؑ انت راجانی کلاتؑ
ہمے کہ پاد شپادؑ جان دراؑ انت

آ دیوانے بویں گپؑ لسانؑ
بلے پہ چمؑ دیدؑ ایوکاؑ انت

اے کوہ پُرمادیں بے دروڑیں مٹواش
نپؑ انت پہ گئے؟ غٹاوانؑ ایش کیاؑ انت

دجیگانی نہ لیکؑ ایت جیؑ جانان
پہ گمیرؑ پچلیں دانکاں رزاؑ انت

اے پٹے کوچکؑ وروڑیں ڈرچکؑ
کہ رنگؑ بوئےؑ چہ درستاں جتاؑ انت

بہ بیتؑ ہورانی رُعبؑ چاگرد بھشتؑ
مہ بےؑ اودؑ کہ توؑ دوزہ پہ ماؑ انت

پہ زرؑ نیاداںؑ گلیں بیلانی سحرؑ
مُکشؑ انت چار روچی امروز بے وپاؑ انت

(۱) اود (۲) پچہ (۳) درو (۴) ایکہ (۵) گئے

روح و شپ ما و تو تنگ زاری کنیں، چون تو زندگے چون من زندگاں
زندہ بے دروین و داری کنیں، چون تو زندگے چون من زندگاں

ما کہ پھیں چہ زندہ حکم جذبہ و، نے حیلے گھیں داریں سو رکیں سر و
کرد نیست حج، گئے و ما میاری کنیں، چون تو زندگے چون من زندگاں

ما گلشنیں لچو زانی دروازگ و، چہیں پختہ و، دپارے و شوہازگ و
انگت نر زشانی و نامداری کنیں، چون تو زندگے چون من زندگاں

چم نہ کند انت مے بید بند و، تو رایت کم شرپی و مارائے بے اڑتی
ما کہ چم لٹ و چنداراں یاری کنیں، چون تو زندگے چون من زندگاں

نہیں خشکا دگاں چو چلک و دڑ و، دیم پہ دبیں گوں سکران و مگون و پڑ و
نے دتی "مانگ و" مروت و ماری کنیں، چون تو زندگے چون من زندگاں

انگنیں ما اگاں نہ مشے چو تو لگ و، حسرت و پست و رویں بس کنیں خو لگ و
گوں پشیں تو لگی و مزاری کنیں، چون تو زندگے چون من زندگاں

زی اے دھر و دتی ٹرانیں پشت پختہ انگ، گل جہان و چہ ٹراں وانی و بست سنگ
سر نیا این ما چون، نے تیاری کنیں، چون تو زندگے چون من زندگاں

چدل و سوک و گال کشیک انت سار و، گندگ و نہ دھیک و این ما درست زاہر و
پلنیں نہ اتاں گلشنیں گوشت واری کنیں، چون تو زندگے چون من زندگاں

⊗

تو نیرانیں اُمیت ۽ زُڑنے پشداراں نہ سکت
آٹکلیں رنج ۽ شپ ۽ راسُھب گوں یاراں نہ سکت

زائیک اُت نیل اُت کُشار ۽ پُر دُوم ۽ سبُزگ ۽
اے لد ۽ بوچاں چیا تو آس مانداراں نہ سکت

مُزُحُده ۽ کتئی بُرت اُت اِش پر چیا مُنگ اِت ۽
اے جھان ۽ دیم، پرا دیم ۽ گوں لُکا کاراں نہ سکت

چو کہ اِزرا بیل ۽ دست ۽ تئی نہ اُت زند ۽ دیگ
مُزُگ تو آسان پرچی پہ اے نیزگاراں نہ سکت

آ مزن مَھر ۽ مزن نامانی چو بیکو اُھی ۽
اٹکلیں رنج ۽ دل ۽ ہم تو دتی داراں نہ سکت

بے وی اوشتا یگ اُت سَاحر ہما راہ ۽ سر ۽
تو پہ زانت دیم گیت دتی، آہمگ ۽ چاراں نہ سکت

⊗

مُزُگ ۽ خُرس ۽ کئے کُش ایت زُڑیک ۽ چنے جگ
سروتی دست ۽ دل ۽ ما زُڑیک ۽ چنے جگ

گوں نلکیں جاوداں اے زندمان ۽، ماوت ۽
تئی ہزار گنجیں در ۽ آؤرنگ ۽ چنے جگ

اُج زھیراں کچلیں بے وائیں پھاں ٹرکیں
یک دمانے ہم نہ، ما انریگ ۽ چنے جگ

زند ۽ راہ ۽ دیر سریں، بُزائیں پہ تئی بُردگ ۽
جاسے داتیک نئے کہ ما دُمرنگ ۽ چنے جگ

چہ تئی رُو ۽ تھاری ۽ ۽ خراٹاں بے ٹوئیں
ما چو پل ۽ سسکیں، گمیریگ ۽ چنے جگ

تئی جتاںی ۽ حکم دلپروش ۽ مُرانیں ساہتاں
ما گوں استاراں شپاں ززریگ ۽ چنے جگ

درد ۽ بے تاجیری ۽ سَاحر اچکی ۽ دل ۽
ما کُل ۽ فیادانی ارمان کُریگ ۽ چنے جگ

ہردیں کہ مھکونگانی یاد گیت
 مصلب ء مسک ء دنانی یاد گیت
 تلوئیں ما کہ تھار دیمیں شپاں
 دروشم ء تنی ماہکانی یاد گیت
 ایر بیت انت دل کھیری اشکراں
 نرم ء سوتھیں زانسرائی یاد گیت
 بے توار ء، مپ ء رہی مجلساں
 خران کنگ تنی دیدگانی یاد گیت
 سک اپیک ء ایوکی ء ساهتاں
 نند ء نیاد ٹراں مھربانی یاد گیت
 ارس کائنات، دیدگاں مرواردیں
 بے وپائی دوستانی یاد گیت
 سآر، چوٹھیں کلات ء انہیں ایت
 وحدے دوست ء کندگانی یاد گیت

سارتیں ساهیل ء ٹھکیں تمبر دات
 موسم ء گھٹے چوئیں ابر دات
 تنی گجام شری ء مہ منیں ما
 تو کہ شر زات مہ ء نبر دات
 سیریں مھلج ء ٹوگ بالا داں
 شریں پوشاک ء مسک ء انبر دات
 نیکی ء تنی چتور بنیں بھال
 تو کہ ”کور کھک ء کوریں رھز“ دات
 اے امیت ء کہ ما بہ بنیں زندگ
 گور دات دشت ء، کوہ ء ٹھمر دات
 زھم ء اسپر رینت ترمداں ء
 تو نزوران ء میر کنبر دات
 بزرگرس سآر ء تنی مھر ء
 یک نمیرانیں زندے رھبر دات

ہمک وحد ء ترا ہمراہ لیکاں
گم ء تنی زندمان ء نراہ لیکاں

ہزاں چہ شیرکنیں گپ ء لسان ء
پنہیں ہرج مردم ء بدواہ لیکاں

ٹکھاں من ماحکاں نیم روج ء ٹاک ء
سباہ ء ہوئیں، بیگاہ لیکاں

رواناں گام جنان تنی کل ء رکشک ء
گر ء سقاں من ساپیں راہ لیکاں

برے برگشک ء گنداں جھان ء
برے جند ء وتی گمراہ لیکاں

چہ بالشت ء اے لوٹیں زانسرائی
اے ہنگاں رھر ء سرجاہ لیکاں

من ننداں پیک ء ایت چارداں ساحر
اے زرد ء دُشمنیں دوزواہ لیکاں

چیدگے بند، پہ نشان ء ایر کن
نی تو تیر ء ماں کمان ء ایر کن

درد ء ساچاں ء بکوازین پیسر
نی سر ء نیا گل ء زان ء ایر کن

کول موگک کہ نہ بیت انت گوں تو
چہ دپ ء بُز زبان ء ایر کن

پلتیں ارواہ و بواراں پیلوشت
جون ء بے ساهیں نوان ء ایر کن

تو اگاں لوٹے کہ، چو شہدے بہ بے
شرکس داگاں پہ جان ۽ ایر کن

بڑے ات باریگ ۽ سرائی لیب ۽
زنگی میں زہم ۽ میان ۽ ایر کن

لوٹے جاگہ حکم زرد ۽ بہ کن ۽
دیر مزن گندی ۽ شان ۽ ایر کن

بزرگ ۽ درد شریکیں ہستگار!
چچ مگر گونگ ۽ نان ۽ ایر کن

روح ۽ شپ گوں تی ہیا لاں بال انت
ساتر ۽ ”تھت روان ۽“ ایر کن

نوکی من ترک ۽ گام ۽ کپتاں
پہ نہ زانقی تنی دام ۽ کپتاں

پیسر ۽ وشی ۽ نو داں شتر ات
رند ۽ رنجانی رگام ۽ کپتاں

من چہ ”آسا ہیں“ تنی مھر ۽ گلش ۽
بخت ۽ دوزہ ۽ نیام ۽ کپتاں

دوروں گت نیا ہیں شپ ۽ لہجیں زرد ۽
داں شت ۽ رُژنائیں بام ۽ کپتاں

واہش ۽ شہدیں تنی رگانی
من حکم شیرکین تام ۽ کپتاں

بس انت و شہالی ۽ رشتوں دیوک
من اناوار چہ شام ۽ کپتاں

دُژمنیں دوستانی کراں ساتر
من چہ و شامی میں نام ۽ کپتاں

نیا منی مہل مُردگیں اے زند ء بچار
 بگدگ ء آزاتیں مھے پابند ء بچار
 خُند کمان اُنت ء ہل سریں تیراں ماں دپ ء
 دیم ء دیپانیں لاگریں دلہند ء بچار
 بنگ بدوت ء بھنگ ء دیریں ہلکواں
 کن کدی وا تر ء وتی آپند ء بچار
 چہ نہ زانی ء چوت ء رکتا دشتک ء
 نالمن ء گوشت ء سم سر ء ء سند ء بچار
 چو گروکے ء شہم کنت میدانی تہ ء
 آ کمان میان ء ٹرھیں سزند ء بچار
 مھر اگاں گاماں خُند کنت پاھو ء رس ایت
 دوتی ء دود ء مُردوریں رھبند ء بچار
 چو پکوت ء ستر مکن گیشیں کوٹو ء
 نالگ ء بس کن مہد ء درہند ء بچار

واہش ء دام ء کسے کہ چیر کنت
 دست ء دت جند ء وتی ء زیر کنت
 شُر بزان بُز ایت ہڈالاں وتی
 نجات گول نجات ء کہ پرک ء پیر کنت
 کوے زلم ء واری ء توہینیں
 پیرگ ء بود آگیک ء سک دیر کنت
 چانپ ایتک پُوز ء اگولیں خراگ ء
 بارت گجا دردوار ء باریں ایر کنت
 تلو سوک سالان چارے تَنگیں دل
 ساحتے ء چارگ ء چون سیر کنت
 نیم ء بے ساداری ستر مُریگ ء
 تو لگ ء ہم بے دلیں ء شیر کنت

شب ۽ ماہ ۽ استار ۽ کلکشان بے مڑائی ۽
دُست ہبہ آنت تہی پلیمں دیم ۽ درائی ۽

منوز آنت تاک چنڈ ۽ بھار آ نہ کت خرائنگے
تو گنوک ۽ اُم ۽ تلوں ۽ پ ھائی ۽

کن آنت مپ وڑ وڑ ۽ کپکپیں اِد ۽ جھ مند
بلے انگت ۽ کش ۽ داکے پر نہ انت آئی ۽

نہ، آشد بو، نہ آخور ۽ درچک آنت گوں نیگاں
من زانان چون اِد ۽ آنگاں بے سائی ۽

چوں دو تل مہاں لگیں ہمسروانی مجلس ۽
من ۽، تیر بخت آ چہ دیدگاں کھکائی ۽

تو من ۽ آج دت ۽ بند ۽ دیر چگل دے،
اے دل ۽ میار، کہ من مراں تہی جتائی ۽

کن ۽ چے سیرگ ۽ خاک مان کن ۽ چے ۽
من شزاراں اچ تہی سآر، رُو ۽ ریائی ۽

اے گے ۽ دیر گت، سر ۽ چہ، شارتی
ھاگ ۽ دزیز گت گے ۽ گیوار تہی

رنگ ۽ ڈول ۽ چو بھٹ ۽ زہناک
شہر ۽ میگ تہی، لگیں بازار تہی

اے لگیں واہگ چو شہد ۽ شیر کنیں
چ کسی بھر ۽ مہات آزار تہی

گُرسٹ امروز ۽، کہ چہ گت ۽ در آنت
دوی اندوہ آنت سر ۽، سر بار تہی

ھٹک ۽ ہیران آنت دوزواہ ۽ ازیز
چ دوا ۽ ذراہ نہ گت بیمار تہی

دل گنویں پہ گے ۽ نی مندگ ۽
یک پہ یکت ۽ دُرسٹ ٹٹ آنت گوار تہی

روح امر ۽ آتنگ گڈی کندگ ۽
انگت ۽ ہم سآر اِنت رھچار تہی

چول مستیں کہ بیچ غ تاب و ر آنت
خندیں تیلانکاش تیاب و ر آنت

پڑیں زند غ زبھر بنت ہوش غ
آ، کہ چہ دیدگاں شراب و ر آنت

چہ ہمے ٹرس غ ہچ نہ وہاں من
کہ منی آگہی غ داب و ر آنت

آ، لگور آنت کہ پر کن آنت پخت غ
سینگ غ تیر سرمتاب و ر آنت

ماں وئی وازاں چوش ٹوش آنت ملا
ہرج گناہ غ گلہیں سواب و ر آنت

تو روئے، بے تھک غ اے گلن غ
ایمنی غ ایٹکیں باب و ر آنت

مے حک و احش غ دل غ سحر
بیل مدہ غ ٹرانیں نخل غ داب و ر آنت

ہمے امیت غ من زندگاں کہ اے شب تھاریں پدی بہ بیت
گلہیں ڈھ غ شھر غ اے میتگاں تلاء رگیں سبھے ددی بہ بیت

تو چتور نراتے وت غ کش غ کہ چہ ہوناں میر منی نہ بے
چہ تو سد ہزار بر شر تر انت، ٹری ٹریٹک غ آلدی بہ بیت

زا ٹیک سکلیں آزابے غ کہ تو ہڈک غ غے تیابے غ
نہ رس آنت کار پہ آسر غ اگاں نیت غ کہ بدی بہ بیت

منی حید رچی غ محمد غ مڑ مدام ٹریک اش غ بران آنت دڑ
من زد غ یاں انگت زماگک غ، ٹری آ اے نوکیں سدی بہ بیت

ترا نیت ہیالے مے بابت غ چوں بداریں ماتنی حاجت غ
شب غ روچ پلے چہ دیدگاں تنی ارس غ ہور دردی بہ بیت

منی نراتی آزاں نہ اٹکن غ وئی سنگ غ دانک غ تو روئے
من زاناں مے غ تنی دپ کپک نی گجا غ باریں کدی بہ بیت

کشل آنت مھر چو پھل، سرات غ انت غ وپا چو سوچو کیں ثوات غ انت
ماٹر داسے ٹرانیں بنا کن غ کدہ بچے آج تو ردی بہ بیت

ایک ۽ نہشتگاں مانشتگیاں زہیر ۽ بُن ۽
چو ”رہکو زیگ“ ۽ دے سارت بکت کھیر ۽ بُن ۽

ہیال ڈروشم ۽ بانوری ۽، ٹکلیں دوست ۽
چونیمگ ۽ انت کہ مان انت زگریں شیر ۽ بُن ۽

چتور گار نہ بیت ہبسی سر اے شیداکیں
کہ ہلک ۽ ملک ۽ تمام مردم انت میر ۽ بُن ۽

اے ذروت کئی ات انت ہمراہ سارتیں نودانی
کہ پڑھیت ایش من ۽ بُزیز بادگیر ۽ بُن ۽

رواناں پہ تنی شوہاز ۽ من ہما جاہ ۽
کہ موت رہسر ۽ نہشتگیاں گزلیں پیر ۽ بُن ۽

چہ ڈول ۽ ”راست“ اد ۽ باج پارت بکش سار
کہ ڈروگ چیر دیان انت وت ۽ دلیر ۽ بُن ۽

(۱) ذیل

سارتیں نوداں گوں، زہیر تو کہ گون ملت انت
اے دوکیں ہتاں ارس وتی زگریں ہون ملت انت

جمراں ایر دات کہ رگام کھریں خرونگل ۽
خراں بریں ٹونگاں نہ وتی چلن ۽ پون ملت انت

زرد ۽ کاتیل ۽ رستگیاں اُمت ۽ بکشار
کیگ ۽ داس ۽ مدت ۽ پیر دون ملت انت

کپتکیں بان ۽ نہشتگیں بادگیر ۽ کلات
سروتی بپلاں دات، گوں ہوناں دون ملت انت

سر ملک آستواریں بوارے ۽ ٹوچک ۽
ٹوٹا ۽ مئے تجارتک ۽ پاریں چون ملت انت

بکن تو چکھر دوش اے زوال ء، کہ ماہر ویشان انت، ساد ء جان ء، دل ء بہ منین
نہیج ہاکاں، حوار بکن اے، ملار ء کیپانی، کدھان ء، دل ء بہ منین

اگاں کہ تاک چنڈ ء موسم انت اے، چہ بزیں تاک ء، زبھر ڈرچک انت، گریٹک ء مے
چیا چہ ہزام ء، بودناکیں، امیت نیارے وتی گمان ء، دل ء بہ منین

نہ دیت رھندے، اے وڑیں من، ابید جھد ء، ببارت کوسے، پہ آپرے ء
ترا رس ایت انت چتور منزل، پہ نہات ء کوش ء، غ جند ء ڈیان ء، دل ء بہ منین

اے سیرگ ء، بے بوانیں ڈاک ء، لوار ء کچک، ترا کہ ماں نیم روج ء تاک ء
مجل! بکن خرنڈستیں گاماں، رسے تو، فکھاگیں زندمان ء، دل ء بہ منین

چوش اگل ء بیکواہ کنت تردی، کہ بارت ہتانی، پھک رڑن ء، لدی ء گرد ایت
آ، اُنب کڈ ایت، غ جور کنت پلن، ہزارھپ انت، اے ”زانت ء زان ء“ دل ء بہ منین

مردچی آسمان، کہ رینگ ساپ انت، نہ نواہ ایت استین ء پچوے ہم، چھاریں کڈاں
بے نہ انت چوش کہ، میا انت حمر، رگام خرمانی، ایہ دیان ء، دل ء بہ منین

چتور پہ مٹاں، کہ پل کد ء پل کندگیں دوست ء، درورے هست ماں جھان ء
آ، سائر بچک کنت شیرنگیں چاروی ماہ ء ماحکان ء، دل ء بہ منین

کبکی رواج ء داب ء ادا ٹکسی نجات
نوک اُمریں مھکپانی اے خڑو ء خڑی نجات

دیم ء جناناں گام، نہ انت پُشت ء چک منی
بے خراگی شمنے ء منی بے کسی نجات

بیدستی ء ٹورینگ ء منی، دیر داشت ترا
تا دست رسی منی، غ تتی دست رسی نجات

ناہین ء شاہراہ ء ڈگاراں چہ، بزیں نواش
بزرگرتی ٹکون ء بے مکی ء بے کسی نجات

بے واکي ء، امیدے پہ تو جم داشک انت
آپ واریں ٹوگ ء ہوشاں! شمنے پوکسی نجات

دنیا ء جیتی ء ہم، بدل ما نہ گت وت ء،
تتی ”زانت“، بگرات ء منی ”بے جی“ نجات

چہ زڑ ء شہر ء، شہر ء ہک ماڑی پر پگ
سائر، پہ چنڈے نان ء تتی بے دی نجات

بے مسال تئی، ٹھہرنی بہ بیت
کدی ٹٹنگ من کہ منی بہ بیت
ہک راتئی ء را آڈروگ کت
اگاں اصوت ء کڈنی بہ بیت
تو سرین ء میا ء مہ اوشٹ منی
اگاں وحد ساه کندنی بہ بیت
چہ آ، دادیکش ء بھیلن گھ انت
کہ شگان بہ بخت ء ”غنی“ بہ بیت
تو بزاں آ، آلم ء قاصی انت
اگاں میگ ء پستی بہ بیت
بزاں مند باز ء مناکے
اگاں مردے چار جنی بہ بیت
بدیں کرد ء ولجہ نہ بیت نیک
ٹری سآر ء جھ بئی بہ بیت

دیر می آج من تو گئیں مھرنگ!
زند بیت ویران ماحلیں مھرنگ
دائیں ورداں تئی حسابے نیست
بیا ایشاں سآرے انسرین مھرنگ
مُت منی زرد ء گنگل ء تاتھیر
گرزکیں چتاں کجلیں، مھرنگ
مڈتے پد ٹوٹک کہ کور آس انت
واہگ ء کندیل ء بلین مھرنگ
پہ من ء دستاں کد شھار ء تو!
روح ہا نیایات وشدلیں مھرنگ
لُرد کنگ بدواہ ء بدیں مپاں
نیا دل ء کُلب ء سگرین مھرنگ
خُن اہک لٹانی سر ء ساه ء
پہ تئی دید ء شمنلیں مھرنگ

ایشاں خراگ تھی، نوداں کہ دات اُنت
 مچاچانی سر ء ارس اِش کما ت اُنت
 سہا اِش گریگ اُنت شپ کندھاریں
 پہ بے دابی کہ چم اِش سحر ء موات اُنت
 پہ مھرے پڑیں تاسے شربت، اِش دات
 من ء را انریخت اِش انرات اُنت
 منی جھکیں دل ء درد اِش کہ نژومیت
 جبین ء اِشکریں رنج اِش روات اُنت
 بشور، راہ ء گران اُنت کیچ ء مھری
 سوار اِش پُشت ء کتیں چک جنات اُنت
 اے ہلن کنگ ء بُرز کندگیں کوہ
 گول روچ ء ایر روانیں، ایر روات اُنت
 مٹھان اُنت ساحر، سنی کیچ ء ہوتاں
 منی پھمال شئے گوشاں کپات اُنت

شھدیں گتے دپ ء چہ درشان کن
 اے کہ زھراُنت اِشان ء وٹھان کن
 پگس ء ناہ درجن ء داں کدی
 مگراں بریں زند ء چ ء نورشان کن
 خراشگی اُنت ترا چہ سنگ ء بئے
 پیسر ء تیز اے کنئیں تھان کن
 چچ ترا نیست پہ ڈھ ء سالوک ء
 چنگ بہ جن زرد ء ہوناں زرشان کن
 مُحد ء نگار ء داتیں اے ہلاں
 نیست مرزن، وت ء را کشان کن
 تو، برے زند ء رتیں دن ء
 باید اُنت نی زران ء پٹھان کن
 ساحر، پ وارنگ ء معیت آرام
 نام ء درمان ء وادے پرشان کن

من گئے ء را گیر کاراں گئے بزانّت
بھنگ ء کئی راہ ء چاراں گئے بزانّت

جلگ ء یاں وحد ء بے وحد روج ء شپ
چونیں سازے ء تواراں، گئے بزانّت

کاسد ء ”آیگ روگ“ مھتل نہ بیت
چونیں ھٹکینے دواراں گئے بزانّت

شرنگے چونیں بھلوگ چہ سر ء
چو کہ ایرجگ ء پلاراں گئے بزانّت

نُرت گئے ء گویاک ء کنگی دات من ء
گوں وتی کول ء کراراں گئے بزانّت

واھگ ء بے نواز ء بے رھمیں زر ء
چونیں چولانی میاراں گئے بزانّت

کلکشان گیوارے سآر بگدگ ء
کپٹگاں کشک ء، یا گاراں گئے بزانّت

سکت پچارماتاں زند ء نداه اندیم
پلئیں سالوک ء کچج ء راہ اندیم

مردماں نام مُردگ ء پربست
وحدے بون ء چہ بیت سہ اندیم

ھر شور ء بنگ بیت کہ تاموری
سکت براں نہ شپ ء سہ اندیم

یک مسالے من ء تو پیش بدار
ایمنی ء گوں پیگ ڈاہ اندیم!

آ، ستر کیش بکت ہلاپی ء
گوں ”سٹ“ ء جج نہ بیت تلاہ اندیم

سآر، پنام ء دیردی ء، سکت اُنت
زنڈ پاگاں، اے بے کُلاہ اندیم

فی سمین مرچاں سباہاں سر نہ کنت
میگ ء مھلوگ ء مانتر نہ کنت

مے بدیں حال ء نہ دنت ء خراگ ء
جیک ء پُردوچیں گوں ارساں تر نہ کنت

گوں ذریاں اٹلگ کنت نند ء نیاد
دیم گپت، آ گوں دیرگاں شر نہ کنت

اگت ء نالاں پہ روچاں وشدلیں
زاناں باریگ ٹوسستگیں واتر نہ کنت

واہگ ء ٹٹکیں، مے بے تاکیں ڈرچک
موساں وٹیں ہم پُور ء نہ کنت

شھدیں، آ دانک ء کہ محتاج انت گوش
آ، حماکپ ء دپ ء چہ در نہ کنت

چ کے چو کہ گنکیں سآر ء
اے وڑ ء اباں وتی پذر نہ کنت

گندگ ء وحد بے زبان انت ہم
بٹکن ء کتھے مکھان انت ہم

شکرب ء روج کہ سر ء کٹش ایت
ایرت بچار ء آ ایر روان انت ہم

زند پہ جھد کنوکاں یک لپے
پھکیں نابوداں، کوہ ء گران انت ہم

دھر ء پتا سبکیں شھکارگ
توں ء جوحار ء پکنتان انت ہم

رستکیں کٹکے تنی ٹٹش ء میوار
ھجکیں خلانی کلکھان انت ہم

دیتگ ء گے چہ گل ء بال انت
ارس ء چہ دیدگاں رچان انت ہم

دل کہ رھیں تھارے ء سآر
مھر ء پاچار ء آپ بیان انت ہم

مٹوا زیناں شپ ءِ نئے کناں پر پات نہ آھے
من جڑماں دل ءِ، گنداں تلاء رنگیں سہاھے

کیے وِ گم انت تئی ءِ دومی رنج جھان ءِ
اے سبڑگ ءِ نفل انت کہ بہ کٹھاں سر ءِ شاھے

ہمراہانی پادانی نشان مرز ات انت ٹکوات ءِ
من دینے رواناں، اگاں ٹکواہ ایت نہ راھے

ایر داتگ خیل ءِ گرم ءِ گوں سوچوکیں بوار ءِ
داں کار کن انت چم، نہ ساھگ نہ پناھے

رھشون! ایشاں شیرکنیں مپاں تئی ہے دات
پاداں نہ سواے نہ ٹکور ءِ جنڈیں کباھے

اسرارے اے چوئیں کہ نہ ساچ ایت من ءِ ہکنین
شپ جاھے گنمپاراں ءِ روچے دگہ جاھے

داں زندگ ءِ امیت ءِ منہروش چہ در ءِ دوست ءِ
بکٹگ مہ بیت سار چنیں نیست ہج ٹناھے

من نزانت کہ پہ تو ھدوک باں
تئی گندگ ءِ گوں گنوک باں

چو کہ ٹراں ٹکوری ءِ کش ءِ ٹکوز ءِ
کپ ایت آسے زرد ءِ من روک باں

ٹکلیں واھگ ءِ تئی شترے ءِ
چو بھاراں ٹکلاں ردوک باں

کن ءِ داکے شات تو شیرکنیں
چو من ٹنگاں، مپ جنوک باں

اگاں دیم پہ دیم پئے ءِ جاھے ءِ
من چو آپ ءِ کپٹکیں ڈوک باں

اے گم انت اسل ءِ تئی داتگیں
ہے مپ ءِ ہرجاہ گشوک باں

”بد ءِ نیک“ کرد انت دوئیں منی
سار پتو اش من دیوک باں

ترا، ما کہ دتی ارواہ غ گمین مُکشت
پہ انچا غ نہ مُکشت ”جرم“ غ ”یقین“ مُکشت

مُکشت اُنت ایش شُکرب غ مگر، بلے ما
تنی داب جاہ غ پادین غ سرین مُکشت

نہ نمواہ ایت دلسریں جاہ غ دوارے
اے دنیا ما کہ رنج غ سرزمین مُکشت

حمک ساکاری ایش ڈھہ غ رواج دات
ایشاں بدکردی غ را زُرت غ دین مُکشت

سرء داشت اُنت دل غ نرنپاپ غ تریاک
ما شُحد غ شُکل غ را مارچین مُکشت

بد غ بد لب غ بد احد غ ستا غ
ٹُکلیں راست غ شوک غ، ما ”لعین“ مُکشت

زَر اُنت پہ سارتیں ساچانے، آ سآر
بھار سوچیں ہوار ایش، کہ سمین مُکشت

میر غ سرداری غ یلہ مدی ایت
سل غ بیماری غ یلہ مدی ایت

کارمہ بند ایت اے چٹک غ باسکاں
گَیر غ چتداری غ یلہ مدی ایت

ماں اولس چُجیان غ دیواناں
ھٹکلیں پتاری غ یلہ مدی ایت

بزگر غ مزدگر غ، شُحد آماچیں
زند غ پُرس داری غ یلہ مدی ایت

داں دس غ وا کے ھست شے جان غ
نرات غ صون واری غ یلہ مدی ایت

تو کہ ساهیل، سرء مئے وقتی رحمت کہتیں
ما شپ ء روج بہ ہفتیں تنی "طاعت" کہتیں

چو اگول ء اے چیا کشکک ات آنت ڈھہ ء دراں
کہتیں دگوش تو ایشانی اگاں گوں وت کہتیں

ہچ کس ء دل جی ء رکز ء موراں مہراپ نہ کلت
ہٹیں نابوداں اگاں کارچے ہم طہرجت کہتیں

سر بہ کچتینیں چہ اے تھہ زدگیں امروز ء
مارا چار گام تو رہ داتین ء زکست کہتیں

دوڑہ ء دیر نہ ات، لیتکہ ء باگیں جت!
گستا اچ وت ما گناہ ء بدیں ائت کہتیں

تکوس ائت ما پہ چیا مھر ء ٹکلیں ساچان ء
تو اگاں شات گم ء رنجانی لزت کہتیں

کلت نہ کلت گپ دپ ء پڑ ء اگاں دیوان ء
ساتر تو گوش ء منی باید ائت ہلوت کہتیں

مڑیشک ء زندمان ء مات کشک ء
نوریں رھپاری ء یلہ مدی ائت

داتکہ راج ء سر آتکک ہنڈالے
ڈڑمن ء یاری ء یلہ مدی ائت

چرس ء تریاک، ہیرون، خرنڈآپ
ایشاں پہ گاری ء یلہ مدی ائت

سر نہ ہت داتکہ کنڈی ء کبر ء
موت ء چپاری ء یلہ مدی ائت

آرز کلت ساتر گوں وقتی بیلاں
بھہ ہڈ ء واری ء یلہ مدی ائت

چہ سرءِ ہوشِ درِ نیکِ دیرِ انت
ما اگولینِ غمِ سرِ جنگِ دیرِ انت
کیمتی زندہ تھ زدیں بالادا!
ھوپے غمِ ٹرانیں ٹورجگِ دیرِ انت
برِ غمِ بیدہ وپا غمِ تا آہیں!
پادشادِ غمِ ماکولِ جنگِ دیرِ انت
سبزِ گلگریں دھلِ تپاکی غمِ
گوںِ وقی دستاںِ مازنگِ دیرِ انت
آ مزارِ گوئیں ترمیدیں دل
بندریں جاہِ غمِ کنزِ جنگِ دیرِ انت
شاتِ غمِ آبادِ اینیں ھنکین
لشکرِ غمِ وقی جنگِ دیرِ انت
ساترِ بے زانی غمِ بدیں ذرچک غمِ
شری غمِ "تورِ غمِ بر" سنگِ دیرِ انت

نیکِ غمِ نرمیں ھجائے آ درمیانِ غمِ کنت
منِ غمِ راشرنگاںِ بخشِ ایتِ وقیِ غمِ کنت
آ بسکِ میٹکیں آپ غمِ گوں شود ایتِ بالاد غمِ
خرازِ ایتِ نصیں گیوار غمِ کلکشان غمِ کنت
آ شرِ نباد غمِ ٹھکیں مجلسِ غمِ ستا ایشِ انت
کہ مومِ ٹکیں دلاںِ گوںِ وقیِ لسانِ غمِ کنت
ٹکشِ ایتِ ھا انت منیِ مھرِ غمِ بندریں شیدا
ھزِ ایتِ چہ "راحت" غمِ بے وابِ دیدگانِ غمِ کنت
چتورِ زرد غمِ وقیِ ٹشِ ٹشیں کنناںِ یکجاہ
پہ من کہ تیراں وڑے ھیپ ایتِ آ کمانِ غمِ کنت
ھیالِ غمِ تھتِ روانِ غمِ گوںِ ھمیری چون بیت؟
آ سالِ غمِ منزلاںِ پرٹوستِ یکِ دمانِ غمِ کنت
نہ بیتِ گوںِ ھج کس غمِ زوراکِ آئی غمِ پاسک
کہ سنگِ نیاہ آ ھک بکت غمِ ساحرانِ غمِ کنت

چم ایش کہ دُز ۽ داگ ۽ کپت اُنٓت
چہ وٓتی جند ۽ زانگ ۽ کپت اُنٓت

اچ سبک ۽ کجام کٓت ایش بچک
اے کہ چہ اِل ۽ داگ ۽ کپت اُنٓت

مُور بت اُنٓت مھری شیرکینیں نیاداں
دیر چہ سیر ۽ بٹانگ ۽ کپت اُنٓت

آ کہ اَنٓر کٓت اُنٓت اندوہاں
گُلگُل ۽ خون ۽ شانگ ۽ کپت اُنٓت

مُرگ ۽ زند ۽ چہ بیت اُنٓت بے پرواہ
گے بزانت، کئی اے خراگ ۽ کپت اُنٓت

چہ دتیاں کہ بست اُنٓت آ، سآر
شنگ چہ تزیٰ ۽ داگ ۽ کپت اُنٓت

گُل ۽ خراگ مگوں درداں ہمذرچین اُنٓت
چہ پمتاں ارس لائیں ایر رجین اُنٓت

ایشانی دوست گُلیں، چکارگ ۽ بل!
ھزارانی تہ ۽ اے دت گچین اُنٓت

خرپنزان اُنٓت کہ زند ۽ نکلیں راہ ۽
نہ اُنٓت اے کور پھک ۽ چم گچین اُنٓت

ھے کاڑ اُنٓت مئے ڈیھ ۽ میگانہ
زباد مال اُنٓت بلے پاد ایش گچین اُنٓت

نہ زند ۽ شھم ایش بکت لے منتی رگ
چو دمی مُردگ ۽ اُنٓت سنگ چین اُنٓت

خرہ اُنٓت لے انسر اُنٓت سآر دمانے
چہ مَرز ۽ واری ۽ بھگ کچین اُنٓت

چہ گجا حالان ایش کناس بیچ
سرگوشٹ ء اے بے متانی یلن

نٹک ء نمرکلاں چوں واحد ء آس ء
نموشکیں مہتاں گل دُٹانی یلن

شپ ہیئت روح، روح پد ء شپ ہیئت
چون نموز ایت زند بے دسانی یلن

چوش مکپ پاواں میر ء سردار ء
سُجدہ ء نی تو اے بیانی یلن

نئے گنوک اُنت ء نئے کہ پہ حوش اُنت
حال ء مرچکیں رہبرانی یلن

مرکب ء پیری ء بہ ڈپ واگاں
گردگ ء ساحر نی شپانی یلن

رستہاں نوکیں نوبتانی یلن
شیرکین کولان دُرج دپانی یلن

ماں دل ء درد ایت پیچ ورت اُنت ماری
تاب ء ریس ء، آ ماپانی یلن

باید ایت گول ورت ء، کپ ء پادا
پاشک مکن، ہتر ء آشکانی یلن

تکوس ئے تاہیر ء دمانے ء
ڈیادھیں نیاداں ڈرمگورانی یلن

چو کھیرانی اشکراں روک اُنت
ثرندی ء نماز ء تو گمانی یلن

گلنیں ڈبھ ۽ شنگ اے جبر بیک ۽ انت
ہک کار ۽ کرد مرچاں شز بیک ۽ انت

گم ۽ نیاھیاں زندماں مانپوشنگ
بلے درست کش انت کہ بحر بیک ۽ انت

پچار گردش ۽ نوبت ۽ نوکیں دھر ۽
کہ نرپ مرچاں همسنگ ۽ ڈز بیک ۽ انت

منوے سوتلگ ات زلم ۽ گرمیں لوار ۽
ہما ڈرچک پد ۽ پوڑ ۽ بیک ۽ انت

أجب ایر دات ثرائگ ۽ سارتیں شنواں
پد ۽ بیک ارساں گوں تر بیک ۽ انت

ہمے وٹیں حال ۽ من ۽ پڑھینگ
گوں سنگ ۽ مکاتیل ۽ سر بیک ۽ انت

بدیں زند ۽ چاگرد ۽ نڈزیں تلار ۽
ہک گف ۽ گر، راہ ۽ در بیک ۽ انت

مدام گڈگ ۽ کار بست اش سرائی
ہما کٹ، تیزیں تیر بیک ۽ انت

ترا یا کہ سر جگ ۽ مچک سآر
یا، راست انت جہان چیر ۽ سر بیک ۽ انت

من ۽ ۽ چہ ارواہ ۽ دوسترے تو، تنی رزا ہم
نہ وں انت شہتان چہ من ۽، ۽ گش ۽ خدا ہم

دو بون ایتیں بندر ۽ دو بینانی سادہ یک ات
نہ ات گمان ۽ کہ گیت روچے ما بنیں جتا ہم

اُز ات اے دود ۽ ربیدگانی جھان ۽ گونہیں
پڑ ۽ در آتکاں من بے سلاہ ۽ ۽ سردرا ہم

چہ درواں تنی دانگیں من ۽ ۽ ۽ نیت تاحیر
نے کار کنت ایش دوا ۽ درمان نے دوا ہم

کدی من پدکنز ایتاں وتی گرتگیں کراراں
چیا تو یک ات من ۽ جھان ۽ گوں بے دپا ہم

اے جنگ چیت پستی وارن ۽ ۽ ۽ پشد بیک ات
تو گیش ۽ گوار ۽ بیت ۽ "منصف"، کنت ۽ ریا ہم

تو سار دنیا ۽ ذروگیں رھبنداں در نیا تک ۽
نپ ۽ وتی شُر ۽ گندگ ۽ را کنت ۽ روا ہم

دل گلیں مھر مگ ۽ بیک ۽ دوج ۽ پچاں در نہ پکت
سمرھے ہم چہ کھار ۽ مھر ۽ نیشاں در نہ پکت

زندمان ۽ آسمان ۽ چم مدام رھچار ات انت
نوک تلاھیں وشیانی، دز ۽ نیشاں در نہ پکت

پداہ پھانتیں جھان ۽ بے حسائیں مردماں
یکے ہم چند ۽ وتی تاوان ۽ سچاں در نہ پکت

چچ بہ کنت کرن ٹوسیک ۽ زنگ بستکیں گلبلیں دلاں
گچی یے چوئیں چہ تنی گنج ۽ کلیتاں در نہ پکت

واز کنوکیں میگ ۽ ملا ۽ شھر ۽ قاضی ۽
دل هوتوئیں چہ حلواہ ۽ گچیاں در نہ پکت

کشت ۽ کوش ۽ اے پل ۽ ٹٹ ۽ بدی ۽ ولکونج ۽
مندراں گورے، خدا دوستے مسچاں در نہ پکت

سر بہ کنت ڈھ ۽ بھارگاھانی سار منزل ۽
واہش ۽ انچیں سرے ۽ پیر پچاں، در نہ پکت

وئی زند ء ترا ما زیب ء شان سکت
گوں کنئیں کارچے ء گوں، مارا کشان سکت

وئی کار ء کب تو چیر دات آنت
ہمک تھمت سر ء میگ ء مشان سکت

نودوری ء وئی، مئے لٹ سوتک آنت
چو لہریں منجل ء ما کہ بشان سکت

ہنپ بازیں اے دھر ء دھکاں کار ء
زمین ء سورگیں مارا کشان سکت

دینگانی ستار پندشیں ہسداں
چو دان ء آردنیں مارا دُرشان سکت

نہ سکت واتر کہ ہور ء مذتیرگاں
مئے زید ء کھجراں سبزیں ہشان سکت

ہما ساحت کہ پُوں نرت نراتاں
کلات ء داہگ ء سائر پندشان سکت

تلمک بدیں بھت ء مہ نرپتیں ذریکئیں
آ، دُچار گوں ما مہ کپتیں ذریکئیں

نرمیں امبازاں گل ء برپیں بدن
چو کہ تین نیگ ء مہ تپتیں ذریکئیں

گزے بست ء دیمے سکت ہلک ء گل ء
واگ تو زرد ء بہ رپتیں ذریکئیں

مھر ء دیوانگ گم آماجیں شپاں
دسریں والے بہ دپتیں ذریکئیں

شیرکنیں اھداں چہ پیش سائر گل ء
حوش ء زانگ تنی بہ رپتیں ذریکئیں

✽

گُل ۽ ملکور کاشیں بچ ۽ تابلی اُنت
 ۽ آسکی دیدگانی رنگ گلابی اُنت
 اِشاں دوستی ۽ وارنگ ٹرانیں شہماتے
 مگر اُنت تاحیرئے کہ درد ۽ دابی اُنت
 کن اُنت وارلہ ۽ حدیں ۽ جتنی مہاں
 بے کردار اِش چند ۽ بے سوابی اُنت
 دل ۽ جھلکیاں درکن گلیں دانکے
 تو ہرچ چہے کنان ۽ درست کتابی اُنت
 بدار دستاں چہ ڈلم ۽ دھر ۽ زور آور
 تنی اے زندمان ۽ روج حسابی اُنت
 شپانک ۽ ڈیھ ۽ دھکان، ساربانانی
 گجا! لوگانی بانک بھل ۽ دابی اُنت
 دپ ۽ اُنت ہر کسی سحر، تنی راج ۽
 زبادمالیں گج ۽ مردین شرابی اُنت

✽

ترا کہ ناسریدی نہ تُو ر ایت
 بزاں ترا جھج بدی نہ تُو ر ایت
 چو بے زبانیں آ دابہ ۽ اُنت
 کہ زور ۽ ڈلم ۽ گدی نہ تُو ر ایت
 اے چہے چو نہیں گت نا بزانت ۽
 کہ چم ۽ ارس ۽ ذردی نہ تُو ر ایت
 چہ ڈول ۽ زند جانیں مردم ۽ را
 بے وردن ۽ بے گدی نہ تُو ر ایت
 آ، بانک ۽ پھک ڈروگ بستگ
 کہ مولد ۽ مولدی نہ تُو ر ایت
 اِشاں دتی پڑیں امر ۽ جھداں
 بیک نہ مڑ ۽ ودی، نہ تُو ر ایت
 اگاں زد اُنت سحر زند ۽ کھک ۽
 ترا اِشانی ردی نہ تُو ر ایت

پرے حال ۽، گھٹیں یار ۽ کناہینت
آ، دردانی شریدار ۽ کناہینت

تھاریں رُو ۽ سوچک ۽ سوزمان ۽
من ۽ رُسوا ماں بازار ۽ کناہینت

چہ دست ۽ دھم بچ گیت کاسکے دات
پکیرے شہ، دشتار ۽ کناہینت

دوارے نئے دت ۽ بیت ۽ نسیب ۽
۽ راج ۽ دھم چو چمدار ۽ کناہینت

تیار ۽ بارگ ۽ بُز کدیں بالاد
کہ ایرجک انت گم ۽ بار ۽ کناہینت

بدیں چاگرد ۽ ٹاکور ۽ شکاناں
زبان مٹکلیں منی حار ۽ کناہینت

اے سحر! خراگانی ٹوہنیں سوپ ۽
منی رنگ چو ہلکدار ۽ کناہینت

دم ۽ سہت کہ اُپاراں، ترا چے؟
چہ اے زند ۽ گلگداراں، ترا چے؟

دپ ۽ نئے کندگے چتاں نئے ارے
اہینکاں، راہ ۽ کٹی چادراں، ترا چے؟

دتی دس نامیں بالاد ۽ بہ پھریز
گنوکاں یا کہ من ساراں، ترا چے؟

من ڈنیگاں ۽ جوہریں دس نیانکاں
دل ۽ پتاں کہ پیش داراں، ترا چے؟

سنگ انگر تہد ۽ خراگانی
نوا نے نیست بے داراں، ترا چے؟

تو سر بیت ۽ گل ۽ شات ۽ دوار ۽
من رنج ۽ شریک ۽ گادراں، ترا چے؟

من سحر زندمان ۽ گم جتانی
گوں درداں کہ شریداراں، ترا چے؟

⊗

دچارے ملت من ۽ گول نل کد ۽، هزار بر ۽
ورات دل چشیں شہدیں رو ۽، هزار بر ۽
نہ روت چہ چناں ندرگ آ، آذر میں راہ ۽
کہ درداں شورت چو خور ۽ ذرد ۽، هزار بر ۽
اے اولی بر نہ انت چو کہ نہ شیک ۽ زنداں
من آنگاں تنی رو ۽ زد ۽، هزار بر ۽
برابراں کہ زمین ۽ مگوں، نور اتاں روچے ۽
من ۽ رامند تک آبرز کد ۽، هزار بر ۽
چہ شتر ۽ گندگ ۽ سآر شیک منی باور
کہ کار کپنگ گوں نیک ۽ بد ۽، هزار بر ۽

⊗

زاناں، گیوار گل ۽ رست، پد ۽
ہلتیں درواں من ۽ ماں بست پد ۽
سرزمین ۽ اے بڑگ مندانی
ملت نزدان ۽ زبردست پد ۽
وادیکشوک ۽ نسبیے بکش ات
کرد ۽ کاراں چہ بدیں نت پد ۽
وحدے کہ شادھی روچاں پشت ملت
بیت رنجانی بلاہ، مست پد ۽
بندریں مھر ۽ ٹھکیں حنکین ۽
مانرچاں کینگ انت ۽ کت پد ۽
کت کوکار دپ ۽ پز ۽ ٹکش ایت
”من بنی نیستاں کنان حسرت پد ۽“
سآر بد کردیں سراں بے زانتیں
پہ ماوش حالی ۽ در بست پد ۽

مدام چمک ایت پہ دوست ء پل گدین ء
چوں سازیناں دل ء ناسر پدین ء
امیت ء دید ء یک امرے پدی بیت
من راہ ء تنی پچاراں تا کدین ء !
کدی آ روج ہاریں دلسریں گیت
پہ مکیٹاں تنی حیاں ء بے پدین ء
بن ء بھ ء نکواہ ایت ایش نشانے
رہادگ بیت ایت کہ راہ ء زدین ء
اے گپ شہد گوئیں، وٹھالی ء جار
کن آنت ایت سیر چون لاپ ء شہدین ء
ایشاں کہ کار نہ بست آنت زھرگ ء بانک
لپشت ء گار گت آنت دھر ء بدین ء
اے رنج ء ایوکی ء، بے تھیک ء
پہ گت ایت چون ساحر، یک زدین ء

بارگ بالاد ء کمان میناں گل انداماں پہ بر
چہ مئے چاگرد ء اے نازر کیں بک گاماں پہ بر
نریک ایش تاجیر زرد ء، زندمان ء ایمنی
واٹھی بکشاگتیں اے رنج ء چیلاماں پہ بر
دجماں لذے چرے ڈیھ ء ٹکلیں، روچے بے
پیسر ء چیریں زمین رنگیں وتی داماں پہ بر
مارا نیہ پوشاں نہ ٹرس ایت چہ شپانی سیاہی ء
تو اے مھکانیں شپان ء روشنیں باماں پہ بر
پہ، پُرانیک ء کھیری بند ء پلک، بے منت آنت
زیر وتی دھیں وراک ء شیر کنیں تاماں پہ بر
دل نہ شہیک ماچہ امیت ء بھار ء موسم ء
چہ مئے زید ء کچھراں بے بودیں ہر اماں پہ بر

پور ۛ استار، نیکہ ماہ داتیں
پہ ما زند ۛ تو حالے راہ داتیں

درمیان ۛ منی ۛ تنی ۛ ات
انگیں کپ دل ۛ تو جاہ داتیں

ڈبھ ۛ مانناں گئیں اے توپان ۛ
آگ ۛ پیش تو مارا ڈاہ داتیں

کچنکینان ۛ شریک ۛ دھر ۛ
تو یوان ۛ وجیک ۛ جاہ داتیں

ہید ۛ خون ۛ آؤر گئیں مُحد ۛ
تو تھاریں شب ۛ سبہ داتیں

ارس ۛ خرپے نیاک ات ۛ پناں
ما، خری نال ۛ سستیں ساہ داتیں

دل چرمیں وشنیاک ۛ را
ساحر ۛ گاری ۛ تو منواہ داتیں

گیا! شر رگی ۛ محذروشی ات
بھشیں زندمان ۛ مجندی ات

اول پاس ۛ آ گرماگی شپانی
گلش ۛ وں بوئیں پنے آسمی ات

بہ رپتیں آ حکم جاہ ۛ دیارے
کپک دوستاں دچار ۛ اکی ات

ماں دیواناں لگئیں آ، حمرانی
طورات بے کساس ۛ سک گئی ات

گران ات زردی یے رو ۛ تلاہیں
سبب و بندریں خون ۛ کمی ات

نہخت درمان ۛ دارو، تک ۛ تاک ۛ
کہ رنج ات دوستانی، داچی ات

چتور باد گئیں ساحر جہان ۛ
اے کول آئی ۛ باریں پختمی ات

زرد ء ایرے نشت ہمے مپ کسی پریات ء گوں
نیادی یے نیست گلےیں مهر ء ”زہ ء زات“ ء گوں

موی نود، سر ء کوچک ء شہزائے آنک انت
پدرہ ات رومنی شہدیں تنی یات ء گوں

برکت زرد گنوکیں پہ نیاد ء انچوش،
کود کے رگز بہ بند ایت دتی مات ء گوں

روت ہوشام چتور ء تو بکوش بے آپ ء
ہدشت کت چون تلب ”شئن جت“ ء چات ء گوں

سکت دل رنج ء پردیگ بہ بنے اے ہمیل
ہج ترا زیب نہ ذنت دیم ء گرگ نہات ء گوں

مرت کت گئے ہما درداں کہ دچاران اش من
تو من ء نرات دو کپ کت گم ء ہزات ء گوں

وش نیاتک ء ہمے جُست ء من ء کشت اے سحر!
ارساں درد کت چیا چماں تنی ڈرہبات ء گوں

کاروان ء گام پہ گام دم نہنگیں پئے رس ایت
کنڈگے مُرزیں کہ ٹکوازیں دکہ ڈئے رس ایت

دنزاں اے بدلمیزی ء پھک ء نہ شود انت لاسیں ارس
باورے زرد ء سر ء کہ چست کت شکے رس ایت

کنڈ ء بندگاہ ء من بدنان ء جٹاں ٹکوش ء لداں
پہ ہمے امیت ء، روچے گیت، من ء شکے رس ایت

گران نھادی ء ”پل ء لٹ“ ء سر ء زُرنگ دنگ
کت سکوار ء پُر یک رُہے دکہ کئے رس ایت

زَرز رنچان انت، پد ء نوکیں کتان انت وادھاں
سدک انت ہرج ء ہزاریک ء اشاں لکے رس ایت

پلہ مدئے نِسپ ء شپانی آہ ء زار ء ناگ ء
الم ء روچے ترا گل رنگ ء شہد رتے رس ایت

ایرت بچارے تو اگاں سحر ہمے رھد رباں
پئے چہ دومی ترا نامداریں اھمکے رس ایت

لُگل، وتی داتھیں گمان نہ زانت
چو کہ استاراں، آسمان نہ زانت

کے زدے اتک ہل سریں تیرے
سپتے اے سر پٹکیں کمان نہ زانت

اے تلاء اُنت یا تنگو اُنت پٹکیں
مکوش، آجھنکیں گنگان نہ زانت

درد و سوزمان و داں نہ بیت ثرا نبال
مھر و مہاں، حکم زبان نہ زانت

چون بہ مٹاں کہ امیر چا نہیں ارس
جند و چٹکنیں دیدگان نہ زانت

بیت انت آ، دھر و پٹک و بیگواہ
کہ وتی دھ و رنہ پدان نہ زانت

داں نہ بیت دیم پہ دیم گول نرگ و
ساتر، ارواہ و کدر و جان نہ زانت

حست ات اُنت الیش و ”بیر پُشت“ دیتے
من ترا پیر و ہم گشت دیتے؟

بند و لنگانی آبلحاں نی شہرا
زرد و منجبل کہ کیش بخت دیتے

مین ات نیا چپک و سر داں پاداں وت!
سایں دیم و مئے تینے دیتے

نیم بُزو و وت و کہ بیت بُزے!
مُت لوگ و سر و دُشت دیتے

هرچ پولنگ و بُن کُتے مارا
آئی و پھک وت و را کُشت دیتے

کپت مھر و وپا و کورچاٹ و!
اگل و دست و کہ دل لُغت دیتے

تیز و کُت کارچ و دات و ہیر گیر و!
ساتر و، چوں وت و را کُشت دیتے

منزل ء راہ سرآتلکین باز انت
انگت ما پیادگیں آ ہماز انت

اے کہ در پہ در ء اگول سر انت
کرنے موشکِ اِشاں تہی شوہاز انت

ماتوئی، سُھریں چٹاں گوں چار ایت
جد ء بچاں گوں زند، ناراز انت

ہمسونی ء سرمدیگ ء بچارا
تھلی اریوشیں زرد ء بے شواز انت

وحد ء بے وحد، ڈاہ دنت درواں
ٹراگ ء چنگ دسر ء ساز انت

نئے دھش ء نئے کہ داد ء زندگاں
بیہ تہی دھیں نیاد ء زندگاں

یک ذریع ء زند ء نوزان انت روج ء شپ
بے اُمیت ء بے مُراد ء زندگاں

گردش ء دھر ء ہما جاہ ء رینت
من تہ ء آرت ء چو داد ء زندگاں

بیت زمستان یا کہ گرماگ آہڑیں
بے نوان ء بے نپاد ء زندگاں

ہم کینشاں مذیشگانہ درست کُش انت!
چوں سُبک ء کم خداد ء زندگاں

نئے دھگ ء دگراں، دہڈی بے
بے ٹمک ء کارکشاد ء زندگاں

زندان ء، جت ء ہمدوریں
ساتر، بے مسک ء زباد ء زندگاں

اے گئے ء مارا چوٹیں راہ ء مُرت
درد ء رنج ء گمانی جاہ ء مُرت
گپ نہ منق ات سر ء ہدا بند ء!
تنی بُرگی ہے گناہ ء مُرت
نی تھاروگی ء بکن دزموش
گوں وت ء ماہکائی، ماہ ء مُرت
دُست رد ء کپت اُنت کہ شکین دیم ء!
حوش اِشانی تنی دیم ء بُراہ ء مُرت
دش ء آسیدی جُپتانی!
تنگو ء میزگ ء تلاء ء مُرت
مارا رحدربراں نزانت کاریں
زند ء جنگ جاہ ء بے سلاہ ء مُرت
کپنگ ئے بے وی ء، نی سآر
گوں وت ء تنی ترمودی ساہ ء مُرت

کدر چے بیت کنت سر ء ندز ء!
اود ء کہ مھر ء مُنل پہ گاز انت
ہست جھان ء کہ ایمین جاہے!
آکھیں دوست ء نرمیں امباز انت
مناں مارا برے برے ذروہ ایت!
”بے مٹی“ دیریکیں مئے ہمزاز انت
مارا نا مہتواں اے، بانہریت!
جاہے مُشتاک جاگھے واز انت
دنیا ہرچی کہ کشت کنت بکشتیت
سآر ء، دوست تنی سر ء ناز انت

جہر و چوش نہ ات من دت ء تیار نہ گت
گشت ئے چد ء تو دمانے پچن ودار نہ گت

پدرد مہ گرتیں کہ دوستانی ڈڑمنیں کرداں!
دت ء من چوش گھلیں زند ء راہ ء گار نہ گت

کش ء گھکوست ئے منی راستیں ہیگ ء ٹھٹلے!
بلوریں شیفک ء پڑشتاں کہ تو رکار نہ گت

زحیر ء خراگاہاں چو موکی رگاں مٹورت!
کہ گمب گھٹک ات انت پتانی، ارساں حار نہ گت

اے زندمان ء حکم شادھان ء ٹچیاں!
من ایوکی ء ایچکی دتی حوار نہ گت

من ہڈگ ء اتاں تھنا ماں درد ء دریا ء
پہ مرگ ء دست من شھاڈرت، ترا توار نہ گت

بن آس اتاں ماں گھدیں لاپ ء گورہ ء ساجر
دت ء پہ چڑپیل دپار ء من مودہ وار نہ گت

اے و تاک چند انت بھار ء موسم ء چنے دگر
انچوش دوست ء خراگاہانی مولم ء چنے دگر

امبوسیں سولانی ساہگ سارت کنت زرد ء، بے
رستگیاں انجیر ء، کوہ ء سرشم ء چنے دگر

ھون ء ھیدانی آوز ء مزدگر ء چانگ دنت!
کرد کارون ء ھمیش انت حاتم ء چنے دگر

مازیان ء مٹواگراں بڑیں تلوہ ایت ایمنی
مے گدان ء کوھی گچیں بانڈم ء چنے دگر

دیم ء آیکیں شپ ء روچاں پنگ بیے دلاں!
اے ٹکیکیں جادواں تو دلجم ئے چنے دگر

شر بزان ات اے تیب ء ٹوھنیں پکت ء ساجراں!
درد ء سوزمانے دگر پوٹ ء دم ء چنے دگر

مُکَلَّ ۽ کَمَات ۽ مُکُور ۽ لَاس ۽ مُکُور ۽ مُکُور ۽ مُکُور
ہنات درداں من ۽ چنگ چو کمان ۽ مُکُور

مُکُور اُنْت ۽ چنگیں اُمیت، ایکنی دل ۽ آذرہ!
اے کار اِت انت ۽ دُنی ناموے عجمان ۽ مُکُور

زہیر ۽ نوداں کہ مانپوشت پد رنگ زرد ۽!
گماں چو حور ۽ درد ۽ پنا ایر دیان ۽ مُکُور

کنائیں آج دت ۽ بے بودی ۽ کہ ماگتا
اے کار اسل ۽ تنی سوچو کیس شکان ۽ مُکُور

من بندر ۽ چہ بلے هست اِتاں مسلمانے
زیان سیک منی، کاپریں شُکمان ۽ مُکُور

من باہواں، کناں گئے بزانے گئے ۽ شوہاز
زہر چہ ہوش ۽ من ۽ اے کئی لسان ۽ مُکُور

برے گوں کندگاں سآر، برے نہیں مُورکاں
بھٹیں زند مئے دوزہ، آ مہربان ۽ مُکُور

گنوی ۽ نی یلہ دئے ہی تو سار بیا
کہ دھر ۽ دانگیں رنجاں کنیں شمار بیا

زہیر زپتیں تیک ۽ زور ۽ چرکیں نود!
کن اُنْت دھیاں مئے جو ریں گم ہوار بیا

مکپ حیاں ۽ بدیں حار گرتگیں سکور ۽
کہ دنت گمانی ترا کندی ۽ پتار بیا

تو شزیں مدتے ۽ رند ہم نہ مُکُور وَا ترا!
جتائی ۽ تنی شریخت ذرچک ۽ دار بیا

ہمے نہ دھیں منی کاشیں کڈک ۽ راہ اُنْت
اگاں تو کائے، دل ۽ شزی ۽ بچار بیا

رسان اُنْت اُمر ۽ مساپرتی دوار جاہ ۽
اے گام پہ گام کنان اُنْت ترا توار بیا

مُکُور اُنْت کدتی گلیں دستان ۽ مان اُنْت زور کی!
تو دستے سآر ۽ بھت ۽ سر ۽ سار بیا

یک آٹو بے آرگ بات
”نیک ء بد“ سچا رگ بات

نامداریں بد کرداراں!
چم سحرے پشدارگ بات

وانندہ نمیں بے بوداں!
هر جاھے ڈوبارگ بات

راج ء پندل بازانی
هرچ رپک ء راما رگ بات

سر داں پاواں مہ! ہمیں
زند ء را پلکارگ بات

ڈبھ ء هرچ سنگ ء ڈوک ء
چنگل جتاں دارگ بات

ساتر، واز مندیں زرداں!
آہ بات نئے اُتارگ بات

چاپ نہ بوتکیں شمشیر

مروچاں گپت ہنک جاہ و رصر و میگ انت
بلے پسند کہ نہ بیت حالے دلبر و میگ انت

پہ وحد، موسم کہ کایت نور و سرائی!
اگاں کہ گندگ و گیت در چکے بے ر و میگ انت

اے ڈھ و جگھیں ہرج دک و پڑیں بازار و
کے کہ پاد شہاد انت و سر در و میگ انت

ہرار سالانی اے رنگ و چیدگاں ٹوہنیں
بشتہ انت کہ گلہیں نامے پڑ و، میگ انت

بھشت سگوئیں امروز و پھنک و، کے
گماں چہ لڑ ایک و بار انت چوہر و، میگ انت

اے کاروان کہ بڑان انت منزلاں کرن و!
دنیگا دیر انت کہ چہ وٹھیں آپر و، میگ انت

زوال، بے متی، پد مستگی، مے راج و
کسانیں اکے کہ پیش داشتگ سحر و، میگ انت

زور، ریکپاد، بیابان، جنگل
میگ و شہر در شہر انت دنیا
شیر کن چو شہد و انت پہ تو سحر
پہ ما چو گلن و زہر انت دنیا

من کدی ٹھٹک وتی سورت ء پشدار من ء
چچ بگر حوش ء منی ء لیکن بے سار من ء

تنی منور ء منور کہ ہمیش انت وپاداری ء!
ٹرکھاں آس ء گم ء سحر کن ء پدار من ء

بلکیں شران کیتی مرور دے چو نیاراں
درد ء نیتل بو میں زور ء نیا پد ء ادگار من ء

ٹھکس باسکے ایتاں پہ ہمک نرات ء نیتل ء!
کوپکاں مرچی وتی ہسی سر انت بار من ء

شرانیں نیکی ترا گون انت پہ حادواحال
داد بکشی ء پشیں چون بیت اوپار من ء

لائک بیتگ تو انا گاہ ء کش ءے کن رویں
گوں تو چوں نیایاں کہ هست انگت ہزار کار من ء

دیم اوں بے راہیں اگاں سیرکھاں دایک سائر
سَدکاں گاری ء نیتل انت منی گوار من ء

ہمک منہ فٹل ء شیرکین دپ ء میگ ء جور ء کہ تام کنت تو و سرپدے
کئی تھلکس ہے خراگ انت گوں من ٹھٹک ء شپاں بام کنت تو و سرپدے

پہ جمان ء کارے اے دسریں تنی بھٹسٹن ملن ء تو اب کنگ ء کش ء منورگ!
بے ساپ ء زستگس کٹک ہے من ء چوں پدردہک گام کنت تو و سرپدے

منورک مذتے ٹھیں ٹھگہ ء کہ نہ چچ انت دوستانی پتر ء ہمک نیک ء بد!
کے انت شھر ء دماں تنی زندگیاں چومردگ بیک ء سلام کنت تو و سرپدے

کئی بند ء نیادانی مجلساں ٹھیں گیر کار ایت ء تلوس ایت ہمک ساھتاں
ہمک ارس ء غرمپ کہ چہ دیدگاں منی شپ گران، چے کلام کنت تو و سرپدے

پنجیں کار ء کردے زمانگ ء کہ حوار انت شری ء گندگی پہ اُجب منورے!
کے مسیحاں کار ایت مناپکاں مے نر پانی پیش امام کنت تو و سرپدے

گون انت حکم حاکم ء ناشران چو کہ ٹرک ء ٹنگ انت ماں میگ ء ہمک دھراں
چونیں دودے زلم ء کنت درگور ہمک بے گناہ ء ملام کنت تو و سرپدے

شپ ء روچاں امر ء ودار ء پہ کئی سائر ء بے دوائیں یک ٹھکے کش ایتک
کدیں باریں گیت گم ء بھر کنوک ہے کنت ء راتمام کنت تو و سرپدے

تو ت و ت ۽ چہ گسٹ ۽ ذر کن یکمرے
منزلے گول ما سہر کن یکمرے

پھک ۽ پلگاریں اے دھر ۽ پارا!
کند گیٹاں نیا ۽ شر کن یکمرے

رند ۽ بند ۽ واہگ ۽ گپ ۽ بکن
دامن ۽ ارساں گول خر کن یکمرے

تو بہ کاران ۽ وتی رد وارنگیں
گول جھیں رو ۽ ہر کن یکمرے

رہ منوزیگان ۽ دپا ۽ رھرے
آپرے ہونکیں سر کن یکمرے

دوتی ۽ منواش ۽ ابدمانیں کشار!
سہر ۽ گلگرک ۽، سحر کن یکمرے

دائم ۽ زنگ زار ۽ رنجیں سحر ۽
بایدیں دلگوش ۽ منور کن یکمرے

چست بکنت دیدگاں بچار ایت گئے؟
ہلک ۽ تنی مارا جچا کار ایت گئے؟

وحد منوزوکیں مزن گردناک انت
مے پد ۽ پیش ۽، نی ہسار ایت گئے؟

زرد ۽ نوک چستیں جھکیں باہنداں
تنی وڑ ۽ دست ۽ وت لہار ایت گئے؟

مھر ۽ بکشاگیں زھیں زرداں
داں کہ کندگ مہ بنت ہمار ایت گئے؟

مچل انت ہر کے وتی ہیداں!
دشمن حالے کجا چہ نیار ایت گئے؟

کچکینان ۽ وحد ۽ ٹوپان ۽
دستے رکنیک ۽ شحار ایت گئے؟

رنج زند ۽، ۽ گم گل ۽ سحر
ماں دل ۽ ہر دکاں بدار ایت گئے؟

سمین ء رھلوزی نو داں وتی پُر نہ کنناں
جبین ء ساٹ اگیں آہ ء بے اُسر نہ کنناں

چہ مُورم ء گھدیگاں سنگرتگیں تنی داد ء
من نکت ء ہُشک ء کلنڈیں دتیک ء تر نہ کنناں

وِپا ء تھلش ء دلپروشیں منزل ء راہ ء
وتی من ساہگ ء جند بیک ء ہمسپر نہ کنناں

پہ من حلال نہ انت زند ء وردن ء ہر تام!
وت ء داں گورگیں ہلک ء تیک ء سر نہ کنناں

مدام کائنات سر ء رند ء چلگ ء ہزارم
من اوست ء ثن جہیں درچکاں کہ مُوز ء نہ کنناں

من سرپداں چہ گناہ ء سواب ء آکبت ء
بلے چہ کشک ء وت ء مھر ء سرگسر نہ کنناں

ثرھاں نہ ساحتے ساحتہ نہ وشدلی نن داں
داں رنج ء کچھکیں مین ء وت ء را در نہ کنناں

پل گندیں دوست ء مھر ء مارا
چہ دل ء مُت، کم کم ء مارا

اُمرے مُوٹگ کہ چم پہ راہ ء انت
کس نہ دنت ہالے سرجم ء مارا

ما بہ میں یک برے پد ء تیار!
دنت گے آپ ء زُم زُم ء مارا

گے سرء ھیبی نیں بہ مُوازین ایت
در بہ کنت زند ء تھندم ء مارا

گوں گے ء درد ء ریدگیں تیلماں
بتگ چو مُھر ء محکم ء مارا

چونیں ہوپے ء بے امانیں چنے
بے وڑ ء کپیت روج خُم ء مارا

واہگ ء شیرکینیں گل ء ساحتہ
کُرت رسوا ماں آلم ء مارا

تو رھنوز گئی ے کشک ۽ دتی گرمان ۽ برو
 کسی ودار مکن فرند گام جنان ۽ برو
 نہ وٹھیں ایر کپ ۽ بے کیگیں کندھاں زندہ!
 چو مھری بیگ ۽ دراؤر تگیں طھان ۽ برو
 اُسیٹے ے، دل ۽ ٹھلا نکلیاں بکن جاگہ
 اگاں تو آھے ے، بُرز ۽ پہ آسمان ۽ برو
 مہی چو کنگ ۽ بھلیں کہ رھسراں کپک!
 وڑ ۽ چو پیل ے، دوار ۽ ہمک زران ۽ برو
 روگ بہ بیت انت لوارانی سوتلگیں حلق ۽
 چو نمب سارتمس سبہ بیگ ۽ ایر دیان ۽ برو
 اگاں تو زرد ے نہ ۽ چست بیوکیں ٹوپان ے
 چو ترندیں چول ۽ حکم کندی ۽ نڈشان ۽ برو
 تو دُربیا نیں دپ ۽ چنے ے اگاں سآر
 اے سکت ۽ سکیں دلاں نرم ۽ موم کھان ۽ برو

دل ھے دوس ۽ ۽ گور ۽ گپت
 سر پہ تنی میگ ۽ چتور ۽ گپت
 وادھش ۽ سھر چکیں انا رکانی!
 دپ منی سھر پتلیں بچور ۽ گپت
 دیم ے کت کُن ۽ کلکشاں راہ ۽
 داں کُت ۽ درد ۽ حاریں گور ۽ گپت
 پہ وت ۽ دوست ے کت کہ بیو اھی
 نبھی بدواہ ۽ پنت ۽ شور ۽ گپت
 دست ے لُکشت انت چہ حکم سیت ۽!
 زرت ۽ زیر ے کہ دھر ۽ گور ۽ گپت
 مرچکیں ٹراں خادیں مُروارد!
 بُندر ۽ ترپے ات چہ صور ۽ گپت
 پُشت کہ کت شات ۽ گنگل ۽ روچاں
 سآر ہم پٹی ذرک ۽ دور ۽ گپت

درد گیشتر بیان اُنت آہ ء رند
نیہ شب اُنت انگت ء، سبہا ء رند

بیت زمستان ء آہر ء ارجان
جان چہ درنگیں گہا ء رند

پدر ء اُت رَوگ ہمک گٹ ء
وَش مُکشیں چوئیں پیش بناہ ء رند

آسر ء سمرہ ء اُت پشمانی
اے وڑیں کرنگیں گناہ ء رند

روح نہ بیت اُنت بدل ٹھامی ء
وہد ء زوراکیں بادشاہ ء رند

سر نہ بیت تھل ھج درگاہ ء
آ، در ء پاکیں پیش گاہ ء رند

ھوپے ہست نام ء واہگ اُنت سار
گے سر آتنگ چہ اے بلاہ ء رند

تو چہ اے سروش ء پدتر زان ء
چون بنت شھر دمب ء در زان ء

گھر ء کار بند پدر ء وت بیت
راج چوں بنت در پہ در زان ء

کرد ء شامیم ء گوں بہ چکاس اِش
مگدگ اُنت گے ء گے اُنت شرزان ء

اے وتی ذروگیں پارسائی ء
میش پرچی کن اُنت ہر زان ء

بُخت کن اوپارکش ء تھلیں دپ ء
شیرکن اُنت چنچک سبر ء بر زان ء

مئے مگوکی گم ء ستار ء گوں
پرچی میڑیک ء اُنت سر زان ء

ھردیں دوست ء چہ جنائے سار!
جیک بنت چوں گوں ارساں تر زان ء

کار مرچی گوں آ بنگ دلیں یار ء کپنگ
آہوئیں دل ٹکس ء شیرانی کپار ء کپنگ

آ انارکائی سر ء اٹلک ء اوشا تگئیں ارس
ٹکس ء مراد دے پچہ کیمتی حار ء کپنگ

تو گے بخت ء نئے لیٹ ایت دوی پھنات ء
زندگ انت چون کہ بے ترک ء توار ء کپنگ

ہست حائیک گے ء پاس ایت تنی بالاد ء
نمز چنگ کہ سر ء پاگ ء ڈگار ء کپنگ

پشت آوار جنوکائی ء بیریلیں سر ء!
آ میار بخلن مروچاں چہ میار ء کپنگ

جکس ات ات نام ء چھار لٹنڈیں وتی سیم سراں
چوں بچار ایوک ء ٹمنا می ء گار ء کپنگ

کار امروز ء ٹجا، واہک ء منور گند ٹجا
ساتر دیوانگئیں جد ء گر ء دار ء کپنگ

چے تو مے ء کہ کٹک ہرج زمین ء جاہ نہ بے
اگاں کش انت ترا، نمز ء لمب ء شاہ نہ بے

تہ ء جبین ء شب ء روچ چو بخل ء لہو ء
امیت ء ہدشتگیں باہند پرچا آہ نہ بے

چہ نورد ء زژن ء نوردانی کلکشاں زژنا!
خرپوکیں تالہ ء استار، تو ء کہ ماہ نہ بے

سدانی سوہویں پکت ء تعیب ہیران انت
اے چونیں ہوپے ء پیک ترا کہ ذراہ نہ بے

گوں نرازاں مگرہیں سرکٹک ء انت شرب ء روچ
اے شب گم ء ترا چون انت کہ تو سبہ نہ بے

مجن تو جار وتی نیک ء پارسائی ء!
اگاں تو آدم ء اولاد ء، بے ٹناہ نہ بے

گوں مھر ء تیشک ء ساتر ترارا نران انت
تلار خشتیں جتائی ء انگت راہ نہ بے

آ کہ ہرج و ہد ء دل ء آت ٹٹ گُجا؟
ذروٹم ء چو حائل ء آت ٹٹ گُجا؟

آئی ء ما، آ ہم پہ ما گیرے آت
حاک ء ہم چہ مئے گل ء آت ٹٹ گُجا؟

دنیکت ء شوہازگ ء آنت ء گنوک
نئے ہزار پوش ء تل ء آت ٹٹ گُجا؟

ایر جنوک ء بد زبانی تہ ء!
آپرین ء تھمبل ء آت ٹٹ گُجا؟

کُریک آت انگر ٹکیکیں جادراں
زند ء چو گرمیں جل ء آت ٹٹ گُجا؟

روح ء شپ جاھے رواں جاھے کہاں
کنتیں دیر چہ منزل ء آت ٹٹ گُجا؟

ساحر آ باگیں دیار ء ہداہگ ء
وٹ تواریں بلبل ء آت ٹٹ گُجا؟

چو کہ پُٹن نیگ ء نرپان ء اے گے انت
ہرج سر ء ہوش ء بران ء اے گے انت

زندمان ء وٹ ء سارتیں سرشپاں
مسل ء شپ بو ء زران ء اے گے انت

دیم ء پگر ء ہنجی ء پُشت ء ہیال
گام پہ گام ء چک جنان ء اے گے انت

چو ہما کوخ ء کہ بستگ چہ رم ء
پہ وتیگاں تلوسان ء اے گے انت

بے گم انت درست تو کش ء زند ء گماں!
در پہ در پہ چنڈے نان ء اے گے انت

پہ وت ء نکت ء وتی سیرلاپی ء
ہرج گس ء آذرہ کنان ء اے گے انت

وحد ء پاس ء روح ء شپ ساحر گل ء
نام ء کہ ورد انت زبان ء اے گے انت

ڈبھے ۽ چو چھپاں موری شر نہ انت
چم پچانی چو شیں کوری شر نہ انت

تکلیں نہ ۽ خون ۽ رنگ ۽ اے وڑ ۽
وت ماں وت اے ڈولیں دوری شر نہ انت

زہم جانی پچدیں اوداگ ۽
سکلیانی سرہمگ لگوری شر نہ انت

مے تلار رتلیں کلات ۽ مھکیں
رھیں سنگانی بلوری شر نہ انت

گھل کھیب ۽ دابانی مے کہ ہمسرو بیتیں
تام چنگ ات کپاں وھدے روبرو بیتیں

نور تیں ایتگیں شزاں موکی بھاریگاں
نراہ کوحی شپانی سبزیں مینلو بیتیں

پھک خشک ۽ ٹٹکیں آدوھیں ڈکاراں مے
ڈر تکیں سر ۽ جھلا دھیں آپ ۽ ہو بیتیں

آ ذرا تکیں پ سئل ۽ بڑے دزنو حاراں گوں
شنگ ہر نور ۽ بسک ۽ مھلبانی بو بیتیں

رنگ ات دلاں ژندیں، نوکیں گنگل ۽ چاڑے
دوست ۽ پٹیں چوگان ۽ پیش بنا سرو بیتیں

وازمندی ۽ بگج، ہڈیں امر ۽ رھپاری
چے بکرتیں کیا ۽ شات چوں سدو بیتیں

نے کہ سہلی ۽ دردیگ، نے شکاںاں خون رگیں!
ساتر چو شیں بے نک ۽ چچو آبرو بیتیں

تو ٹکسے کہ مزن بھر انت دنیا
نزد من زانت ء زبھر انت دنیا

نئے کہ یک ڈروشم ء رنگے دار ایت
جاہ پہ جاہ تھر پہ تھر انت دنیا

زود چچ انت ءے پہ تیاریناں مدام
پہ نزدراں مدام گھر انت دنیا

رکندگ ء یک ء مزن بھنات انت
دند پہ دند ء بے بھر انت دنیا

جاہے ء ڈر شک ء بوار، گرم گل انت
جاگھے خرد گل ء منوھر انت دنیا

زیر، ریکپاد، بیابان، جنگل
میگ ء شھر در شھر انت دنیا

شیر کن چو شھد ء انت پہ تو ساجر
پہ ما چو گلچن ء زھر انت دنیا

کھی سوراخی بوانیں بھکت ء
ھوئیں نوک آپ ء سوری شر نہ انت

دیپان ء زلم ء نارھندی ء
چو ھکین دی، نزدوری شر نہ انت

سیر ء آبادیں بدانی ھلکے ء
ھاکشانی آذھوری شر نہ انت

دل پردہ ء ھنکس ساجر ھمبلاں
ٹھٹھٹے ء، کجا ء ھوری شر نہ انت

نئے کہ آئینے کے یار کشِ اُنت
مردمِ ع وئی تہ ع توار کشِ اُنت

نیہ تھاریں شپاں اُچکناں!
اے وداریگاں ہامار کشِ اُنت

واز مندوں ٹھکیں اُتارکائی!
سر بُرے ڈرنگیں نیاہ مار کشِ اُنت

رُو ع دم پیسر ع دینتِ مکیش ع
اے کن اُنت شر کہ مژدہ وار کشِ اُنت

کلت نہ کنت گارِ چھ وڑ ع بدواہ!
ھر کس ع جند ع کرد ع کار کشِ اُنت

آ و ڈُکال ع کشنگ اُنت راست اُنت
وئی ع چرپیں اِشاں دپار کشِ اُنت

داں کہ روچے تو سہی بہ بے حال ع
سائر ع تنی گمانی حار کشِ اُنت

واحشے داں کہ تج مہ کنت اُومان نہ بیت
چو دے آس ع واہگ ع ہریان نہ بیت

میار دل ع وئی ع ہیال ع بے سکی ع
دستِ نیت سینے داں ترا تاوان نہ بیت

اے کئی کرد اُنت کہ ٹھل اِش رنجیت چہ ترا
منگکے دست ع بندگ ع، وٹھان نہ بیت

چھ بوار پہلوشت نہ کنت زند ع کھچر ع
گوں مہ بیت ع داں دست وئی، ویران نہ بیت

کس پڑے گپ ع کہ ہرید اُنت مرچاں پڑ ع
آس نہ ذنت لوگ ع میٹکے سوچاں نہ بیت

داں وئی ہستی ع اُمیت ع ہم کوپک ع
چھ وڑ ع سائر زند گم ع ارجان نہ بیت

⊗

میک ء تنی کہ ہمکاری نہ مان ایت
دویمانی شرب داری نہ مان ایت

مہ بیت انت کرد ء مودے زاہری ء
مدامی ہشکلیں پتاری نہ مان ایت

گر ات اؤ ء وتی پھر ء ملنگان!
کہ نی کبرانی منجاری نہ مان ایت

بہ بنت کہ دست ء کیسگ ہر دوئیں حورک
مہ بیت کہ مال پیاری نہ مان ایت

⊗

اے کئی یات ء مروچی کچک انت
اچ وتی حوش ء سما ء رہک انت

واحد انت جھکیں نراناں اے کئی
گرتک اش جاگہ دل ء مئے وپک انت

تراگم ء دست ء کئی ٹونجبت اشاں
چیر ات انت چونیں تک ء نرپک انت

ایش ایر انت چونیں نرنازی سر ء
چو کہ تین میگ ء شب ء روج پک انت

نحر ء درد ء بے حساں سکیاں!
اے چو چکانیں ٹرد ء ٹوپک انت

اَس پچانی سر ء نر واردیں!
نکر انت درد ء کہ جتاں پک انت

اے کہ بے تاجر انت ساحر الم ء
کاری میں حون رتھیں جتاں پک انت

ترا دل، واسکین دوستے اگاں نیست
 پہ تو سچ راہ ۽ زچاری نہ مان ایت
 تک درکار ظلم ۽ تاثری تو ا
 نہ حیت کہ راج، سرداری نہ مان ایت
 چو آدیک ۽ نہ بے دال ساپ ساآ
 اے زند ۽ پھک ۽ پلکاری نہ مان ایت

مراد ساحر نام مراد بخش چنگ۔ کیشنر مراد نام مشہور اُت۔ آئی و قی گلنام ساحر بہت۔ کران نام شے رنگی گور و
کسانیں میچک شہد کچی و پیداک چنگ۔ آئی و کسانیں و چیزے سال کران نام کونک و رند تر و کمال و سوب و واجہ و پت گوں و قی
کھول و مردماں لڈ و لوگ کراچی و انگ۔ چیزے نیکی جماعت سرکاری اسکول و وانگ و رند، نیز گاری و سوب و وانگ و یلہ
دات و لاپ و وانگ و ڈرائیوری و کارے و میل گیت، دات زندہ و کڈی سالان ڈرائیوری بے کت۔

مراد ساحر و شاعری و شوک چہ بدات و است اُت۔ آئی و شیر بلوچی ماہتا کاں چاپ و شک کنگ چنگ اُت اُت۔
مے در گت و ماں بلوچی لہز انک و نام وے دور آدورت۔ لاهور و پاکستان و ہندی زبانانی کانفرنس و ساحر و گوں و قی سنگانی ہماہمی و
بھر رنگ و ریڈیو پاکستان و ٹیلی ویژن و ہیری دیواناں ہم۔ ساحر و لہز انکی دوستان بلوچی اکیڈمی کراچی و بن ہشت ایرنگ۔ چہ
پازل اکیڈمی کراچی و نمک و واجہ و اولی کتاب پاچار چاپ کنگ بوت۔ سال ۱۹۸۳ و جوڑ و نیکیں سید حاشی اکیڈمی و نمک و آئی و
وقی دوی وانگی جمعاں چاپ و شک کنا نینت و مے کتاب و چہ اکیڈمی ادبیات پاکستان و نمک و داد و یک بوت۔ ساحر و سہی کتاب
سال ۱۹۹۵ و ”زر و مراد“ و نام و چہ پروگریسو رائٹرز فورم کوئٹہ و نمک و شک بوت و چاری آزمائشی کتاب ”گر میں ساہک“ چہ
واجہ و زندہ پد، کام تبلی کیشنز کوادر و نمک و چاپ و شک کنگ بوت۔

بلوچی زبان و اے دوز واہ و ۱۸ ستمبر ۱۹۹۸ و اے کوڑ حیں امروزیلہ دات۔

ادارہ

مراد ساحر میموریل سوسائٹی کراچی

<http://baask.com/literature>